

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ, ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΙ ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ,"

La minore Μέτριος

Χρι-στός 'Α-νέ-στη | Μω-ρέ, πολ-λές νυ-χιές

ΣΥΝΟΨΙΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

- Εικών Σπ. Σαμάρα, προέδρου β' τμήματος Μουσικής 'Επιτροπής.
- ΔΙΑΒΕΒΕΙΣ Ε. Μ. Συλλόγου, μέρος β', περί οργάνσεως (ὑπὸ Ν. Παπαλεξανδρῆ).
- ΧΟΡΟΣ ἑλληνικὸς και εὐρωπαϊκὸς (ὑπὸ Σιβύλλης).
- ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ψαλτῶν και νεωκόρων. — α') γνωμοδότησις Χ. Γ. Βλάχου. — β') 'Απόφασις 'Αρσίου Πάγου. — γ') 'Εγκύκλιον Εἰσαγγελέως 'Αρσίου Πάγου και 'Ιερῶς Συνόδου.
- Η ΕΝΤΑΥΘΑ Σχολή 'Εκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. — Πῶς ἐλειτούργησε μέχρι σήμερον. — 'Η Μουσική 'Επιτροπή. — Αἱ ἐλλείψεις. — Τί δεόν γενέσθαι (ὑπὸ Χ. Βλάχου).
- ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ. — Πελοποννησιακαὶ παροιμίαι και γνωμικά (ὑπὸ Ε. Γκινοπούλου).
- Αἰ ΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ. — Τίς ἡ ἐπιστημονικώτερα κατὰ τάξις τῶν δημοτικῶν ἠσμάτων. — Δελτίον Λαογραφικῆς. Λαογραφία ἢ 'Ηθογραφία: — Σχόλια και παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν κατωτέρω ἠσμάτων [12ον, Intermezzo ἐκ τῆς «Ρέας», μελοδράματος Σ. Σαμάρα. — 13ον, 'Αιανοτράγουδα (κῶμος). — 14ον, Μάλωμα ἀνθῶν (χορὸς τσάμικος). — 15ον, 'Η Σταμούλω (χορὸς σαρτὸς). — 16ον και 17ον Τὸ Κλεφτοπούλον (παρὰ ἑλλήνιος τσάμικος χορὸς). — 18ον, 'Η Νέα Γυναίκα (σύγχρονον δημοι. ἔσμα) κλπ]. (ὑπὸ Χ. Βλάχου).
- ΕΦΗΜΕΡΙΣ — 'Ο περιοδικὸς τύπος περὶ τῆς «Ε. Μουσῆς». — Χρονικά και Καλλιτεχνικὴ κίρησις. — Διαλέξεις. — Χοροί. — ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ἐξ Αἰγίου, 'Ατταλείας (δύο), Δελφῶν, Κόνιας, Κων/πόλεως, Λαμίας, Λαρίσης, Λευκάδος, Λευκασίας και Πειραιῶς.
- ΕΚΔΟΣΕΙΣ — ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ — ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.
- ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ὄλων τῶν ἠσμάτων εἰς μουσικὴν Βυζαντιανὴν και εὐρωπαϊκὴν διὰ τε φωνητικὴν και ὄργανικὴν μουσικὴν.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ & ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ "ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ."

Επιμεληταί εις τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς:

ΧΡΙΣΤΟΣ Γ. ΒΛΑΧΟΣ) Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ) Ἐταῖροι καὶ Διοικ. Σύμβουλοι
Διευθυντής) Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ) τοῦ Ε. Μ. Συλλόγου.

Γραφεῖα: Ὁδὸς Φωκυλίδου 28 — Διαχειριστής: Ι. Κυριακός

ΣΥΝΔΡΟΜΗ) Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἔτησία Δρ. 10.) Διὰ τοὺς βουλομένους καταβάλ-
ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΕΑ) Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν » φρ. χρ. 12.) λεται καὶ εἰς δόσεις ἑξαμήνου.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ὧΝ ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΑΙ

- 1). Ἡ ἐν γένει Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, Ἐκκλησιαστικὴ τε καὶ Δημώδης, ἡ φιλολογία αὐτῆς καὶ οἱ Ἑλληνικοὶ χοροί.
- 2). Ἡ Ἑλληνικὴ Ἠθογραφία, ἥτοι Παροιμίαι, Γνωμικά, Αἰνίγματα, Παιδιὰ, Μῦθοι, Παραδόσεις, Ἐξόρκια κλπ.
- 3). Ἡ συλλογὴ ἀπάντων τῶν Δημοτικῶν Ἀσμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μετὰ τοῦ κειμένου καὶ τῆς μουσικῆς αὐτῶν καὶ ἡ ἐπεξεργασία αὐτῶν δι' ἐναρμονίσεως ὑπὸ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε. Μ. Συλλόγου.
- 4). Ἡ παρασήμανσις γίνεται εἰς τε τὴν Βυζαντιακὴν καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν σημειογραφίαν καὶ διὰ τε τὴν φωνὴν καὶ ὅλα τὰ μουσικὰ ὄργανα (βιολίον, κωνδολίνον, κλειδοκύμβαλον κλπ).
- 5). Πᾶσαι αἱ ἐργασίαι τοῦ «Ἑθνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου», ἥτοι Διαλέξεις, Ἀνακοινώσεις, Πραγματεῖαι, Μουσικὰ Ἀγωνίσματα κλπ.
- 6). Ἡ σύγχρονος μουσικὴ παραγωγὴ (ἐγγώριος καὶ ξένη).
- 7). Σκοπὸς τὸ μὲν ἡ περισυλλογὴ καὶ διάσωσις, τὸ δὲ ἡ δημιουργία ἐθνικῆς μουσικῆς.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ "ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΗΣ."

— Ζητοῦνται ἀντιπρόσωποι τῆς «Ἑθνικῆς Μούσης» ἐν Ἑλλάδι καὶ τῶ Ἐξωτερικῷ.

Ἡ «Ἑθνικὴ Μούσα» δέχεται πρὸς δημοσίευσιν ἐκ τῶν ἀνωτέρω θεμάτων (μουσικῶν, ὀρχηστικῶν καὶ ἠθογραφικῶν) πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς, γεγραμμένον ὅμως συντόμως καὶ σαφῶς κατὰ τὸ δυνατόν.

— Οἱ ἀποστέλλοντες πρὸς δημοσίευσιν ἄσματα ἢ ἠθογραφικὰ παρακαλοῦνται νὰ σημειώσι καὶ τὸν τόπον τῆς προελεύσεως

τῶν, διὰ νὰ καθίσταται εὐχερὴς ἡ ἀντιπαραβολὴ αὐτῶν πρὸς ἕτερα ὅμοια ἄλλου τόπου.

— Τὰ ἄσματα, αἱ παροιμίαι καὶ τὰ γνωμικά πρέπει νὰ γράφονται, ὡς προφέρονται, χωρὶς νὰ μεταβάλλωνται ἐπὶ τὸ ἑλληνικώτερον καὶ νὰ διασαφίζωνται δι' ἀναγκαίων σημειώσεων.

— Παρακαλοῦνται δὲ ἰδίᾳ οἱ κ. κ. δημοδιδάσκαλοι, ἀρμοδιώτεροι ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των καὶ τῆς διαμονῆς αὐτῶν εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις καὶ χωρία, νὰ περισυλλέγῃσι τὸ ἠθογραφικὸν μέρος τοῦ Ἑλλ. λαοῦ.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Πρόεδρος

ΑΝΤ. Γ. ΚΑΡΤΑΛΗΣ (βουλευτής)

Ἀντεπρόεδροι

Α. ΜΠΑΣΙΑΣ, (βουλευτής) Ι. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
(* Ἀντισ. Ἐφετῶν)

Γεν. Γραμμ. ΧΡΙΣΤΟΣ Γ. ΒΛΑΧΟΣ (δικηγόρος)

ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τμήμα Α'. (περισυλλογῆς).

Πρόεδρος: ΑΘ. ΕΥΤΑΞΙΑΣ (βουλευτής)

Τμήμα Β'. (ἐπεξεργασίας—δημιουργίας).

Πρόεδρος: ΣΠ. ΣΑΜΑΡΑΣ (μουσουργός)

Διατελέσαντες Πρόεδροι: 1907 Α. Δελιγεώργης, 1908 Α. Τ. Μπασιάς.

ΕΤΟΣ 1ον — ΑΡΙΘ. 3—4.

Μάιος—Ἰούλιος.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΧΡΙΣΤΟΣ Γ. ΒΛΑΧΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Φωκυλίδου 28.

ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ (ἐκ Κερκύρας).

Πρόεδρος τοῦ Β' Τμήματος (ἐπεξεργασίας—δημιουργίας) τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ε. Μ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ Ε. Μ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Υπό Ν. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΗ

(ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΞ ΥΠΟΓΥΙΟΥ ΕΝ ΤΩ ΔΗΜ. ΘΕΑΤΡΩ)

(Συνέχεια ὄρα προηγούμενον φύλλον)

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΠΕΡΙ ΟΡΧΗΣΕΩΣ

Εἶπον, κύριοι, ὅτι ἡ ποίησις, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις παντὸς λαοῦ ἀποτελοῦσι τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον καὶ διὰ τοῦτο πρὶν ἢ κατέλθω τοῦ βήματος τούτου θά μοι ἐπιτρέψητε νὰ προσθέσω ὀλίγα τινα καὶ περὶ χοροῦ ἑλληνικοῦ, διότι καὶ ὁ χορὸς εἶνε τὸ ἀπαύγασμα τῶν ψυχικῶν διαθέσεων τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἠθικῆς καὶ σωματικῆς αὐτοῦ φύσεως καὶ διὰ τοῦτο πολῦτιμον αὐτοῦ κειμήλιον καὶ κτῆμα ἑσαεὶ.

Πῶς περιγράφει τὸν Ἑλληνικὸν χορὸν ὁ Λουκιανός.—Πῶς τὸν ὀνομάζει ὁ Ὀμηρος.

Ὅστις εἰξεύρει νὰ ἐκτελῇ καλῶς καὶ προσηκόντως τὸν σημερινὸν ἑλληνικὸν χορὸν, καὶ ἰδίᾳ τὸν πυρρίχιον, ἀνέγνω δὲ μετ' ἐπιστάσεως νοῦ καὶ ὅσα ὁ Λουκιανὸς γράφει περὶ ὄρχησεως τῶν παλαιῶν ἡμῶν προγόνων, ἀδιστακτικῶς πείθεται ὅτι ὁ χορὸς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, ὃν τοσοῦτον λεπτομερῶς περιγράφει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος τὸν ὅποιον καὶ σήμερον ἐκτελοῦμεν διασωθῆς μέχρις ἡμῶν διὰ τῶν αἰῶνων. Ὁ χορευτὴς πρέπει νὰ συνενοῖ, λέγει ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ ὅλας τὰς τελειότητας. Τὸ πᾶν ἐν αὐτῷ πρέπει νὰ εἶνε εὐρυνθμον, εὐμορφον, σύμμετρον, μηδαμῶς ἐλλειπές, ἀσυκοφάντητον, κρᾶμα ἐκ τῶν ἀριστων. Τὸ σῶμα αὐτοῦ πρέπει νὰ συμφωνῇ πρὸς τὸν κανόνα τοῦ Πολυκλείτου. Νὰ μὴ εἶνε τοῦτέστι πολὺ ὑψηλόν, ἀλλ' οὔτε ναννώδες καὶ ταπεινόν οὔτε πολύσαρκον, ἀλλ' οὔδε σκελετώδες καὶ νευρικόν, διότι ταῦτα βλάπτουσι τὴν φαντασίαν. Πρέπει νὰ ἔχη πολλὴν εὐκίνησιαν καὶ δεικνύῃ διὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὴν εὐμῆν τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸ ἄβρον τῆς Ἀφροδίτης. Νὰ εἶνε τοῦτέστι λευμένον ἄμα καὶ συμπεπηγός, ἵνα λυγίζηται ὅταν εἶνε καιρὸς καὶ ἀνθίσταται κρατερῶς ἐν ἀνάγκῃ. Τότε ὁ θεατὴς, βλέπων ὡς ἐν κα-

τόπρω ἑαυτὸν ἐν τῇ θέσει τοῦ ὄρχηστοῦ καὶ συναισθανόμενος ὅσα οὗτος πάσχει καὶ συνηθίζει νὰ πράττῃ, οὐδὲ νὰ κρατηθῇ δύναται ὑπὸ τῆς ἠδονῆς. Τότε ἐννοεῖ τις διατί ὁ Ὀμηρος ἀπαριθμῶν τὰ γλυκύτατα καὶ κάλλιστα, τὸν ἕπνον, τὸν ἔρωτα, τὴν μολπὴν καὶ τὴν ὄρχησιν, ταύτην μόνην ὀνομάζει ἀμώμητον.

Σύγκρισις παλαιῶν καὶ νέων χορευτῶν.

Ἀλλὰ μὴ τὰ σωματικὰ καὶ ψυχικὰ προσόντα καὶ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια ὁ συγγραφεὺς λέγει ὅτι εἶχον καὶ ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν οἱ ὄρχησταὶ τὸ πάλα, δὲν εἶνε προσόντα καὶ πλεονεκτήματα, ἀνε τῶν ὁποίων δὲν δύναται τις καὶ σήμερον νὰ ἐκτελέσῃ προσηκόντως τὸν ἑλληνικὸν χορὸν;

Τίς, Κύριοι, ἠρέθη πρὸ χορευτοῦ συγκορυφούτων τὰς ἠνωτέρω ἀρετὰς καὶ χορευτικὰς ιδιότητας καὶ δὲν ὑποκατέστησε τὴν στιγμήν ἐκείνην ἑαυτὸν ἐν τῇ θέσει τοῦ χορευτοῦ καὶ δὲν ἠσθάνθη ἀκράτητον τὴν ἐκ τοῦ χοροῦ ἠδονήν; Τίς κρατῶν τὸν πρῶτον χορευόντα δὲν ἐνόησε διατί οὗτος πρέπει νὰ ἔχη καὶ δεικνύῃ διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος τὴν δύναμιν τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸ ἄβρον τῆς Ἀφροδίτης;

Ὁ χορευτὴς, κατὰ τὸν συγγραφέα, σὺν τῇ εὐληθίᾳ τοῦ σώματος περὶ τὰς χορευτικὰς κινήσεις καὶ τὴν χάριν, πρέπει νὰ ἔχη καὶ δξύτητα εἰς τὸ ἐπινοεῖν, ἐνῶ χορεύει, καὶ πολλὴν ἐπιτηδείτητα εἰς τὸ ἀκαριαίως συμμορφοῦσθαι πρὸς τὰς στροφὰς καὶ τοὺς παλμοὺς τῆς λύρας. Ἀλλὰ μὴ καὶ ἐν τῷ σημερινῷ ἑλληνικῷ χορῷ δὲν διατηρεῖται, οὔτως εἰπεῖν, ἡ αὐτὴ προσωπικότης καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ δημιουργικότης τοῦ χορευτοῦ, δυναμένου κατὰ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς στιγμῆς νὰ ποιίλλῃ τὸν χορὸν καὶ νὰ ἐξελίσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ γοητευμένου θεατοῦ ἀπροσδοκῆτους καλλισχήμενας κινήσεις καὶ λεπτοτάτας καλλισθησίας στροφὰς, ἀντιποικρινόμενος διὰ τῶν παλμῶν τοῦ σώματος τοσοῦτον πρὸς τοὺς παλμοὺς τῶν χορῶν τῆς λύρας, ὥστε νὰ νομίξῃ τις ὅτι δὲν κρούει τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ποδῶν ἀλλ' αὐτὰς τὰς χορδὰς τῆς λύρας, παρ' ὧν λαμβάνει πτερὰ καὶ δίδει νεῦρα;

Μᾶς λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, ὅτι οἱ πρόγονοι ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ Κρήτες, ἐχόρευον περιεζωσμένοι τὰ ἔξφη, ἅτινα ἐκρότουσαν πρὸς τὰς ἀσπίδας καὶ ἐποίουν ἐνθεόν τι καὶ πολεμικὸν πῆδημα. Ἀλλὰ μὴ καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος περι-

εζωσμένοι τὴν πάλαν καὶ τὸ γιαταγάνιον δὲν ἐχόρευον καὶ δὲν ἐπίουον ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ ἔνθεον καὶ πολεμικὸν πῆδημα, τὸ ὅποιον καὶ σήμερον ἐν παρῳδία τινὶ βλέπομεν ἐκτελούμενον; Ὅστις ἠρέθη πρὸ χορευτοῦ σύροντος τὸν πυρρίχιον, παρετήρησε βεβαίως ὅτι οὗτος ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκιρτημάτων διαγράφει διὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς χαρίεν τι πρὸς τὰ ἄνω τόξον καὶ διὰ μιᾶς κινήσεως ἐφάπτεται τῆς ἄκρας τοῦ ἀνατεταμένου ποδός. Αὐτὸ τοῦτο οἱ δημιουργοὶ τοῦ χοροῦ πρόγονοι ἡμῶν καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ ἀγῶνος δὲν ἐποίουν διὰ τῆς χειρὸς ἐπιφανούσης τὸ ἄκρον τοῦ ὑποδήματος, ἀλλὰ διὰ τοῦ ξίφους οἱ μὲν καὶ τοῦ γιαταγαίου οἱ δέ, δι' οὔ ἀπέδρεπον τὴν φούνταν τοῦ τσαρουχίου, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι μὴ τυχόν τὸ γιαταγάνιον τοῦτο ἐλάχιστον παρεκλίνον ἀπέδρεπε μετὰ τῆς φούντας καὶ τοὺς δακτύλους τοῦ ποδός.

Ὁ χαρῆστατος συγγραφεὺς τοὺς ἀρίστους τὸ πάλα χορευτὰς εὐρίσκει καὶ ἤρωας ἐν πολέμῳ, ἐπικαλούμενος πρὸς τοῦτο καὶ αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ὀμήρου. Ἀλλὰ μὴ καὶ σήμερον οἱ χορευόντες λησιμονοῦσιν ἐν τῷ χορῷ τὴν παλληκαριάν καὶ ἐν τῇ παλληκαριᾷ πάλιν τὸν χορὸν; Μαρτύριον ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τῆς Γραβιάς τὸ Χάνι. Αἱ Σουλιώτισσαι καὶ ὁ βράχος τοῦ Ζαλόγγου.

Σύγκρισις Ἑλληνικοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Εὐρωπαϊκόν.

Ἐὰν θελήσω, κύριοι, νὰ συγκρίνω τὸν ἑλληνικὸν χορὸν, τὸν ὅποιον ἔτι καὶ νῦν καλῶς γινώσκω νὰ ἐκτελῶ, μετ' ὅλην τὴν ἀπειθείαν, τὴν ὅποιαν ἤρξαντο νὰ δεικνύωσιν οἱ πόδες μου πρὸς τὰς ψυχικὰς διαθέσεις, πρὸς τὸν εὐρωπαϊκὸν χορὸν, τὸν ὅποιον ἐπίσης δὲν ἀγνοῶ, μὴ νομίσητε ὑπερβολικόν, ἐὰν καὶ αὐτὴν τὴν σύγκρισιν θεωρήσω ἕβρον κατὰ τοῦ πλαστικωτάτου καὶ ἀπαραμίλλου ἑλληνικοῦ χοροῦ.

Πῶς δύναται νὰ ὀνομασθῇ χορὸς, κύριοι, ὁ τῶν Εὐρωπαϊκῶν στρόβιλος, ὃν ἐκτελοῦμεν ἀνὰ ζεύγη ἐν ταῖς αἰθούσαις συστροβιλλίζοντες δίκην νευροσπάσιων; Πῶς δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι χορευόμενον εὐτως συστροβιλλίζοντες, ὅταν ἔχωμεν δεδεσμευμένας οὐ μόνον τὰς χεῖρας, τὰς πτέρυγας ταύτας τοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόδας;

Ὁ ἀνὴρ, ὡς γινώσκετε, διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς κρατεῖ σφιγκτὰ ἐκ τῆς ὀσφύος τὴν ντάμαν, ἵνα μὴ τοῦ φύγῃ, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖται ὑπ' αὐτῆς ἐπίσης οὕτω δὲ ἀλληλοκρατούμενοι καὶ συσφιγγόμενοι συστροβιλλίζουσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τοῦτο ὀνομάζουσι

χορόν. Ἀλλὰ μὴ αἱ χεῖρες μόνον εἰσι δεδεσμευμέναι; Καὶ αὐτοὶ οἱ πόδες εἰς τὸν αὐτὸν ὑποβάλλονται δεσμόν, διότι ὁ καβαλλιέρος, ὅπως μὴ ἔρχονται οἱ πόδες αὐτοῦ εἰς σύγκρουσιν πρὸς τοὺς πόδας τῆς ντάμας καὶ ὅπως μὴ ποδοπατῇ τὴν συρομένην οὐρὰν τοῦ φορέματος αὐτῆς, τὴν ἐρπειὴν ταύτην μεγαλοπρέπειαν, ἀναγκάζεται νὰ ὑποβάλλῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ εἰς τοξοειδῆ ἀηδῆ κύρτωσιν, ἢ δὲ ντάμα μὴ δυναμένη νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὴν αὐτὴν ἀηδῆ κύρτωσιν καὶ ἀποτελεσθῇ οὕτω γέφυρά τις, ἀναγκάζεται νὰ ἴσταιται, ὡς μοι ἐπιτραπῇ ἢ λέξις, ξυλιασμένη, καὶ οὕτω νὰ σύρηται κατόπιν τοῦ καβαλλιέρου συστροβιλλίζουσα.

Ἄλλ' ἐρωτῶ νὰ μοι εἴπητε, ἐὰν εἰς τοὺς οὕτω χορευόντας διακρίνητε τὸ πλαστικὸν ἐκεῖνο κάλλος τοῦ ἑλληνικοῦ χοροῦ, τὸν ὅποιον κατ' ἐξοχὴν διέκρινε τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν τέχνην.

Ἐὰν βλέπητε τὰς εὐαρμόστους καὶ εὐαρέστους ποικίλας ἐκείνας κινήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ χοροῦ, πρὸς τὰς ὁποίας τοσοῦτον συνάδει τὸ πτερυγοῦν αὐτὰς μέλος τοῦ ἔσματος, ὥστε ν' ἀποβαίη ἀδύνατος ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν, ἐὰν καὶ ἡ ἐλαχίστη παραφωνία διαταράξῃ τὴν μεταξὺ τῶν κινήσεων τούτων καὶ τοῦ ἔσματος ὑπάρχουσαν ἁρμονίαν.

Εἶπατέ μοι, ἐὰν τὰ καλλιπλάστα τῶν χορευόντων σώματα σκορπίζωσι διὰ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ στρόβιλου τὴν μαγείαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν σκορπίζουσι διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ χοροῦ πέριξ αὐτῶν, καὶ ἂν διακρίνητε ἐν αὐτοῖς τὴν εὐμέλειαν καὶ τὴν σωματικὴν ἐκείνην χάριν, τὴν ὁποίαν βλέπομεν ἐπανθοῦσαν ἐν τῷ ἑλληνικῷ χορῷ.

Τὸ μόνον, ὅπερ βλέπομεν καὶ διακρίνομεν ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν συστροβιλλίζόντων ζευγῶν εἶνε αἱ συγκρούσεις αὐτῶν, ὡς τόσον προσφυνῶς ὀνόμασαν καραμπόλας. Ὅταν δὲ πληθυνθῶσι τὰ ζεύγη ἐν ταῖς αἰθούσαις ταύταις καὶ ὁ στρόβιλος μεταβληθῇ εἰς σίφωνα, τότε ἀμφιβάλλω ἐὰν διακρίνομεν τὰ κοράσια ἡμῶν χορευόντα καὶ τίνες εὐτυχεῖς κρατοῦσιν αὐτὰ τόσον σφιγκτὰ πλησίον αὐτῶν, ὅχι βεβαίως δι' ἄλλον τινα λόγον, ἀλλ' ἵνα μὴ χορευόντα πτερυγίσωσι καὶ πετάξωσιν.

Ὁ στρόβιλος τῶν Εὐρωπαϊκῶν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἔχει καὶ τὸ δυσάρεστον τοῦτο, ὅτι ἀποκλείει τοῦ σταδίου αὐτοῦ τοὺς ὑπερήλικας, διότι εἶνε οὐ μόνον δύσκολον, ἀλλὰ καὶ ἀτοπον νὰ στροβιλίζη τις ἐνῶ τρικλίζει ἐνῶ ὁ ἑλληνικὸς χορὸς οὐδένα ἀποκλείει, διότι ἔχει πολλὰ καὶ ποικίλα εἶδη χορευτικά, ἔξ ὧν τινα ἀρμόζουσι καὶ προσιδιάζουσι τοῖς ὑπερήλικι καὶ σωματικῶς ἀδυνάτοις. Καὶ αὐτὸν τὸν ἀπαιτοῦντα πτερωτοὺς πόδας πυρρί-

χιον ή δημοτική Μούσα κατέστησε και τοις υπε-
ρήλιξι προσίτον δι' ήσμάτων, άτινα δέν διδου-
σιν άφορμήν τῷ χορευόντι εις ζωηράς κινήσεις
και δέν προκαλοϋσιν έν τῷ χορῷ σκισηματα.

**Πυρρίχιος.—Τράτα.—Κλειστός.—Πενταζά-
λης.—Στά νύχια.—Καρσίλαυαδς.**

Τοιοϋτος ο σήμερον ελληνικός χορός, ο ελκων
τήν καταγωγήν αϋτου εκ των παραρχαίων ήμῶν
προγόνων. Ειδον, κύριοι, έν παλαιοις άγγελίοις,
τά όποια ευγενώς μοι έδειξεν ο άριστος παρ'
ήμιν καλλιτέχνης κ. Κων. Λέκας, και τον πυρ-
ρίχιον χορόν και τον χορόν εκείνον, όστις έν
Μεγάροις καλεΐται τράτα, έν τῇ Στερεῇ και τῇ
Πελοπον. σφ κλειστός, έν δε τῇ Κρήτῃ πεν-
ταζάλης.

"Άλλο χορό δέν ρέκτηκα ώσαν τον πενταζάλη,
Που πάει τρία ζάλα 'μπρός και δυο γυρίζει πάλι.

Έν παλαιοις ώσαύτως άγγελίοις ειδον και χο-
ρόν εκτελούμενον εις τά νύχια, τον όποιον και
σήμερον έν πολλαῖς επαρχίαις και χωρίοις βλέ-
πομεν οϋτω εκτελούμενον και αϋτον τον καρσι-
λαμῶν λεγόμενον. Κατά τά άνωτέρω, δέν πρέπει
τό παραπαν ν' άμφιβállωμεν ότι ο χορός των
προγόνων ήμῶν διεσώθη μέχρις ήμῶν. Έάν ο
χρόνος ήλλοίωσε και κατέστησεν άγνωριστον την
μουσικήν των προγόνων ήμῶν, διότι ή μουσική,
κατά τινα κωμικόν ποιητήν, «Αίει τε καιρόν τι
και' ένιανιδόν τίκει τέρας ώς ή Δ. βύθη», τον χο-
ρόν όμως διετήρησε σχεδόν αναλλοίωτον και μόνον
ο των Εδρωπαίων σιρόβιλος ζητεῖ να καταπνήξῃ.

**Έκκλησις πρὸς τὰς Έλληνίδας και Έλλη-
νόπαιδας.**

Άλλά σεις πρώται, ώ Έλληνίδες, δείξατε τό
παράδειγμα τῆς προτιμύσεως του πλαστικωτάτου
και άπαραμίλλου ελληνικού χορου άπέναντι του
αηδοϋς και αηθητικού στροβίλου των Εδρωπαίων.

Δέν άρμόζει τῷς καλλιπλάστοις ήμῶν σώμα-
σιν ο χορός των Εδρωπαίων. Τον άποκρούει
αϋτός ο οικογενειακός ήμῶν βίος, αϋτά τά ήθη
και έθιμα και ή άνατροφή. Αϋτή ή ιστορία έν
τῇ όποια κατέχετε την λαμπροτάτην σελίδα. Ή γυ-
νή άπανταχοϋ του άλλου κόσμου, φύσει θανμά-
ζουσα τούς ήρωας και κατακτητάς, χρησιμοποιεσε
και χρησιμεύει ως γέφυρα, διά τῆς όποιας ή ξε-
νική κατάκτησις εϋδοϋται εις τὰς ψυχὰς των
κατακτηθέντων, και μόνον σεις άνοιξατε και ε-
πληρώσατε διά του ίδιου υμῶν αίματος τάφρον
αχανῇ διαχωρίζουσιν υμῶς από του εχθρου. Μό-
νον έν ήμιν δύναμαι να ζητήσω και άνεύρω την
Αλάκαιναν, ήτις, καιτοι αἰχμάλωτος, εις την

πρότασιν του εχθρου, όπως άλλαξοπισίση και
ένδυνῆ εις τό φλωρί και μαργαριτάρι, έσχε τον
ήρωισμόν ν' άπαντήσῃ :

Κάλλιο να ιδῶ τό αίμά μου τῇ γῇ να κοκκινίση,
Παρά να ιδῶ τά χείλη μου Τουρκος να τα φιλήση.

Δέν ελέγετο πά-ντε κάτρ, κυρίαί μου, ο χο-
ρός τον όποιον σύρουσαι αί Σουλίουτισσαι εκρι-
μισθησαν από του βράχου του Ζαλλόγου, ίνα
μη παραδοθῶσιν εις τον εχθρόν.

Δέν ελέγετο μπιστόν ή παντεςπάν, φίλτατοι
νέοι, ο χορός τον όποιον σύρων ο ήρωας Άν-
δροϋτσος εισήλθε μετά των άλλων παλληκαριών
του εις τό χάνι τῆς Γραβιάς, διά να εῖπῃ πρὸς
τον εχθρόν τό του ποιητου :

"Άλλ' εδῶ, ὦ νιὲ του Προφήτου,
μιναρῆν δέν θά εϋρης 'ψηλόν,
"Άλλά μόνον τουφέκι καλόν,
και ιδου ή φωνή του.

και διά ν' άφήσῃ τό Χάνι τουτο μνημεῖον δό-
ξης άθάνατον.

**Έκκλησις του συλλόγου πρὸς τον 'Υπουργόν
τῆς Παιδείας.—Τό Περιοδικόν του.**

Άς άνείξωμεν, κύριοι και κυρίαί, τὰς αἰ-
θούσας των οικιῶν ήμῶν πρὸς ένίσχισιν του
πλαστικωτάτου ελληνικού χορου και κατίσχυσιν
αϋτου άπέναντι του χορου των νευροσπάστων.
Εις τουτο δε άνάγκη να συντρέξῃ ήμῶς ο νῦν τά
τῆς παιδείας διευθύνων ύπουργός κ. Στάης συν-
ιστών τον ένθνικόν ήμῶν χορόν ως μάθημα
ύποχρεωτικόν έν τοῖς σχολείοις και παρθεναγω-
γίοις. Ως μάθημα σπουδαιότατον συνίστα αϋτον
και ο σοφός τῆς αρχαιότητος γέρον και ως τό
τελειότερον είδος τῆς γυμναστικῆς, διότι εϋρισκεν
οτι ο χορός δέν εξασκει μόνον τό σώμα άλλ'
εξασκει και αϋτήν την ψυχήν και αναπτύσσει τό
φρόνημα.

"Εκείνο τό όποιον εῖπεν ο Όμηρος, ότι οι
άριστοι χορευται ύπῆρξαν και ήρωες έν πολέμῳ,
εῖνε μεγάλη αλήθεια, την όποιαν πρέπει να λά-
βῃ ύπ' ὄψιν ο νῦν κύριος Υπουργός τῆς Παι-
δείας, εάν θέλῃ να ἴδῃ τούς μαθητάς των scho-
λείων κρατοϋντας μετά μείζονος υπερηφανείας
και γενναιότητος την σημαίαν, ήν περέδωκεν
αϋτοις. Έάν θέλῃ να τους ἴδῃ διά του 'Ελλη-
νικού χορου αληθῶς ήρωας έν πολέμῳ, ένῶ διά
του εδρωπαϊκου βλέπομεν αϋτους ήρωας εις. . .
.. ἄς μή το εῖπω!

Πρὸς ύποστήριξιν δε του 'Ελληνικού χορου
ο ήμέτερος Σύλλογος οδθενός θέλει φεισθῆ. Και
χορευτικὰς εσπερίδας θέλει δίδει υπό την διεύ-
θυνσιν του χοροδιδασκάλου κ. Άνδρεοπούλου

ον προσέλαβε και περιοδικόν προσεχῶς θέλει εκ-
δώσει διά του ρέκτου αϋτου Γεν. Γραμματέως
κ. Χρίστου Βλάχου, όπερ θέλει και έν γενεί
ύπηρετεῖ πληρέστατα και υπό πᾶσαν ἐπιμερίαν τον
σκοπόν του Συλλόγου.

"Άς μὴν άφήσωμεν, κύριοι, να καταπνιγῶσι
τά θεσπέσια ταϋτα άπηχήματα των παλμων τῆς
ένθνικῆς καρδιάς, άλλ' ἄς διατηρῶμεν και περιέ-
πωμεν αϋτά ζηλοτύπως διατηροϋντες οϋτως άρ-
ραγῆ τον χρυσόν μίτον τῆς ένθνικῆς παραδόσεως.

ΧΟΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ

"Έναρξεις και λήξεις δι' αϋτου.—'Εθνικός Μουσι-
κός Σύλλογος.—Θόραξ 'Εθνισμού.

[Το κάλλιστον έν Κωνσταντινουπόλει εκδιδόμενον
φιλολογικόν περιοδικόν «Νέον πνεϋμα», εξ άφορμῆς
τῆς άνωτέρω διαλέξεως του «'Εθνικού Μουσικού Συλ-
λόγου», έγραψε τά εξῆς σχετικά, ατινα παραλαμβάνομεν
εκ του φυλλαδιου 14ου, σελ. 228, του μηνός 'Ιανουα-
ριου ε. έτους].

«Χορός εις τὰς αἰθούσας, χορός και εις τούς
κάμπους. Ρυθμική κίνησις εκείνος, όπως και ο
τελευταῖος οϋτός. 'Άλλ' ένῶ τουτον γεννᾷ τό εν-
δόμυχον συναίσθημα τῆς 'Ελληνικῆς ψυχῆς,
άπεκρυσταλλωμένον εις τὰς περιπαθεῖς ή πλή-
ρεις πολεμικου μένουσ στροφὰς του ήσματος, τό
όποιον κανονίζει τὰς κινήσεις του κορμου και
των άκρων του μὲν γοργὰς, του δε βραδείας
και μεμετρημένας εις έκφρασιν των γοργῶν ή
βραδείων παλμων του στήθους, εκείνος ο χορός
των αἰθουσῶν επιβάλλεται εξωθεν, διευθύνεται
μηχανικῶς από τούς ήχους τῆς μουσικῆς, οι
όποιοι οϋδεμίαν σχέσηιν έχουν πρὸς τὰς άτομι-
κὰς μας σκέψεις και τὰ μύχια μας συναισθή-
ματα.

Και τοιοντοτρόπως ένῶ ο εις—άπομεινάρι
γραφικωτάτον, τιμημένον του καλλιτεχνικού
και ήρωικου τῆς φυλῆς μας παρελθόντος—παρά
τό κάλλος, την αλκήν και την σωματικὴν και
πνευματικὴν εϋστροφίαν, ήν επιδεικνύει, προσ-
δίδει κάποιαν εϋγλωττίαν εις την κίνησιν ταύ-
την, ώστε βλέπων τις τον χορευτήν ν' αντιλαμ-
βάνηται και τό συναίσθημα, τό όποιον τῷ ἐμ-
πνέει ολας εκείνας τὰς κινήσεις—μῖσος πρὸς τον
εχθρόν, άπλή, χαρὰ επί τῇ νίκη, έρωσ, άπο-
γοήτευσις κ.τ.λ.—, ο έτερος συνίσταται εις μη-
χανικὰς κινήσεις των ποδῶν και των χειρῶν,
αἱ όποια οϋ μόνον δέν προέρχονται εξωθεν,

εκ των διαθέσεων του χορευτου, αλλά και οϋ-
δένα παλμόν γενναῖον προκαλοϋσιν. 'Ο εις αν-
δριζει και ο άλλος εκθηλύνει την ψυχήν.

Έν τ.ύτοις ο δεύτερος οϋτός έχει υπέρ εαν-
του προσάτην παρίσχυρον, τον γίγαντα εδρω-
παϊκόν πολιτισμόν, ένῶ ο πρώτος εῖνα ὅμιλον
ένθουσιωδῶν άνδρῶν, άποτελούντων τον «'Ε-
θνικόν Μουσικόν Σύλλογον», σκοπὸς του όποιου
εῖνε ή από του στόματος του 'Ελληνικού λαου
περισυλλογή και διάσωσις των γνησιῶν δημοτι-
κῶν ήσμάτων και των 'Ελληνικῶν χορῶν, τινὲς
των όποιων διατηροϋσι τὰ στοιχεῖα των αρχαίων
τοιούτων, οι όποιοι άπειτέλουν αναπόσπαστον
μέρος των θρησκευτικῶν τελετῶν και έτελοϋντο
εις τὰ στάδια.

"Ο 'Εθν. Μουσικός Σύλλογος την παρελθού-
σαν Κυριακήν παρέσχεν εις τό 'Αθηναϊκόν κοι-
νόν αληθινὴν απόλαυσιν διά τῆς διαλέξεως του
κ. Ν. Ποπαλεξανδρη, επαναληφθείσης κατά γε-
νικὴν άπαίτησιν.

"Ο σεβαστός άγορητής, εγκλείων εις τὰ στή-
θη σφρίγος αληθῶς νεανικόν, ώμίλησε περι των
δημοτικῶν ήσμάτων, τῆς δημοτικῆς ποιήσεως,
τῆς δημοτικῆς γλώσσης και του 'Ελληνικού χο-
ρου, ήλεκτρίσας με τον ένθουσιασμόν του τὰ
πλήθη των νεανῶν, αλλά και των γερόντων, οι
όποιοι από των θεωρειῶν και τῆς πλατείας του
Αημοικου θεάτρου χειροκρότουν φρενητωδῶς
εκάστην χαρακτηριστικὴν φράσιν του.

Εϋλογημένος ο ένθουσιασμός, τον όποιον ε-
ξακολουθεῖ έτι να εμπνέει εις την νεονικὴν ψυ-
χὴν αϋτή ή ώρασι, άλλ' άπερχομένη γενεά, ή
όποια και εις τό οδδοηκοστόν πέμπτον τῆς ήλι-
κίας τῆς έτος, όπως και εις τό εικοστόν, καυχᾷ-
ται άκόμη διά τον Ισάμικον ή τον Καλαματια-
νόν τῆς.

"Ολοι γνωρίζομεν όπόσην επίδρασιν εξασκεῖ ο
χορός επί του σώματος και τῆς ψυχῆς και πῶς
οϋτός ετροφοδοτεῖ τὰς νίκας των αρχαίων Σπαρ-
τιατῶν και την δόξαν των νεωτέρων του 'Ελ-
ληνισμου προμάχων. 'Άλλ' έν τούτοις οι πλεῖ-
στοι εξ ήμῶν, επιδεικνόμενοι διά τό ras d'
Espagne ή τό boslon, μόλις τολμῶμεν να όμο-
λογήσωμεν ότι γνωρίζομεν και τον **δυρτόν**.

Δέν προτείνει τις βεβαίως τον εξοστρακισμόν
των Εδρωπαϊκῶν χορῶν. Τουτο θα ήτο τολ-
μηρόν. Αἱ συνήθειά μας άλλως τε εῖνε τόσον
βαθύντατα ἐρριζωμένα, και αἱ μάλλον νεώτεροι
εξ αϋτῶν, ώστε θα ήτο ματαιοπονία να εζητεῖ
τις τοιούτων τι. 'Άλλ' εκείνο τό όποιον όφείλο-
μεν να επιδιώξωμεν άνευ ζημίας, συμφώνως
και πρὸς την φύσιν μας και πρὸς τον ένθνι-

σμόν μας, εἶνε νὰ ἀρχίζωμεν καὶ νὰ τελειώνω-
μεν πᾶσαν χορευτικὴν μας συγκέντρωσιν διὰ τοῦ
Ἑλληνικοῦ χοροῦ, τὸ σύνθημα τοῦ ὁποίου νὰ
ἀνήκη πάντοτε εἰς τοὺς οἰκοδεσπότας.

Ἡ γλῶσσα, ἡ θρησκεία, τὰ ἐθνικά μας ἤθη
καὶ τὰ ἔθιμα ἀπετέλεσαν τὰς φολίδας τοῦ ἀτρή-
του θώρακος, ὁ ὁποῖος καλεῖται Ἑλληνισμός καὶ
μας ἔδωκαν τὴν δύναμιν νὰ ἀναστηλώσωμεν ὑ-

περήφανον τὴν Σημαίαν μας. Τὸν θώρακα τοῦ-
τον ἄς προσπαθήσωμεν νὰ ἐφαρμόσωμεν στε-
ρεώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ
τοῦ σώματός μας.

Τίς οἶδεν ἂν δυνάσασθῃ ἡ ἀντοχή του πάλιν;
Μήπως ἡμποροῦμεν νὰ μαντεύσωμεν τὸ προσε-
χὲς ἢ τὸ ἀπώτερόν μας μέλλον;

ΣΙΒΥΛΛΑ

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΨΑΛΤΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΚΟΡΩΝ

[Περὶ τοῦ πολυθρύλητου ζητήματος τοῦ δικαιώμα-
τος τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ νεωκόρων, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τριε-
τιαν διατάραξε τὴν ἁρμονίαν μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκ-
κλησίας, ἐξεδόθη ἐσχάτως ἡ ὑπ' ἀριθ. 15 ἔ. ἔ. ἀπόφα-
σις τοῦ Ἀρείου Πάγου, λύσασα τὸ ζήτημα ὑπὲρ τῶν
Ἐπισκόπων καὶ κατὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβου-
λιῶν.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1906, συνελεύσθη ἑπισκοπικὸν
ἐπισυμβάντος κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας
ἐν τῷ ἐνταῦθα ἱερῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου με-
ταξὺ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τοῦ ναοῦ τούτου, καὶ
ἀφορώντος τοὺς ψάλτας, ἡμφισβητήθη εἰς τὸν Σεβ.
Μητροπολίτην τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιμβαίη εἰς τὰ τῶν
ψαλτῶν καθήκοντα. Συνζητούμενον δημοσίᾳ τοῦ ζητή-
ματος ἐδημοσιεύθη μετὰ τρεῖς μῆνας, καὶ κατὰ τὴν διάρ-
κειαν τῆς συζητήσεως, ἐν τινι ἐνταῦθα ψαλτικῇ ἐφημε-
ρίδι ἡμετέρα νομικῇ διατριβῇ, ὑποστηρίζουσα ὡς νόμι-
μον τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν Ἐπισκόπων ὑπὸ μοναχικὴν
ἰδίαν ἐποπίαν. Τὴν νομικὴν ταύτην διατριβὴν παραλαβὸν
τὸ ὁμώνυμον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν τοῦ «Ἱεροῦ
Συνδέσμου», ἀνεδημοσίευσεν δις (ἀριθ. 28 καὶ 29, Ἰου-
λίος τοῦ 1906) μετὰ σχολίων, οὗ ἐνεποίησε βαθεῖαν
ἐντύπωσιν, πρὸς γνώσιν τῶν παρεροτάτων Ἐπισκόπων
τοῦ Κράτους, οὗτινες ἔκτοτε συμφώνως πρὸς αὐτὸ ἤρ-
ξαντο διεκδικούντες μετὰ πεποιθήσεως τὰ νόμιμα δι-
καιώματά των. Εἰς τὴν διεκδικήσιν ταύτην ἀντιτάχθη-
σαν ἐρρομένως τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια καὶ αἱ
Λημνοκαὶ Ἀρχαί. Εἰς τὴν διαμάχην ταύτην ἀρεμεί-
χθησαν καὶ τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Ἐκ-
κλησιαστικῶν ὁ μόνον ἄλλα καὶ τὸ Νομικὸν Συμβού-
λιον τοῦ Κράτους καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου
δι' ἀντιθέτων γνωμοδοτήσεων, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὲρ
τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ὁ δὲ δεύτερος ὑπὲρ
τῶν Ἐπισκόπων.

Πόλεμος κρατερός κατὰ τῶν δικαιωμάτων τούτων
τῆς Ἐκκλησίας διεξήχθη κυρίως ἐν Ἀθήναις, Πει-
ραιεῖ, Τριπόλει, Ἀμφιλοχίᾳ καὶ ἐπιμονώτερον ἐν Βόλῳ
καὶ Πορταρῖ, ὅπου τέλος ὁ Ἐπίσκοπος Ἀθηναίων
κ. Γερμανός Μανρομμάτης κατήγγελε πρὸς τὸν παρὰ
τοῖς ἐν Βόλῳ Πλημμελοδικαῖς Εἰσαγγελεῖα τὸ Ἐκκλη-
σιαστικὸν Συμβούλιον ἐπὶ ἀντιποίησιν Ἐκκλησιαστικῆς
Ἀρχῆς. Ἡ ἐσφαλμένη δ' ἀπόφασις τοῦ Πλημμελοδι-
κείου Βόλου ἀνηρέθη ἤδη ὑπὲρ τοῦ νόμου ὑπὸ τοῦ Ἀ-
ρείου Πάγου.

Νομίζομεν λοιπὸν ὅτι ἰκανοποιῶμεν γενικὴν ἐπι-
θυμίαν ἀναδημοσιεύοντες τὴν τε ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου
Πάγου, τὴν θέτουσαν τέλος εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ
τὴν ἀρχικὴν νομικὴν διατριβὴν ἡμῶν, τὴν δημοσιεύ-

σασαν τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῆς κρατουμένης ἕως τότε
συνθηθείας εἰς τὸ διορίζειν καὶ ἀπολύειν τοὺς ψάλτας
καὶ νεωκόρους. Λογίζομεθα δ' εὐτυχεῖς γενόμενοι ἀ-
φορμὴ εἰς τὸ νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τάφαι-
ροθέντα ἀπ' αὐτῆς δικαιώματα αὐτῆς ταῦτα. Ἀλλ' ὅμως,
νομίζομεν, ταῦτα ἐνεχόντων, ὡς εἰκός, καὶ ἀντιστοίχους
ὑποχρεώσεις. Καὶ κατὰ τοῦτο ὀφείλουσι νὰ ἐπιστήσωσι
σπουδαίως τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ Παινερώτατοι Ἐπί-
σκοποι, οὐ μόνον περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν καταλλήλων
προσώπων εἰς τὴν θέσιν τῶν ψαλτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ
εἶδος τῆς ψαλμωδίας. Λοιπὸν ἐν τῷ ναοῖς ἔχει εἰσαχθῆ
ψαλμωδία ἀντικειμένη, οὐ μόνον εἰς τὴν ἱερὰν παράδοσιν,
ἀλλὰ καὶ εἰς οἱαδήποτε ἐγκυκλίους διαταγὰς. Καὶ
τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς μουσικόν, ἢ «Ε. Μούσα» θέλει
ἀεὶποτε παρακολουθεῖ μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος].

X. B.

α) ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

- Παράνομος ἀντιποίησις ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς
ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων.
- Παράνομος διορισμὸς ψαλτῶν καὶ ἀθέμιτος
ἀνάμειξις εἰς τὰ τῆς θείας λατρείας.
- Τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν οἱ ἐπίσκοποι κατὰ
τοὺς κειμένους νόμους.

I.

Τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια παρῆγοντο κατὰ
τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα αὐτῶν

Πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν τὸ Ἐκκλησιαστι-
κὸν Συμβούλιον τοῦ ἐνταῦθα ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ
Ἁγίου Κωνσταντίνου, παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ
οἴκειου Ἐπισκόπου (τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀ-
θηνῶν), διέταξεν (ἀντιθέτως) τοὺς ἱεροψάλτας
τοῦ εἰρημένου Ναοῦ νὰ ψάλλωσιν ἀπὸ τοῦ γυ-
ναικωνίου, ἀντὶ ἀπὸ τῆς εἰδησιμῆς αὐτῶν θέ-
σεως, ἔτι δὲ καὶ μετὰ μουσικὴν τετραφώνον, ἀντὶ
τῆς κατὰ παράδοσιν καὶ κατ' ἐγκυκλίους Συνоди-
κάς ἐν χρήσει βυζαντικῆς.

Ἡ τοιαύτη διαγωγή τοῦ εἰρημένου Ἐκκλη-
σιαστικοῦ Συμβουλίου προὐκάλεσε τὴν δικαίαν
ἀγανάκτησιν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ.
Θεοκλήτου, ὅστις διὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεώς του
καὶ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ἐπιμονῆς του εἰς τὸ
νὰ μὴ ἀφίσταται ἀπὸ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως, ἀπο-

κατέστησε τὰ πράγματα εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν
θέσιν.

Ἐντούτοις παραδόξως ἐν μέλος τοῦ εἰρημένου
Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου, ὃν μάλιστα καθη-
γητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Πα-
νεπιστημίου, διὰ τῆς δημοσιογραφίας ἡμφισβή-
τησε τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ οἴκειου Ἐπισκόπου.

Δυστυχῶς δὲ αὕτη δὲν εἶνε καὶ ἡ πρώτη φορά,
καθ' ἣν τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια παραγνω-
ρίζοντα τελείως τὰ δικαιώματά των καὶ τὰς ὑπο-
χρεώσεις των τὰς ἐν τοῖς κειμένοις νόμοις, ἐπι-
βαίνουν εἰς ἀλλότρια καθήκοντα καὶ ἀναγκά-
ζουσι τοὺς ἱεροψάλτας νὰ ψάλλωσι κατὰ τὰς ἱε-
ροτελεστίας μετὰ μουσικὴν τῆς ἰδίας ἀρεσκείας των
καὶ οὐχὶ ἐκείνην, ἣν διατάσσουσιν οἱ ἱεροὶ Κανό-
νες καὶ διέσωσεν ἡ ἱερὰ παράδοσις.

Ἡ τοιαύτη ἐκάστοτε παρεκτροπὴ τῶν Ἐκκλη-
σιαστικῶν Συμβουλίων δίδει ἡμῖν ἀφορμὴν νὰ
ἐξετάσωμεν διὰ τῆς παρουσίας μελέτης ἀπὸ νομικῆς
ἀπόψεως τὸ ζήτημα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων
νόμων, τὸ μὲν καὶ ὡς ὄντες μέλος τῆς παρὰ τῇ
Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διο-
ρισθείσης ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους Μουσικῆς
Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιω-
τάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ Προέδρου τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου, τὸ δὲ καὶ ὡς νομικός.

II.

Ἡ ἱερὰ μουσικὴ καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἱερο-
ψαλτῶν ἀνάγονται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ πράγματα
τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ ἱεροὶ ναοὶ εἶνε ὁ τόπος, ἐν ᾧ καθιερώθη
νὰ προσέρχονται οἱ χριστιανοὶ καὶ νὰ προσεύ-
χωνται καὶ νὰ τελήται ἡ θεία Λατρεία, κατὰ
τὰ ἀνέκαθεν τῇ Ἐκκλησίᾳ κεκανονισμένα, δι'
εἰδικῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ΣΑ' Καταστατικοῦ
Νόμου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος τῆς 9 Ἰουλίου 1852, α') αἱ διατάξεις
περὶ τῆς θείας λατρείας κατὰ τὰ ἀνέκαθεν τῇ
Ἐκκλησίᾳ κεκανονισμένα, καὶ β') ἡ ἐκτέλεσις
τῶν καθηκόντων ἐκάστης τάξεως τοῦ κλήρου
ἀναγράφονται ὡς ἐσωτερικὰ πράγματα τῆς Ἐκ-
κλησίας, κατὰ τὸ προηγούμενον 7ον ἄρθρον,
ἐφ' ὧν ἀπαγορεύεται ἡ ἀνάμειξις τῆς πολιτικῆς
ἀρχῆς.

Ὅτι δὲ ἀποτελεῖ μέρος ἀναπόσπαστον τῆς
θείας λατρείας καὶ ἡ ἱερὰ μουσικὴ καὶ ὅτι εἰς
τὰς τάξεις τοῦ κλήρου περιλαμβάνεται, ὡς κα-
τωτέρα τάξις, καὶ ἡ τάξις τῶν ἱεροψαλτῶν, κατὰ
τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, ταῦτά εἰσιν ἀναμφισβή-
τητα καὶ περὶ τὸν νομίζομεν νὰ ἐνδιαφύσωμεν
εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων, ἀφοῦ
καὶ διὰ τοὺς Ἀναγνώστας ἀκόμη ἀπαιτεῖται
χειροθεσία.

III.

Ὁ Ἐπίσκοπος εἶνε ὁ ἄριστος προϊστάμενος ὅλων
τῶν κληρικῶν καὶ τῶν ἱεροψαλτῶν. —Τίνα τὰ
δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τίνες αἱ ὑποχρεώσεις
τῶν ὑφισταμένων αὐτοῦ.

Συνεπῆς γενόμενος πρὸς τὴν, ὡς ἀνωτέρω,
διάταξιν του ταύτην ὁ νομοθέτης καὶ πρὸς τὴν
ἀρχὴν, ἣν δι' αὐτῆς καθιέρωσε, καὶ ἀπαγορεύ-
σας τὴν ἀνάμειξιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς εἰς τὰ
ἐσωτερικά, ὡς ἀνωτέρω, πράγματα τῆς Ἐκκλη-
σίας, δι' ἑτέρου συγγρόνου νόμου Σ' (τῆς 9 Ἰου-
λίου 1852) «περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων καὶ
περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους τελούντος κλή-
ρου» ὥρισε καὶ τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐξου-
σιοδότησε νὰ κανονίζῃ καὶ διατάσῃ τὰ ἐσωτε-
ρικὰ ταῦτα πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπα-
γρυπῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως αὐτῶν,
καὶ ὠνόμασεν αὐτὸ ἄριστον προϊστάμενον ἀπάν-
των τῶν κληρικῶν οἰασδήποτε τάξεως καὶ βαθ-
μοῦ (ἐπομένως καὶ τῶν ἱεροψαλτῶν). Τὸ πρό-
σωπον δὲ τοῦτο εἶνε ὁ οἰκείος Ἐπίσκοπος καὶ εἰς
τοῦτον «ὀφείλουσιν οὔτοι νὰ ὑπακούωσι καὶ ἐκ-
τελῶσι τὰς διαταγὰς του», ἐπὶ ἀπειλῇ πειθαρχι-
κῶν ποινῶν κατ' αὐτῶν.

Καὶ τὰ μὲν δικαιώματα ταῦτα τοῦ Ἐπισκόπου
ἀναγράφονται εἰς τὸ ἄρθρον Η' τοῦ νόμου τού-
του, ὡς ἑξῆς:

«Η'. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι ἡ πνευματικὴ ἀρχὴ
τῆς κληρωθείσης ἀπὸ ἐπισκοπῆς. . . Ἐπα-
γρυπνεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἱερῶν κανόνων
καὶ παραδόσεων. Προσέχει εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέ-
λεσιν πάσης ἱεροτελεστίας, εἰς τὴν τακτικὴν
ἀνάγνωσιν τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀναγνωστικο-
μένων καὶ ψαλλομένων ἀκολουθιῶν
. . . καὶ εἰς πάντα τὰ εἰς τὴν θεῖαν λατρείαν
ἀναγόμενα κλπ.»

Αἱ δὲ ὑποχρεώσεις τῶν ὑφισταμένων, τῶν
ὀφειλόντων ὑπακοὴν εἰς αὐτόν, ἀναγράφονται
ἐν τῷ ἄρθρῳ ΙΙ', ὡς ἑξῆς:

«ΙΙ'. Ἀπαντες οἱ κληρικοὶ ἐκάστης ἐπισκο-
πῆς, οἰασδήποτε τάξεως καὶ βαθμοῦ
ἂν ὦσιν (ἐπομένως καὶ ἱεροψάλται), ὑπάγονται
κατὰ τὰς κανονικάς διατάξεις ὑπὸ τὸν ἴδιον
ἀπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, καὶ αὐτὸν ὀφείλουσιν ἵνα γνω-
ρίζωσιν ὡς ἄριστον προϊστάμενον ἐκκλη-
σιαστικῶς καὶ ὑπακούωσιν εἰς αὐτόν, καὶ
ἐκτελῶσι τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραγγελίας καὶ
διαταγὰς του.»

Αἱ διατάξεις αὗται τοῦ νόμου εἰσὶ τοσοῦτον
σαφεῖς, ὥστε οὐδεμίαν ἀφήνουσιν ἀμφιβολίαν
περὶ τῆς θέσεως τῶν ἱεροψαλτῶν.

IV.

Παρανόμως τὰ ἐκκλησιαστικά συμβούλια διορίζουσι καὶ ἀπολύουσι τοὺς ἱεροψάλτας, τῆ ἀνοχῆ τῶν ἐπισκόπων.

Ἐνῶ δέ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ Ἐπίσκοπος μόνος εἶνε ἐκ τοῦ νόμου ἀρμόδιος νὰ διατάσῃ τὰ τῶν ἀναγινωσκομένων καὶ ψαλλομένων ἀκολουθιῶν τῆς θείας λατρείας καὶ νὰ διορίσῃ τοὺς ὑφισταμένους καὶ νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐντούτοις, παρὰ τὸν νόμον, οἱ Ἐπίσκοποι ἀνέχονται τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια νὰ ἀντιποιῶνται τὴν ποιμαντικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν περὶ τὴν ἐξάσκησιν σπουδαιωτάτου δικαιοῦματος, ἤτοι, οὐ μόνον εἰς τὸ νὰ διορίζωσι καὶ ἀπολύωσι κατ' ἀρέσκειαν τοὺς ἱεροψάλτας καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν νὰ ἐπεμβαίνωσι, διατάσσοντα αὐτοὺς νὰ καινοτομῶσιν ἐν τῷ ψάλλειν διὰ μουσικῆς οὐχὶ ἐκείνης, τὴν ὁποίαν διατάσσουσι καὶ ἐπιβάλλουσιν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ διέσωσεν ἡ ἱερά παράδοσις μέχρις ἡμῶν, ἀλλ' ἄλλης, τῆς τῶν θεάτρων, τῶν τριόδων καὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀρεσκείας. Ἀνέχονται δηλαδὴ οἱ Ἐπίσκοποι τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς ἀνθαίρετον κανονισμόν τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας, τοῦθ' ὅπερ ρητῶς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τῶν κειμένων νόμων.

V.

Τὰ ἐκκλησιαστικά συμβούλια οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα ἔχουσι, πλὴν τοῦ τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας τῶν ναῶν.

Τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια ἰδρύθησαν διὰ τοῦ δημοτικοῦ νόμου τῆς 27 Δεκεμβρίου 1833 περὶ συστάσεως τῶν δήμων μόνον διὰ τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν καταστημάτων· διότι τὴν περιουσίαν τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων, εἰς ἃ ὑπῆγαγε καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, ὁ νόμος οὗτος ἐν ἄρθρῳ αὐτοῦ 20 ἐκῆρξε ὡς ἰδιοκτησίαν τῆς ὀλομελείας τῶν δημοτῶν, ἐν δὲ ἄρθρῳ αὐτοῦ 116 ἐκῆρξε ἐξ ἴσου ἐφαρμοστέα καὶ εἰς τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα ὅλα τὰ ἐν τῷ δημοτικῷ νόμῳ κεινομένην περὶ διαχειρίσεως τῆς δημοτικῆς περιουσίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ δημοτικὸν συμβούλιον περιλαμβάνει τὸν ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμβουλίων συντασσόμενον προϋπολογισμόν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ οἰκείου ναοῦ εἰς τὸν γενικὸν δημοτικὸν προϋπολογισμόν, ἐν ἰδιαιτέρῳ ὅμως κεφαλαίῳ, κατὰ τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου 1836 Β. Διατάγματος περὶ διοικήσεως τῶν ἀγαθοεργῶν καταστημάτων.

Μόνην λοιπὸν τῆς περιουσίας τῶν ἱερῶν

ναῶν τὴν διοίκησιν ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, τὸ μὲν διότι ἐκῆρξε τὴν περιουσίαν αὐτῶν δημοτικὴν τὸ δὲ καὶ διότι ἴσως ἐθεώρησεν ἀποπῶν νὰ ἀναθέσῃ καὶ τὴν τοιαύτην διαχειρίσιν εἰς τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ νομοθέτης κατέστησε καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ἐμμέσως κοινὸν εἰς τὴν περιουσιακὴν διοίκησιν διὰ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ διορισμοῦ καὶ τοῦ ἐφημερίου τοῦ ναοῦ μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συμβουλίου.

«114... Διὰ τὴν διοίκησιν τῶν τοπικῶν ἐκκλησιαστικῶν καταστημάτων διορίζονται ἐκκλησιαστικά συμβούλια, συνιστάμενα ἀπὸ τὸν δήμαρχον, τὸν ἀνήγοντα ἐφημέριον καὶ δύο ἕως τέσσαρας δημότας διοριζομένους παρὰ τοῦ δημοτικοῦ Συμβουλίου».

Οὐδὲν ἄλλο δικαίωμα, πλὴν τῆς διοικήσεως τῆς περιουσίας τῶν ναῶν, ἠθέλησεν ὁ νόμος νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, πολλῶν δὲ μᾶλλον τὸ δικαίωμα τῆς ἀναμείξεως αὐτῶν εἰς τὰ ἐσωτερικά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, τοῦθ' ὅπερ ρητῶς μάλιστα, ὡς εἴπομεν, ἀπηγόρευσε.

Καὶ πολὺν δικαίως· διότι τὰ ἐκκλησιαστικά Συμβούλια εἶνε τὰ ἥμισυ πάντων κατάλληλα εἰς τοῦτο.

VI.

Μόνος ὁ Ἐπίσκοπος δύναται νὰ διορίσῃ νομίμως τοὺς ἱεροψάλτας.— Τί πρέπει νὰ κάμῃ ἡ ἱερά Σύνοδος.

Εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμόν, τὸν ὁποῖον ὀφείλουσι νὰ συντάσσωσι τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, πρέπει ἐξάπαντος νὰ περιλαμβάνηται καὶ ἡ μισθοδοσία τῶν ἱεροψαλτῶν. Ἐπὶ τῆ βία δὲ τοῦ προϋπολογισμοῦ τούτου δύναται ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος νὰ διορίσῃ τοὺς ἱεροψάλτας ἐπὶ τῷ κεινομένῳ μισθῷ, τοῦ ὁποῖου τὴν πληρωμὴν ὁ οὗτος νομίμως διορισμένος ἱεροψάλτης δύναται καὶ δι' ἀγωγῆς νὰ ἐπιδιώξῃ, ἐν περιπτώσει δυστροπήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων νὰ καταβάλλωσιν αὐτῷ τοῦτον.

Πάντα ἄλλον διορισμόν, μὴ προερχόμενον οὕτως, δικαιοῦται καὶ ὀφείλει ὁ Ἐπίσκοπος νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ, καὶ ἐπομένως νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ τὸ ψάλλειν εἰς τοιοῦτον ἱεροψάλτην διορισμένον παρανόμως.

Πρὸς τοῦτο καλὸν εἶνε, νομίμως, πρὸς κατὰπαντα ἐπὶ τέλους τῆς παρανόμου ταύτης συνηθείας, ὅχι μόνον οἱ Ἐπίσκοποι νὰ γνωρίσωσι τοῦτο δι' ἐγγράφου τῶν ὅπου δεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἱερά Σύνοδος νὰ ἐκδώσῃ σχετικῶς ἐγκυκλίους διαταγὰς πρὸς τοὺς ἀνα τὸ Κράτος Ἐπισκόπους πρὸς συμμόρφωσιν τῶν πρὸς τὸν νόμον.

VII.

Τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, παρανομοῦντα καὶ ἀντιστάμενα εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Ἐπισκόπου, εἶνε τιμωρητέα ἐπὶ ἀντιποιήσει ἀρχῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐπὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς Ἀρχῆς κατὰ τὸν Ποινικὸν Νόμον.

Νῦν ἐρωτᾶται τί μέλλει γενέσθαι, ἐὰν μεθ' ὅλην τὴν, ὡς ἀνωτέρω, νόμιμον ἐνέργειαν τῶν Ἐπισκόπων, τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια ἐξακολουθῶσι παρανόμως διορίζοντα καὶ ἀπολύοντα τοὺς ἱεροψάλτας, ἢ μισθοδοτοῦντα παρανόμως διορισμένους τοιοῦτους, ἢ ἀναμειγνύμενα παρανόμως εἰς τὰ τῆς θείας λατρείας ἐσωτερικά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, διατάσσοντα τοὺς ἱεροψάλτας νὰ ψάλλωσι ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν μουσικὴν, παρὰ τὰς διαταγὰς καὶ τὴν ἔγκρισιν τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου;

Ἀπλούστατον εἶνε τὸ πρᾶγμα. Τὰ Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια θὰ ἀκολουθήσωσι τὴν τύχην ὅλων τῶν ἄλλων ἀδικούντων καὶ παρανομούντων καὶ θὰ ὑποστῶσι τὰς συνεπείας τῆς παράβασεως τῶν κειμένων νόμων, τὸ μὲν ὑποκείμενα καὶ προσωπικῶς εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις πρὸς τοὺς νομίμως διορισμένους ἱεροψάλτας, διὰ τὴν τυχόν στέρησιν τῆς μισθοδοσίας των, τὸ δὲ καταγελλόμενα παρὰ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου εἰς τὸν παρὰ Πλημμελειοδικαίας Εἰσαγγελέα, ὅπως δώσωσι λόγον τῶν παρανομῶν τούτων πράξεών των.

Πρὸς τοῦτο ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος δι' ἐγγράφου του πρὸς τὸν εἰσαγγελέα τῶν Πλημμελειοδικῶν θέλει καταγγεῖλαι αὐτὰ ἐπὶ ἀντιποιήσει Ἀρχῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ ζητήσῃ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 227 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου ἔχοντος οὕτως:

«Ὅστις χωρὶς νὰ διορισθῇ νομίμως ἀντιποιεῖται Ἀρχὴν Ἐκκλησιαστικὴν, ἢ ἐπιχειρῇ προᾶξιν τινα ἐπιτροπομένην μόνον εἰς ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺν δύο ἐτῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 400 — 500 δραχμῶν».

Ἐὰν δὲ τὰ ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, ἢ καὶ ἄλλος τις, προσπαθῶσι νὰ ἀναγκάσωσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν εἰς ἐπιχείρησιν, παράλειψιν ἢ ἀνατροπὴν προᾶξέως τινος ἢ διατάξεως ἀναγομένης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς, ἢ ἀνθίστανται εἰς τοὺς ὑπηρετάς αὐτῆς (ἐπομένως καὶ τοὺς ψάλτας), θέλοντα νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παρ' αὐτῆς διατεταγμένων, τότε καταγγέλλονται πρὸς τοὺς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ ἀντιστάσει κατὰ τῆς Ἀρχῆς, ἤτοι ἐπὶ πράξει προβλεπομένης ὑπὸ τῶν ἄρθρων 169 καὶ 170 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου καὶ τιμωρομένης μὲ εἰρκτὴν ἢ μὲ φυλάκισιν.

VIII.

Οἱ ψάλλται, ἀπειθοῦντες, εἰσι πειθαρχικῶς τιμωρητέοι.

Ἐξεταστέον τέλος καὶ τὸ ζήτημα, ἂν οἱ ψάλλται, παραβαίνοντες τὰς διαταγὰς τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου, ὡς πρὸς τὰς ψαλλομένας ἀκολουθίας καὶ τὸ εἶδος τῆς μουσικῆς, καὶ ἀπειθοῦντες αὐτῷ, εἰσι τιμωρητέοι καὶ πῶς.

Ἀφοῦ, κατὰ τὸ ἄρθρον γ' ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἄρθρα η, θ, ια τοῦ νόμου Σ' (1852) περὶ Ἐπισκόπων καὶ Ἐπισκόπων καὶ περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς Ἐπισκόπους τελούντος κλήρου, καὶ κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις, εἰς ἃς παραπέμπει ὁ εἰρημένος νόμος, ὁ Ἐπίσκοπος εἶνε ὁ ἄμεσος προϊστάμενος ἐκκλησιαστικῶς ἀπάντων τῶν κληρικῶν ἐκάστης ἐπισκοπῆς, οἰασδήποτε τάξεως καὶ βαθμοῦ ἂν ᾧσι, καὶ εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούωσι καὶ ἐκτελῶσι τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραγγελίας καὶ διαταγὰς του, οὐδεμία ἀμφιβολία καταλείπεται ὅτι οἱ ψάλλται, χειροθετούμενοι ὑπὸ τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου καὶ συνεπεῶς ὄντες ὑφιστάμενοι αὐτοῦ, ἀπειθοῦντες τῷ Ἐπισκόπῳ καὶ παραβαίνοντες τὰς παραγγελίας καὶ διαταγὰς αὐτοῦ, ὑπόκεινται εἰς τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἐπιβάλλοντος εἰς αὐτοὺς μόνον τὰς ποινὰς ἐκεῖνας αἱ ὁποῖαι εἰσι σύμφωνοι πρὸς τὴν θέσιν τοῦ ψάλλτου, ἤτοι ἐπίπληξιν καὶ ἀπόλυσιν (ἀργίαν), οὐχὶ δὲ καὶ τὰς λοιπὰς ποινὰς τοῦ ἄρθρου η', ὡς μὴ συμβιβάζομενας πρὸς τὴν ἰδιότητά των, ἐπιφυλαττομένης ἐν τούτοις καὶ τῆς ποινικῆς καταδιώξεως αὐτῶν, ἐὰν ἡ πράξις ἤθελεν ἔχει βαρύτερον χαρακτήρα.

ΧΡΙΣΤΟΣ Γ. ΒΛΑΧΟΣ

Δικηγόρος

β) ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

[Ἀρ. 15 (1909 — Εἰσηγητῆς ὁ Ἀρειοπαγίτης Κ. Φάραγκας)].

Σκεφθὲν κατὰ τὸν νόμον.

Ἐπειδὴ, κατὰ τὸ ἄρθρ. Η' τοῦ νόμου Σ' τῆς 9 Ἰουλίου 1852 περὶ ἐπισκόπων καὶ ἐπισκόπων καὶ περὶ τοῦ ὑπὸ τοὺς ἐπισκόπους τελούντος κλήρου, «ὁ ἐπίσκοπος εἶνε ἡ πνευματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ τῆς κληρωθείσης αὐτῷ ἐπισκοπῆς. Ἐνεργεῖ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπισκοπῇ τὰ παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων ἐπιβαλλόμενα αὐτῷ καθήκοντα, διατηρεῖ ἀπαρעγκλίτως καὶ φυλάττει τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ τὰς παραδόσεις τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, ἐπαγορνει εἰς τὴν ἀκριβῆ τούτων διατήρησιν καὶ παρὰ τῶν ὑπὸ τὴν ποιμαντορίαν του διατελούντων, προσέχει εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν πάσης ἱεροτελεστίας καὶ εἰς τὴν τακτικὴν ἀνάγκωσιν, τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγινωσκομένων καὶ ψαλλομένων ἀκολουθιῶν».

Κατὰ τὸ ἄρθρον Π' τοῦ αὐτοῦ νόμου «Ἀπαντες οἱ κληρικοὶ ἐκάστης ἐπισκοπῆς, οἰασδήποτε τάξεως καὶ βαθμοῦ ἂν ᾧσιν, ὑπάγονται κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις εἰς τὸν ἴδιον αὐτῶν ἐπίσκοπον καὶ αὐτὸν ὀφεί-

λουσι να γνωρίζωσιν ως άμεσός προϊστάμενον εκκλησιαστικώς και ύπακούωσιν εις αυτόν και εκτελώσι τας εκκλησιαστικὰς παραγγελίας και διαταγὰς του». Κατά τὸ άρθρον Γ' τοῦ νόμου ΣΑ' τοῦ 1852 τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος επαργυρῆται περὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν Ἱερῶν παραδόσεων τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, περὶ τὴν εὐπρέτειαν τῶν ἐκκλησιῶν και τὴν εὐταξίαν τῶν ἱερῶν τελετῶν». Διὰ τῶν διατάξεων τούτων τὸ μὲν ὠρίσθη ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ ἀρχὴ προϊσταται τοῦ κλήρου, οἰασδήποτε τάξεως και βαθμοῦ, ὑπαγομένου εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρμοδίου Ἐπισκόπου και ὅτι αὐτός επαργυρῆται και εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν πάσης ἱεροπραξίας και τὴν τακτικὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ψαλλομένων ἀκολουθιῶν, τὸ δὲ ἐδόθη ἰσχύς νόμου εἰς τοὺς ἱεροὺς κανόνας και τὰς εκκλησιαστικὰς διατάξεις, τοὺς ἀφορῶντας τὰ ἀντικείμενα, περὶ ὧν οἱ ἄνω μνημονευθέντες νόμοι διαλαμβάνουσι, συνεπὼς και οἱ τῶν Ἀποστολικῶν και Συνοδικῶν κανόνων ὅσοι περὶ τῶν ἐν ταῖς εκκλησίαις τὰς θείας ψαλμωδίας εκτελούντων προσώπων θεσπίζουσι. Καὶ ἐν μὲν τῇ τάξει τῶν κληρικῶν και τοὺς ψάλτας, εἴτε ἱερωμένους εἴτε μὴ, περιλαμβάνουσι οἱ ῥηθέντες κανόνες (ὅρα ΚΣΤ' Ἀποστολικὸν κανόνα «τῶν ἐν κλήρῳ προσελθόντων ἀγάμων κελύομεν βουλομένων συνάπτειν γάμον ἀναγνώστας και ψάλτας μόνον» ΚΓ' και ΚΕ' κανόνας τῆς ἐν Λαοδικεῖᾳ Συνόδου, καθ' οὓς τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς (τοῖς μὴ ἱερωμένοις), ἐν οἷς και οἱ ψάλται, ἀπηγορεύετο εκτελεῖν ἱερατικὰ καθαρῶς καθήκοντα «ἀγρον διδόναι οὐδὲ ποτήριον εὐλογεῖν, οὐδὲ ὠράριον φορεῖν» ΚΔ' ἐπίσης κανόνα τῆς αὐτῆς Συνόδου ἐνθα ῥητὴ γίνεται ἡ διάκρισις τῶν κληρικῶν εἰς ἱερωμένους και μὴ, ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ τάξει περιλαμβάνονται και οἱ ψάλται ἐπίσης ΟΖ' κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μετὰ τῶν σχολίων Βαλααμῶνος και Ζωναρά (πρὸς οὓς συμφώνως ἀποφαίνεται και ἡ Νεαρὰ 123, κεφ. 10', τοῦ Ἰουστινιανοῦ διατάξις περιλήφθεῖσα και ἐν τοῖς Βασιλικαῖς, βιβλ. 3 κεφ. 1, διατάξις 35 κλπ.), ὁ διορισμὸς δὲ τῶν ἱεροψαλτῶν τούτων ἀνήκει τῷ ἀρμοδίῳ Ἐπισκόπῳ κατὰ τοὺς αὐτοὺς Ἀποστολικούς και Συνοδικούς κανόνας, (ὅρα διατάξιν ἐν τῷ Συντάγματι Ματθαίου τοῦ Βλαστιάδου ἐν στίχ. Ε', κεφ. 17. «Ἐπίσκοπος ἐστὶ θεατὴς και κηδεμὼν πασῶν τῶν εκκλησιαζομένων ψυχῶν, δύναμι ἐξ ὧν τελεστικὴν ἀρεσβύτερου, διακόνου, ὑποδιακόνου, ἀναγνώστου, ψάλτου και μοναχοῦ» και Β' και Η' κανόνας τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου μετὰ τῶν σχολίων Βαλααμῶνος και Ζωναρά). Κατὰ ταῦτα συμφώνως πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν διατάξιν τῶν Ἀποστολικῶν και Συνοδικῶν κανόνων, οὓς ἐν ἰσχύϊ ἔθηκεν ὁ νόμος Σ' τοῦ 1852 διὰ τοῦ άρθρου Η', ὁ ἐπίσκοπος ἐντὸς τῆς περιφερείας του διορίζει τοὺς ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ψάλτας. Ἐναντίαν δὲ διατάξιν δὲν περιέχει τὸ ἀρθρον 114 τοῦ περὶ δήμων νόμου, ὀρίζον «διὰ τὸν διοίκησιν τῶν τοπικῶν εκκλησιαστικῶν καταστημάτων διορίζονται εκκλησιαστικά συμβούλια», καθόσον ἡ διοίκησις αὐτὴ περιορίζεται εἰς μόνην τὴν περιουσίαν τῶν εκκλησιαστικῶν καταστημάτων, ὡς ἐξάγεται σαφῶς ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ νόμου, ἐνισχυμένης και ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κεφαλαίου Γ' αὐτοῦ τούτου, ἐν ᾧ τὸ ἀρθρον 114 περιλαμβάνεται. Ἀλλά, και ἂν ὑποτεθῇ ὅτι περιλαμβάνεται διατάξις τοῦ ἀπὸ τῶν εκκλησιαστικῶν συμβουλίων διορισμὸς τῶν ψαλτῶν, αὐτὴ κατηγορηθῆ διὰ τοῦ νεωτέρου νόμου Σ' περὶ ἐπισκόπων, ἄλλως δὲ τοῦ διορισμοῦ τῶν ψαλτῶν κατὰ τὰ προεκτεθέντα οὐδὲν ἴσχυει.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰ ἀνωτέρω, τῶν ψαλτῶν διοριζομένων παρὰ τῶν οἰκειῶν Ἐπισκόπων, ὁ ὑπὸ τοῦ εκκλησιαστικοῦ συμβουλίου διορισμὸς τούτων παράνομος θεωρεῖται, ὁ δ' οὗτος μὴ νομίμως διοριζόμενος, ἀντιποιοῦμενος πρᾶξιν ἐπιτροπικήν εἰς εκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον, οἷος ὁ ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου διοριζόμενος ψάλτης, θεωρεῖται ἔνοχος παραβάσεως τοῦ άρθρου 227 Ποιν. Νόμου. Τούναντίον δὲ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις δεξαμένη και τὸν ὑπὸ τοῦ εκκλησιαστικοῦ συμβουλίου διορισμὸν τῶν

κατηγορουμένων ψαλτῶν νόμιμον θεωρήσασα, κηρύξασα δὲ τούτους ἀθῶους τῆς ἐν άρθρ. 227 Ποιν. Νόμου, πράξεως ψευδῶς τὰς ῥηθείσας διατάξεις ἡρμήνευσε και ἐσφαλμένως ἐφήρμοσε και ἀναίρετα ὡς πρὸς τὸ μέρος τοῦτο τυγχάνει, κατὰ τὸ ἀρθρ. 407 ἐδ. 11 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας, συμφώνως τῇ αἰτήσῃ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Διὰ ταῦτα κλπ. *

Υ' -) ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ ΚΑΙ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

[Ο Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Δ. Τσιβανόπουλος μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς εἰρημένης ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς παρ' Ἐφεταῖς Εἰσαγγελεῖς τοῦ Κράτους μακροτάτην ἐγκύκλιον συνίστων αὐτοὺς ἐν τέλει τὴν ἐν τῷ μέλλοντι ποινικῇ καταδίωξιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, ὡς ἐξῆς:]

«Πρὸς ἄρσιν λοιπὸν τῶν παραπόνων τούτων παραγγέλλομεν ὑμῖν νὰ ἐπιστήθητε τὴν προσοχὴν ὑμῶν τὴν ἐνδελεχῆ, ἐὰν δὲ οἱ εκκλησιαστικοὶ σύμβουλοι ἐπιμένωσιν εἰς τὴν παράβασιν τοῦ νόμου, νὰ περιφουρήσῃτε τὰ δίκαια τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ποινικῆς καταδίωξεως αὐτῶν, ὅπως λίξη ἐκρυθμός κατάστασις, μέλλουσα νὰ ἐξηρῆ διὰ τοῦ χρόνου εὐρυτέρας και λυπηρότερας συνεπειάς.

Μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου περιττὸν καθίσταται νὰ ἐπαναλάβω ὅσα διὰ μακρῶν ἐξέθηκα ἐν τῇ γνωμοδοτήσῃ μου πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην, ἢς οἱ λόγοι ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πλημμελειοδικείου Βόλου, τῆς κηρυξάσης ἀθῶους τῆς ἀντιποίσεως τοῦ άρθρου 227 τοῦ Π. Νόμου τοὺς ὑπὸ τῶν συμβουλίων διορισθέντας ψάλτας, ἀρκοῦμαι δὲ νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἀρθρον τοῦτο, καθ' ὃ ἀόστις χωρὶς νὰ διορισθῇ νομίμως ἐπιχειρεῖ πρᾶξιν τινα ἐπιτροπικήν ὡς εἰς ἐκκλησιαστικῶν ὑπάλληλων, τιμωρεῖται κλπ.» ἐφαρμόζεται πληρέστατα ἐπὶ τοῦ προκειμένου· διότι ὡς εκκλησιαστικοὶ ὑπάλληλοι ἐκλαμβάνονται οἱ παρέχοντες λειτουργίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοιοῦτοι δὲ εἶνε ὁμολογουμένως οἱ ψάλται, οἵτινες ὡς κληρικοὶ χαρακτηρίζονται ὑπὸ τῆς Νεαρᾶς τοῦ Ἰουστινιανοῦ και ὑπὸ τῶν κανόνων τῶν Συνόδων.

Τὸ ἐγκλημα δὲ τῆς ἐπιχειρήσεως πράξεων εκκλησιαστικῶν ὑπάλληλων ἀνευ νομίμου διορισμοῦ λογίζεται τετελεσμένον ἅμα τῇ εκτελέσει τῶν ἔργων τῆς ἀντιποιοῦμένης ὑπηρεσίας, οὐδόλως λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ λόγου, ἐξ οὗ ὠρμήθη ὁ δραστικὸς εἰς τὴν εκτέλεσιν τῆς πράξεως, ἢ τῆς ἀπολαύσεως ὠφελείας ἢ κέρδους ἐκ τῆς τοιαύτης ἀντιποίσεως. Ἡ πρᾶξις αὕτη χαρακτηρίζεται ὡς ἀξιοποιήσιμος διὰ τὴν κατὰ τοῦ κύρους τῆς αὐθεντίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἀπευθυνομένην προσβολήν, ὁ δὲ δόλος ὑψίσταται, ὅταν ὁ εκτελεσὰς τὴν ἀπαγορευομένην ὑπὸ τοῦ νόμου πρᾶξιν ἐτύγχανεν ἐν γνώσει, ὅτι οὐδὲν δίκαιωμα ἐκέκτητο πρὸς ἐπιχειρήσιν αὐτῆς. Τὴν τοιαύτην γνώσιν στηρίζει ἡ τῆς ὀλομελείας τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις.

«Ὅθεν πρέπει νὰ ὑποστῶσιν τὴν νόμιμον ποινικὴν καταδίωξιν οἱ λίαν ἀσθενὲς ἔχοντες τὸ αἰσθημα τῆς νομιμότητος και τοῦ καθήκοντος και παρεκτρεπόμενοι εἰς τὰς εἰρημένας ἀθεμίτους και πρωτοφανεῖς ἀπθῶς πράξεις».

[Μετὰ δὲ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀνωτέρω ἐγκυκλίου ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπηύθυνεν ὁμοίαν ὑπ' ἀριθ. 1905 τῆς 13 Μαρτίου ἐ. ἔ. πρὸς τοὺς ἀνὰ τὸ Κράτος σεβασμοτάτους ἱεράρχας παραγγέλλουσα τὰ ἐπόμενα].

Ἡ ΕΝΤΑΥΘΑ ΣΧΟΛΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΠΩΣ ΕΛΕΙΟΥΡΓΗΣΕ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ.

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ — ΤΙ ΔΕΟΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

[Με τὸ ἤδη λήξαν σχολικὸν ἔτος συμπληροῦται πενταετία ὄλη, ἀφ' οὗτο ἤρξατο λειτουργεῖσα ἐν τῷ ἐνταῦθα Ὁδεῖῳ ἡ ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος και τῆς πρωτοβουλίας τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἱδρυθεῖσα Σχολὴ Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Τὰ τῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς ταῦτης και τὸν τρόπον, καθ' ὃν αὕτη ἐλειτούργησε και λειτουργεῖ μέχρι τοῦδε, ἐλάχιστοι γνωρίζουσι. Ἡ μόνη δ' ἐπισήμως ὑποβληθεῖσα πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον παρ' ἡμῶν, ὡς μέλους τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκθέσις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος περὶ τῆς λειτουργίας αὐτῆς τυγχάνει ὄλιος ἀγνωστός ὡς μὴ δημοσιευθεῖσα. Τὴν ἐκθεσιν ταύτην δημοσιεύομεν νῦν τὸν πρῶτον ὑπεύθυνος εἰς ἐπαινηθέντα παρακλήσεις πλείστον φιλομούσων και ἐνδιαφερομένων περὶ τῶν κατὰ τὴν σχολὴν ταύτην, οχηματισίας τὴν γνώμην ὅτι ἡ μελέτη και ἡ συζήτησις περὶ τῶν αὐτῆς προβαλλομένων μουσικῶν ζητημάτων και τῶν ὑποδεικνυμένων μέτρων διὰ τὸ μέλλον πρὸς διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐν αὐτῇ ἐχόντων θέλει φωτίσει τοὺς ἀρμοδίους πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Σχολῆς ταύτης. Διότι, ὡς ἔχει και λειτουργεῖ αὕτη σήμερα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν πεσοίθησιν εἰς πάντας ὅτι λειτουργεῖ καλῶς και ὅτι εἶνε ἐκείνη, ἢτις εἶνε νὰ εἶνε, α') διότι λειτουργεῖ πλημμελῶς ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως παντὸς ἐλέγγου ὑφ' ἀρμοδίων προσώπων ἢ τῆς παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπαρχούσης Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢτις ἀκριβῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτο ἱδρῦθη παραλλήλως και συγχρόνως μετὰ τῆς Σχολῆς, και β') διότι τὸ ὑπάρχον σύστημα τῆς ἐν αὐτῷ διδασκαλίας, πλημμελῶς και ἐλλιπῶς ἄλλως τε γινόμενης, εἶνε οὐ μόνον ἀσθαρετον ἀλλὰ και ὄλιος προσωπικῶν προωρισμένων δ' ὡς ἐκ τούτου και ἐν συνεκλήρῳ μετὰ τοῦ διδάσκοντος προσώπου, ὡς προσωπικόν· ἢ δὲ Σχολὴ εἶνε κατὰ τὸν συνηθισμένον τρόπον τοῦ διδάσκοντος και οὐχὶ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας, παρ' ἧς ἱδρῦθη. Ταῦτα δὲ λέγοντες δὲν πρέπει νὰ ὑποθεθῇ ὅτι

«... Ἐντέλλεται (ὑμῖν) ἵνα πάντας τοὺς ψάλτας τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν ὑμῶν ἱερῶν ναῶν τοὺς παρ' ὑμῶν ἢ τῇ συναινέσει ὑμῶν διορισθέντας ἐφοδιάσῃτε διὰ τοῦ προδεδειμένου παρ' ὑμῶν διορισμοῦ, ἀφ' οὗ προτέρων ὑποβάλλετε αὐτοὺς εἰς τὴν κεκανονισμένην χειροθεσίαν. Καίτοι δὲ δὲν πιστεύει ἡ Σύνοδος, ὅτι τὸ παράνομον διὰ τῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συμβουλίου τοῦ δήμου Ὁρμινίου θέλει εὔρη πλέον μυστικῶν, οὐχ' ἦπτον ἐντέλλεται ὑμῖν τὴν ἀγρυπνον παραφυλακὴν και ἐν τούτῳ τῶν ἱερῶν κανόνων και τῶν εκκλησιαστικῶν διατάξεων και τὴν ἐνέργειαν τῶν δεόντων κατὰ παντὸς παραβάτου».

δι' αὐτῶν σκοποῦμεν νὰ μεμφθῶμεν τὸν διδάσκοντα ἐν τῇ Σχολῇ τούταντιον μάλιστα θεωροῦμεν αὐτὸν ἀξίεπαινον διότι, καὶ περὶ ἀποτυχίαν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν μετεκλήθη ἐνταῦθα, οὗτος κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ ἐπιβάλῃ παρὰ πάντα λόγον εἰς τοὺς ἀρμοδίους τὰς ἀσθαισίας του και ν' ἀποτύγῃ πᾶσαν συνεργασίαν του μετὰ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐπεδίωξε ἵνα συνεργάζηται νυχθήμερον μετὰ προσώπων ἀμοιροῦντων πάσης γνώσεως, ἀλλὰ χρησιμοποιῶντων πρὸς διακήρυξιν καταζητουμένης ματαιοδοξίας. Ὅμως ἡ «Ε. Μουσα», μὴ ἀναπνεύουσα τὸν ἀέρα τοιαύτης μεμολυμένης ἀτμοσφαιρας, μετὰ θάρρους εἰς τὴν γνώμην τῆς ἐλέγχει τὰ κακῶς κείμενα, συνιστῶσα εἰς τοὺς ἀρμοδίους τὴν διόρθωσιν αὐτῶν, εἶτε ταῦτα ἀνακαλύπτονται ὡς προσωπικὰ ἐλαττώματα, εἶτε ὡς ἀμαρτήματα περὶ τὸ σύστημα ἢ τὴν διδασκαλίαν. Ἱκανὰ δὲ τοιαῦτα ἐνδεικνύονται διὰ τῆς προκειμένης ἐκθέσεως πρὸς διόρθωσιν.

Ἐν ταύτῃ δὲ προέρομοι κριτικῶς τὰ δύο ταῦτα ζητήματα. 1) Ἡ συζήτησις περὶ τῶν ὡς ἐσφαλμένων ἐλεγχομένων τοιῶν μουσικῶν ζητημάτων ἢ νέων θεωριῶν, ἐκ τῆς ὁποίας ἔχει νὰ ὠφελῆθῃ ἡ Μουσικὴ και 2) ἡ συζήτησις περὶ τῶν ληπτέων μέτρων ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς διόρθωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν κακῶς ἐχόντων, ἐκ τῆς ὁποίας ἔχει νὰ ὠφελῆθῃ ἡ Σχολὴ. Ἀμφότερα ταῦτα ἐλπίζομεν ὅτι θὰ μελετήσῃ, και ὀφείλει νομίζομεν, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ζήτημα τῆς δευτέρας φωνῆς ἐν τῇ μελωδίᾳ, τῆς και' εὐφημισμὸν κληθέσης διπλῆς συνηχητικῆς γραμμῆς, τὸν λόγον πρέπει νὰ λάβῃ πρωτίστως ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος, λαμβάνων νῦν ἀφορμὴν, ὡς ἀρμοδιώτερος νὰ κρίνῃ ἂν τοῦτο εἶνε ἡ σωζομένη παράδοσις ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡμεῖς τοὐλάχιστον δις μεταβάτες εἰς Κωνσταντινουπόλιν κατὰ διαφόρους χρονικὰς περιόδους και ἀκροαόμενοι τῆς ἱερᾶς ψαλμωδίας ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἀντελήφθημεν ὅτι τοῦτο ἀπᾶδει πρὸς τὴν ἱεράν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Τῆς ἐκθέσεως προτάσσεται ἐγγράφον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου παρομοιωτικῶς κοινοποιηθὲν πρὸς ὅλα τὰ μέλη τῆς παρ' αὐτῇ συσταθείσης Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς και περιέχον τὰς ὁδηγίας αὐτῆς και τὰ θέματα, ἐφ' ἃ ἐκλήθη ἡ Μ. Ἐπιτροπὴ νὰ ἐργασθῇ]. X. B.

Αριθ. 3429

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Φεβρουαρίου 1905

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν

Πρὸς

τὸν Ἀξιότιμον Κύριον Χρῆστον Βλάχον.

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν, ἵνα ἀνακοινώσωμεν ὑμῖν, ὅτι διωρίσθητε μέλος τῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἡμῶν καταρτισθείσης Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, σκοπούσης τὴν καθόλου μὲν μελέτην παντὸς μουσικοῦ θέματος, πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν σχετιζομένου, ἰδίᾳ δὲ τὸν μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καθορισμὸν ἀμφισβητουμένων τινῶν σημείων τῆς θεωρίας τῆς Βυζαντιακῆς μουσικῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σφωζομένης φωνητικῆς παραδόσεως, πρὸς δὲ καὶ τὸν καταρτισμὸν ὁμοιομόρφου ἐν τῷ ψάλειν μουσικοῦ συστήματος, συμφώνως πρὸς τὸ ἀνέκθετον ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἑμῶν καὶ κατασκευτικὸν τοῦ Ἱεροῦ μέλους ὕψος.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν δ' ὅτι ἀποδεχόμενοι τὸν διορισμὸν προθύμως θέλετε συνεργασθῆ μετ' ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ ἐπιδιωκομένου ἱεροῦ σκοποῦ.

Τ. Σ.
(Μητρόπολις) † Ὁ ΑΘΗΝΩΝ Θεόκλητος
Ἀθηνῶν

Ἀριθμὸς 105 — Ἔτος 1908.

Ἐκθεσις

Τοῦ παρὰ τῇ Ἱερῇ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος μέλους τῆς Μουσικ. Ἐπιτροπῆς
Χριστοῦ Γ. Βλάχου.

Περὶ τῆς ἐν τῷ ἐνταῦθα Ὡδεῖῳ λειτουργοῦσης Σχολῆς Βυζαντιακῆς Μουσικῆς ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν, ὡς Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, Κύριον Θεόκλητον.

Σεβασμιώτατε,

Τὸ παρελθὸν ἔτος 1907 ἀπηνθύνθη πρὸς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» μεμονωμένη ἐκθεσις ἐτέρου μέλους τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς παρὰ τῇ Ἱερῇ Συνόδῳ, καὶ ἐπὶ πλέον διδασκάλου ἐν τῇ, ὡς ἄνω, Σχολῇ. Ὁρθότερον, νομίζομεν, θὰ ἦτο, εἴαν τοιαῦτα ἐκθέσεις ὑπεβάλλοντο ὑπὸ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς τοιαύτης· ἐν τούτοις, ἀφοῦ ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη δὲν ἐκλήθη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ἐξ ἄλλου δὲ ὑπεβλήθη καὶ ἐδημοσιεύθη μεμονωμένη ἢ, ὡς ἄνω, ἐκθέσεις ἄλλου μέλους, ὡς εἴρηται, καθῆκόν μου ἐθεώρησα νὰ

ὑποβάλλω καὶ ἐγὼ, ὡς μέλος τῆς εἰρημένης Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, ὡς Πρόεδρον τῆς Ἱ. Συνόδου κατ' ἔτος ἰδίας ἐκθέσεις περὶ τῆς λειτουργίας τῆς εἰρημένης Μουσικῆς Σχολῆς. Ἀρχομαι δὲ διὰ τῆς παρουσίας πρώτης ἐκθέσεώς μου μετ' ἡμῶν παρὰ κληθῆν ὅπως δημοσιευθῇ ἐν τῷ «Ἱεροῦ Συνδέσμου» καὶ ἡ παρούσα, ὡς ἡ περιουσίη.

Διὰ τί συνεστάθη ἡ Σχολὴ καὶ ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ.

I. Ἡ σύστασις τῆς ὑπαρχούσης Σχολῆς καὶ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς εἶνε ἔργον ἡμέτερον, Σεβασμιώτατε, διὰ τὸ ὅποιον θὰ Σᾶς ὀφείληται ἐγνωμοσύνη ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Τοῦτο, ὅτι εἶνε ἔργον ἡμέτερον, γνωρίζω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· διότι ἀρχικῶς εἴχετε ἀναθέσει εἰς ἐμὲ καὶ τὸν Ν. Κανακάκη τὴν σύνταξιν προϋπολογισμοῦ δαπανῶν καὶ τὴν μέριμναν περὶ λειτουργίας τῆς τοιαύτης Σχολῆς. Ἐκ σεβασμοῦ δὲ πρὸς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἐλήφθη καὶ ἡ ἀπόφασις νὰ μετακληθῇ ἐνταῦθα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἱεροψάλτης τις κατάλληλος, ἵνα, διδασκὼν μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῷ τόπῳ μουσικῶν ἱκανοτήτων, μεταδόσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς κυρίως τὸ ὕψος τῆς βυζαντιακῆς μουσικῆς, ὡς τοῦτο ὑπάρχει καὶ σφίζεται νῦν ἐκ παραδόσεως ἐν τοῖς ἐκεῖ Πατριαρχείοις. Εἴπομεν δ' «ἐκ σεβασμοῦ», διὰ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι ὑπῆρχεν ἐνταῦθα ἑλλειψις τοιοῦτου ὕψους ἢ διδασκάλων σοφῶν καὶ καταλλήλων. Ὡς τοιοῦτον δ' ἐξελέξατο ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης, ὡς γνωστὸν, τὸν Ἐδοστράτιον Παπαδόπουλον, ἀλλὰ, τούτου μὴ θελήσαντος νὰ ἔλθῃ, ὑπέδειξεν εἶτα τὸν νῦν διδασκόντα ἐν τῇ Σχολῇ, μειονεκτοῦντα ὅμως κατὰ τοῦτο, ὅτι οὗτος δὲν ψάλλει ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις, πρὸς μετάδοσιν τοῖς μαθηταῖς τοῦ ὕψους, δι' ὃ ἀκριβῶς ἐκλήθη.

Παραλλήλως δὲ πρὸς τῇ συστάσει τῆς Μουσικῆς ταύτης Σχολῆς ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἐμερίμνησε νὰ συσταθῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῆς καὶ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν μουσικολόγων ἀνδρῶν, τῶν Γ. Νάζου, Φρ. Σουαζύ, Νεκταρίου Κεφαλᾶ, Ν. Κανακάκη, Κ. Ψάχου καὶ ἐμοῦ, πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς.

Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ πλημμελῶς ἢ δὲ διδασκαλία γίνεται ἑλλιπῶς.

II. Ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ ἀπὸ 4 ἐτῶν πληρῶν, ἀλλ' ἡ λειτουργία αὐτῆς πλημμελῶς ἤρξατο καὶ πλημμελῶς ἐξακολουθεῖ. Ἄνευ εἰδικῆς διευθύνσεως, ἄνευ οἰουδήποτε ἐλέγχου καὶ ἄνευ συμμετοχῆς τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς. Συνέπειαι

δὲ τῶν πλημμελειῶν τούτων ὑπῆρξεν ἡ σύνταξις αὐτῶν προγράμματος μαθημάτων καὶ ὁ ἀσφαλιστικὸς προσδιορισμὸς τῶν ἐτῶν τῆς διδασκαλίας εἰς πέντε τοιαῦτα. Παρ' ὅλα δὲ ταῦτα καὶ ἡ διδασκαλία γίνεται λίαν ἑλλιπῶς, διότι σπουδαιότατα μαθήματα δὲν διδάσκονται, ὡς ἐκ τῆς φωνητικῆς ἀνεπαρκείας ἐνὸς καὶ μόνου διδασκάλου διδασκόντος εἰς πολλὰς τάξεις. Ἡ μᾶλλον, διὰ νὰ εἴπω ἀκριβέστερον, τοιαῦτα μαθήματα, ὑποδειχθέντα ὑπὸ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς τῇ προτάσει τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ἠμποδίσθησαν, ὡς διεδόθη, ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ὡδεῖου τῇ εἰσηγήσει τοῦ νῦν διδασκόντος, καθὼς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ διδασκόντος προσωπικοῦ τοῦθ' ὅπερ εἶνε μία ἐπὶ πλέον ἀποδείξις τῶν, ὡς ἄνω, πλημμελειῶν καὶ ἑλλείψεων.

Διδασκαλία ἐν τῇ Σχολῇ ἐσφαλμένων θεωριῶν.

III. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τούτων, καὶ ἔνεκεν τῶν ἑλλείψεων τούτων, ἡ διδασκαλία κατὰ τὴν διαρροῦσαν τετραετίαν ὑπῆρξε κοινή, ὅπως καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ Σχολῇ ἰδιωτικῆς στερουμένη ἀνωτέρας προεστίας, καὶ οὐχὶ ἐκείνη ἦν πᾶς τις προσεδόκα ἀπὸ Σχολῆν εἰς τοιαύτην περιωπὴν ἀναχθεῖσαν, προεστατευμένην δ' ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος καὶ τῶν Ἱερῶν Μονῶν.

Ὅμως, ἀμερολήπτως κρίνων τὰ πράγματα, ὀφείλω νὰ ἀναφέρω καὶ τὰ μόνον, ὡς θεορῶντες παρεστάθησαν, φωτεινὰ σημεῖα τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας, τῆς διδασθείσης ἐν τῇ Μουσικῇ ταύτῃ Σχολῇ, περὶ τῶν ὁποίων ἱκανὸς ἐγένετο λόγος, ἢ μᾶλλον θόρυβος, ἐν τῇ τῷ τόπῳ καὶ τινι ψαλτικῇ ἐφημερίδι ἐνταῦθα. Καὶ τὰ ὡς φωτεινὰ παρασταθέντα ταῦτα σημεῖα εἶσι τὰ ἐξῆς τρία:

1). Διδασκαλία καὶ ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συσταθείσης ἐν ἔτει 1881 Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς περὶ τῆς ὀρθότερας διαίρεσεως τῶν τονιαίων διυστημάτων τῆς μουσικῆς κλίμακος.

2). Εἰσαγωγή εἰς ἐκκλησιαστικὰ μέλη τῆς διπλῆς συνηχητικῆς γραμμῆς, ὡς αὕτη ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ ἐφευρόντος αὐτὴν διδασκάλου.

3). Εἰσαγωγή τῆς θεωρίας τῶν ἑλξέων τῶν μουσικῶν φθόγγων.

Πλὴν καὶ τὰ τρία ταῦτα, ὡς φωτεινὰ παρασταθέντα, σημεῖα τῆς διδασκαλίας ὑπῆρξαν φαινομενικῶς μόνον τοιαῦτα· διότι πᾶσαι αἱ θεωρίαι αὐταῖ εἰσιν ἐσφαλμέναι καὶ εἰς οὐδὲν συμβάλλουσιν, ἂν μὴ καὶ βλάπτουσιν· καὶ διὰ τοῦτο εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι περὶ αὐτῶν μᾶλλον θόρυβος

ἐγένετο. Καὶ δὲν εἶνε μὲν τοῦ παρόντος χρόνου ἵνα ποιήσωμαι θεωρητικὴν καὶ τεχνικὴν ἀνάλυσιν αὐτῶν, οὐχ ἦντο ὅμως δι' ὀλίγων, καὶ μᾶλλον ἀποφθεγματικῶς, λέγομεν τὰ ἐξῆς:

α) Ἡ μὲν πρότερον θεωρία ἐξηλέγχθη ἐσφαλμένη διὰ σειρᾶς ἄρθρων ἐν τῇ ὡς εἴρηται ψαλτικῇ ἐφημερίδι ἐνταῦθα. *) Ἀπὸ τῆς παντελοῦς δὲ σιωπῆς τοῦ διδάξαντος αὐτὴν φαίνεται ὅτι ἀνεγνωρίσθη καὶ ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἐσφαλμένον αὐτῆς· διότι ἔκτοτε ἐγκατελείφθη καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἡ διδασκαλία αὐτῆς, καὶ δὴ διὰ μόνο θόρυβου.

β) Ἡ δὲ κληθεῖσα διπλῆ συνηχητικὴ γραμμὴ, δι' ἣν μικροῦ δεῖν καὶ δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας ἐξητήθη, δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ τὸ κοινότατα λεγόμενον ἴσον, δυστραμμένον ὅμως καὶ κακόηχον. Εἶνε δὲ διὰ τοῦτο ἀποροπιπτεὰ καὶ ἐξοβελιστέα ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μελῶν διὰ δύο κυρίους λόγους· πρῶτον διότι ἀποτελεῖ διαστρεφὴν τοῦ ἴσου ἀντικειμένην εἰς τὴν Ἱερὰν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ δευτέρον διότι ἀποτελεῖ μέρος τῆς πολυφώνου νεωτέρας ἀρμονίας, ὑπὸ τὴν ἀτελεστάτην ὅμως αὐτῆς μορφήν, καὶ εἶνε προσέτι, τοῦτο μὲν ἀπηγορευμένη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τοῦτο δὲ καὶ κακόηχος, ὡς συντεθειμένη παρὰ τοὺς κανόνας περὶ ἀρμονίας.

γ) Ἡ δὲ τρίτη θεωρία, ἡ τῶν Ἐλξέων, δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὡς νέα τις θεωρία, οὐδὲ καὶ ἀξία λόγου τινός, εἰμὴ μόνον ὅτι προέκειται περὶ μουσικῶν ἀσκήσεων καὶ παιγνίων. Διὸ πρακτικῶς ἀποβαίνει ἀνωφελὴς καὶ δυσεφάρμοστος.

Καὶ ἡ διδασκαλία δὲ τῶν ἐσφαλμένων τούτων θεωριῶν ἀποδοτέα βεβαίως εἰς τοὺς ὑπὸ στοιχείων II λόγους, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἑλλειψιν συνεργασίας τοῦ διδάξαντος αὐτῶν μετὰ τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ τύχη τῆς Σχολῆς διακυβεύεται σοβαρῶς καὶ ἐξ ἄλλων λόγων.—Εἰς τί ὀφείλονται οὗτοι.

Ἄλλὰ καὶ πλὴν τῶν παρατηρηθεισῶν, ὡς ἀνωτέρω, ἑλλείψεων, ἦτοι δι' α) δὲν ἐκπληροῦται ὁ σκοπός, δι' ὃν ἀκριβῶς μετεκλήθη ἐνταῦθα ὁ διδάσκων β) ἡ Σχολὴ λειτουργεῖ πλημμελῶς μετ' ἑλλιποῦς διδασκαλίας γ) διδάσκονται ἐσφαλμέναι θεωρίαι σὺν ταῖς ἀποροπιπτεῖς προσέτι κατὰ τὴν διαρροῦσαν τετραετίαν καὶ ἄλλα γεγονότα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ληφθῶσι σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν· διότι ἐν τῷ συνόλω αὐτῶν ἀναυεῖται καὶ διακυβεύεται ἡ τύχη καὶ ἡ ἔννοια καὶ ὁ σκοπός τῆς Σχολῆς ἐν τῷ μέλλοντι.

Καὶ τὰ γεγονότα ταῦτα εἶσι τὰ ἐξῆς:

*) Ὑπὸ Β. Παπούλια.

1) Ἡ ἐπίμονος ἀρνησις τοῦ εἰρημένου δι-
δασκάλου νὰ συνεργασθῆ μετὰ τῶν ἐν τῷ τόπῳ
μουσικῶν ἱκανοτήτων ἐν τε τῇ Σχολῇ καὶ τῇ
Μουσικῇ Ἐπιτροπῇ.

2) Ἡ ἀδιάλλακτος στάσις του πρὸς πάντα
ἔχοντα τυχὸν γνώμην ἀντίθετον τῆς ἰδικῆς του.

3) Ἡ ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον
συνεργασία του ἢ ὁ συνεταιρισμὸς του μετὰ τινος
ἐνταῦθα ψαλτικῆς ἐφημερίδος (1), περιοχούσης
ἔκτοτε σειρὰν ἰδιοχείρων ἢ ὑποβολιμαίων ἄρ-
θρων αὐτοθανασμοῦ καὶ αὐτοδιαφημιμοῦ
πρὸς μείωσιν τῆς ὑπολήψεως ἄλλων, εἰς οὗς ἀ-
πεκλείσθη καὶ τὸ δικαίωμα τῶν ἀντιρροήσεων (2),
ἀπὸ τῆς συντάξεως δὲ τῆς ὁποίας ἐφημερίδος ἀ-
πεχώρησαν ἕνεκα τούτου οἱ δοκιμώτεροι αὐτῆς
συνεργάται.

4) Ἡ ἐκ τῆς ἀδιαλλάκτου ταύτης στάσεως
του προελθοῦσα διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπὸ
τὴν προεδρίαν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμότητος
Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, ἧς αἱ ἐργασίαι ἦσαν ἀ-
ναγκαϊόταται παραλλήλως πρὸς τὰς ἐργασίας τῆς
Σχολῆς.

Πάντα ταῦτα εἰσιν ἐλλείψεις καὶ ἐλαττώματα
ἀδικαιολόγητα καὶ ἀνεξήγητα, λαμβανομένου ὑπ'
ὄφιν ὅτι ἡ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρόσκλησις
ἐνταῦθα ἱερογράφου πρὸς μετάδοσιν τοῦ ἐκείσε
διατηρουμένου ὕφους καὶ πρὸς συνεργασίαν μετὰ
τῶν ἐνταῦθα μουσικολόγων, ἱκανῶν ἐν πᾶσιν,
ἀπέβλεπεν εἰς ἐντελῶς ἀντίθετον σκοπόν.

Ὡς μόνη δ' ἐξήγησις τῆς καταστάσεως ταύτης
τῶν πραγμάτων, ἠκούσθησαν παρὰ πλείστον
βεβαιωθέντες οἱ ἐξῆς ἰσχυρισμοὶ τοῦ ἐν λόγῳ
ἱερογράφου :

α'. Ὅτι ἐνταῦθα ἦλθεν ὡς ἀντιπρόσωπος
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ'
καί, ὡς τοιοῦτος, ἐννοεῖ νὰ κάμνη ὅ,τι θέλει,
χωρὶς νὰ εἶνε ὑπόχρεως νὰ λογοδοτῇ πρὸς οὐ-
δένα.

β'. Ὅτι ἐπιτήδες τηρεῖ στάσιν ἀπομονωτικὴν,
ἀποκρουστικὴν καὶ ἀδιάλλακτον πρὸς τοὺς ἐν-
ταῦθα μουσικολόγους, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οὗτοι
πλησιάζοντες αὐτὸν ἐποφθαλμιῶσι τὴν ἐν τῷ
Ῥωδαίῳ θέσιν του !

Ἄλλὰ τοιοῦτοι περιέργοι καὶ φανταστι-

(1). Ὡς θετικῶς ἐβεβαιώθη καὶ διεδόθη, συνεταιρι-
σθησαν ὡς ἐξῆς : Οὗτος μὲν νὰ χορηγῇ ἕλην δημοσιεύ-
σιμον εἰς τὸν ἐκδότην τῆς εἰρημένης ἐφημερίδος ἐπὶ
τριετίαν τοῦλάχιστον καὶ νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὸ
Ἐξωτερικόν, ἐκεῖνος δὲ νὰ δέχεται εἰς τὴν ἐφημερίδα
του ἄρθρα τοῦ πρώτου αὐτοθαναστικὰ κλπ.

(2). Ὅρα καὶ ἐπιστολὴν Σ. Χορμουνζίου ἐν ἀριθ. 2
σελ. 17 τῆς «Ε. Μούσης».

καὶ οἱ συλλογισμοὶ καὶ φόβοι μάταιοι δὲν εἶνε
πρότερον νὰ ἐξωτερικεῦνται.

Τίνα μέτρα ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ
μέλλοντι

V. Ἐχων ὑπ' ὄφιν μου τὰνωτέρω ἐπιθεθέντα,
ἄγομαι κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ συμπέρασμα :

α'. Ὅτι ἡ Σχολὴ καθ' ὅλην τὴν διαρροῦσα-
σαν τετραετίαν ἐλειτοῦργησε πλημμελῶς, τὰ δὲ
ἀποτελέσματα καὶ οἱ καρποὶ τῆς τετραετιοῦς δι-
δασκαλίας, ἔνεκεν τῶν ἐπιθεθέντων ἐλλείψεων
καὶ τῶν ἐλαττωμάτων, δὲν εἶνε ἀνάλογοι πρὸς
τὴν γενομένην δαπάνην (1) καὶ τὸν δαπανηθέντα
μακρὸν χρόνον τῆς φοιτήσεως, καὶ

β'. Ὅτι ἄλλοιᾶ βεβαίως θὰ ἦσαν τὰ ἀποτε-
λέσματα, ἀνωτέρα δ' ἡ περιορῆ τῆς Σχολῆς,
ἐὰν ἔλειπον αἱ μικροφιλοτιμίαι καὶ αἱ παρατηρη-
θεῖσαι ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματα, ἡ δὲ Σχολὴ
διηρθύνετο ἀπὸ Σύλλογον καθηγητῶν ἱκανῶν.

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ὑποβάλλω ἐδλαβῶς τῇ
Ὑμετέρῳ Σεβασμότητι τὴν γνώμην μου, ὅτι
πρόπει νὰ ἀρξηται διὰ τὴν Σχολὴν νέα περίο-
δος, περίοδος διορθώσεως τῶν κακῶς ἐχόντων καὶ
ἀναδιοργανώσεως τελείως τῶν κατ' αὐτήν. Καὶ δὴ
προτίστω νὰ ληφθῶσι τὰ ἐξῆς μέτρα.

Α') Νὰ κληθῇ ἡ Μουσικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς
μελέτην τῆς καταστάσεως καὶ συζήτησιν τῶν διὰ
τῆς παρουσίας ἐκθέσεώς μου ὑποδεικνυμένων
ἐλλείψεων, μεθ' ὅ νὰ προβῇ εἰς τὴν σύνταξιν
προγράμματος τῶν διδασκῶν ἐν τῇ Σχολῇ
μαθημάτων καὶ προσδιορισμὸν τῶν ἐτῶν τῆς
φοιτήσεως τῶν μαθητῶν. Καὶ ταῦτα ὑπὸ τὴν
ἐγκρισιν τῆς Ἱερῆς Συνόδου.

Β') Ἐὰν κριθῇ ἀναγκαία ἡ διατήρησις ἐν τῇ
Σχολῇ ἱερογράφου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ
τοιοῦτος δέον νὰ μὴ ἔχη τ' ἀνωτέρω ἐλαττώματα
ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ χρῆται αὐτοῖς, καὶ νὰ ὑπο-
χρεωθῇ εἰς συνεργασίαν μετὰ τῶν μουσικολό-
γων τοῦ τόπου ἐν τε τῇ Σχολῇ καὶ τῇ Μουσικῇ
Ἐπιτροπῇ. Τὴν τοιαύτην δὲ συνεργασίαν ἐννοῶ
οὐκ ὑπὸ τὴν στενήν ἀλλὰ τὴν εὐρύτεραν ἐννοίαν
αὐτῆς. Αἰτίαι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει οὐδὲν ἀπο-
τέλεσμα ἄξιον λόγου δύναται νὰ προκύψῃ.

Ταῦτα ἐθεώρησα καθήκον μου ἀμερολήπτως
καὶ ἀπροσωπολήπτως νὰ ἐκθέσω, ὡς μέλος τῆς
Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς, λαμβάνων ὑπ' ὄφιν μου
μόνον τὸ συμφέρον τῆς Σχολῆς καὶ ποθῶν νὰ
φθάσῃ αὐτὴ εἰς τὴν ἐμπροσθεύσαν αὐτῇ περιο-
πὴν καὶ νὰ ἀρθῇ ὑπερᾶνω τῶν μικροφιλοτιμιῶν,

(1) Μόνη ἡ δαπάνη διὰ τὴν μεθοδοσίαν τοῦ διδα-
σκόλου τούτου εἶνε δραχμαὶ 4,800 κατ' ἔτος, κατὰ δὲ
τὰ πέντε ταῦτα ἔτη ἐν ὄλῳ δραχ. 24,000.

αἰτινες, ὡς ἀνήκουσαι εἰς μικρὰς διανοίας ἀν-
θρώπων, δέον νὰ ὄσιν ξένα ἐπὶ τοῦ προκειμέ-
νου.

καὶ τῇ συνεργασίᾳ ἢ ἰσχύς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ἰουνίου 1908.

Εὐπειθέστατος

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΒΛΑΧΟΣ

Φρονῶ λοιπὸν ὅτι μόνον ἐν τῇ ἐνώσει

ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ

Α.

- 78). Πές μου πῶς σὲ δείρανε, καὶ ξέρω πόσες ἔφαγες.
- 79). Χάνεις κόπο καὶ σαποῦνι,
Σαπονίζοντας γουροῦνι.
- 80). Σ' τὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ, καλὸν' καὶ τὸ χα-
[λάσι.
- 81). Ἄνεμομαζώματα, διαβολοσκορπίσματα.
- 82). Ὅπου λαλοῦν πολλοὶ κοκόροι, ἀργεὶ νὰ ξημερώσῃ.
- 83). Ὅποιος κοιμάται μετὰ τοὺς σκύλους γεμίζει ψύλλους.
- 84). Τὰ στεροὰ νικάν κᾶν τὰ πρῶτα.
- 85). Ἄπ' τὸ ῥόδο βγαίνει ἀγκάθι κ' ἀπ' τ' ἀγκάθι
[βγαίνει ῥόδο.
- 86). Στραβὸς στραβὸν ὠδήχαγε, κ' ἦσαν τὸ φῶς 'ς
[τὸ λάκκο.
- 87). Στραβὸς βελόνι γύρευε μέσα 'ς τὴν ἀρχυδιῶνα,
κ' ἔνας κουφὸς τοῦ ἔλεγε ἄκου ποῦ τοιγκινίζει.
- 88). Ἄλλα τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ, κ' ἄλλα τῆς κου-
[κουβάγιας.
- 89). Μπατε, σκύλοι, κ' ἄλεστε κ' ἄλεστικὸ μὴ δώστε.
- 90). Τὸ μῆλο 'ς τὴ μελῆλ θὰ πέσῃ.
- 91). Κυττώντας τὸν ἀνήφορο,
Πῆρ' ὁ στραβὸς κατήφορο.
- 92). Σκούζει ὁ κλέφτης νὰ φῆγῃ ὁ νοικοκύρης.
- 93). Ὅλοι ἔχουν τοῦτα κείνα κ' ὁ μιλωνᾶς τ' ἀλάμι.
- 94). Ἡ ἄλεπού εἶχ' ἐργάτες κ' ἐκείνη ἀκριδολόγαγε.
- 95). Ἄλλοῦ τὰ κακκαρίσματα κ' ἄλλοῦ γεννᾶν' ἢ
[κόττες.
- 96). Ὅσο θέλεις δούλευε κ' ὅσο θέλει ὁ Θεὸς σοῦ
[δίνει.
- 97). Ἄν ἔχῃς τύχη, διάβαινε, καὶ ριζικό, περπάτει.
- 98). Ὅπ' ἔχει ἀμπέλια, ἄς βάνῃ ἀργάτες.
- 99). Ἀπὸ πῆττα ποῦ δὲν τρώς, τί σὲ μέλλει κ' ἂν
[καῖ.
- 100). Ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι, ρίχνει καὶ 'ς τὰ λά-
[χανα.
- 1). Τί κ' ἂν κάνει τὸ λελέμι
Κ' ἄλλη μιὰ φωνηὰ παρέκει ;
Μόλις πάη γιὰ νὰ μελῆν,
Τὴν ἔλερωσε κ' ἐκείνη.
- 2). Ὡς ποῦ νᾶρθ' ἡ γνῶσι,
Πάει τὸ γρόσι.

- 3). Στραβὰ πηγαίνει κάβουρα, νὰ ἰδῶ τὴν προκοπὴ
[σου.
- 4). Ἡ σκύλλ' ἀπὸ τὴ βιά της,
Στραβὰ γεννάει τὰ παιδιὰ της.
- 5). Κάθει' ἡ πομπὴ 'ς τὴν στροάτα καὶ πομπεύει
[τοὺς διαβάτες.
- 6). Ὁ λύκος ἔχει τόνομα καὶ ἡ ἀλλοῦ μεπερδένει.
- 7). Τὸ δικό μου τόνομα πάρτο σὺν, γειτόνισσα.
- 8). Κ' ἡ κοσκινὸν τὸν ἀνδρα της μετὰ τοὺς πραγμα-
[τεντάδες.
- 9). Πάρε ἀνθρωπ' ἀπὸ σπῆτι καὶ σκυλλ' ἀπὸ μαρτοῖ.
- 10). Παποῦτσι ἀπὸ τὸν τόπο σου κ' ἄς εἶν' καὶ μα-
[λωμένο.
- 11). Κατὰ μάνα κατὰ κόρη, ἔτσι ἐὶς καὶ θυγατέρα.
- 12). Δεῖξέ μου τοὺς φίλους σου, νὰ σοῦ πῶ ποὺς
[εἶσαι.
- 13). Ὅποιος περπατεῖ μυρίζει κ' ὅποιος κάθεται
[βρωμᾶει.
- 14). Τ' ἀρὺ ξεῖδι χαλάει τ' ἀργεῖο.
- 15). Τὸ ψάρι βρωμᾶ ἀπ' τὸ κεφάλι.
- 16). Κάλιο τὸ μάτι παρὰ τόνομα.
- 17). Ἡ κακὴ ἢ συντροφιά,
φέρνει ἀτάραχ' ἄρρωστιά.
- 18). Τὸ βαθὺ ποτάμι δὲν κάνει κρότο.
- 19). Ἀγάλι - ἀγάλι πᾶς μακροῦα.
- 20). Τῶν πρώτων τὰ μαθήματα, τῶν πεινῶν γεφύρια.
- 21). Ὁ ἀκαμάτης εἶν' ἀδελφὸς τοῦ ζητιάνου.
- 22). Ὁ Θεὸς δίνει τροφὴν 'ς τὰ πουλιά,
Μὰ δὲν τὴν βάνει καὶ 'ς τὴ φωνηὰ.
- 23). Ἡ δουλειὰ ντροπὴ δὲν ἔχει.
- 24). Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει,
Καὶ χαρὰ 'ς τὸν ποῦ τὴν ἔχει.
- 25). Ἄλλοι σὲ κείνον, ποῦ δὲν ἔχει νόχια νὰ ξυσοῖ
[μουαχὸς του.
- 26). Τὸ ποτηρὸ πουλι πιάγει' ἀπ' τὰ τέσσαρα.
- 27). Τὸ καλὸ πουλι
Ἄπ' τ' ἀγὸν κελαιδεῖ.

Εὐαγγελία Ν. Γκινοπούλου

ΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Τίς ἡ ἐπιστημονικώτερα κατὰ τάξις τῶν Δημοτικῶν Ἀσμάτων. — Ἐλεγχος Δελτίου Λαογραφικῆς Ἑταιρείας. — Ἀπάντησις «Γ. Μούσης». — Λαογραφία ἢ Ἡθογραφία;

I. Τὸ Δελτίον. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς Μαΐου ἐ. ἔ. ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν ἐνταῦθα τὸ ἀτεῦχος τοῦ Δελτίου τῆς «Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας», κατὰ τριμημίαν ἐκδιδόμενον. Ἡ Ἑταιρεία αὕτη καὶ τὸ Δελτίον αὐτῆς τοῦτο καταγίνονται περὶ τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῶν ἑλληνικῶν ἠθῶν, ἐθίμων, παραδόσεων κλπ.

Ἐν τέλει τοῦ Δελτίου τοῦτου καταχωρίζεται καὶ «Λαογραφικὴ(καθ' ἡμᾶς γραπτέον «ἠθογραφικὴ») Ἐπιθεώρησις τῶν περιοδικῶν δημοσιευμάτων ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου», ἐν ἧ δημοσιεύεται «ἀναγραφὴ τῶν ἐν τῷ ἑλλ. περιοδικῷ τύπῳ περιεχομένων λαογραφικῶν (ἢ ἠθογραφικῶν) ἐργασιῶν». Εἰς τὴν ἀναγραφὴν δὲ ταύτην δὲν ἐθεωρήσεν ὁ συγγραφεὺς, ὡς λέγει, ἄσκοπον «νά ἐπισυνάπτῃ (ἐκάστοτε) καὶ παρατηρήσεις καὶ κρίσεις ἀναφερομένας πρὸ πάντων εἰς τὴν μέθοδον τῶν συλλογῶν». Καὶ ὅμως πολὺ καλύτερον θὰ ἦτο, νομίζομεν, ἐάν ὁ συγγραφεὺς περιοριζέτο μόνον εἰς τὸ πρῶτον, παρέλειπε δὲ τὰς κρίσεις του, αἱ ὁποῖα πολλὰκις σκοπίμως εἶνε ἄδικαι καὶ μεροληπτικαί, ὡς κατωτέρω θὰ καταδειχθῇ, ἰδίᾳ δὲ αἱ περὶ «Ε. Μούσης», κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν πάντων τῶν ἀναγνωσάντων αὐτάς.

II. Ἐλεγχος κατηγοριῶν δημοτ. ἁσμάτων ν.— Ὁ συγγραφεὺς τῆς ἐπιθεωρήσεως ταύτης ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν ἰὸν ἀριθμὸν τῆς «Ἐθνικῆς Μούσης» ἐλέγχει ὡς ἀνεπιστήμονα τὴν ὑφ' ἡμῶν διαίρεσιν τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων εἰς τρεῖς κυρίως κατηγορίας, «ἐπιτραπέζια, ὄρησιτικά καὶ κόμους», χωρὶς ὅμως νά αἰτιολογῇ καὶ τὴν γνώμην του ταύτην.

Τὴν δὲ ὑπὸ τοῦ Θ. Κληρονόμου διαίρεσιν τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων, κατὰ τὸν λαόν, εἰς τρεῖς κατηγορίας, βουνήσια, καμπήσια, καὶ τοῦ γυαλοῦ ἢ εἰς τέσσαρας τάξεις, τῆς τᾶβλας, τσοπάνικα ἢ κλέφτικα, τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ δρόμου, ἐλέγχει ὡσαύτως ὡς ἀνακριβῆ, φρονῶν ὅτι εἶνε δύσκολον νά καταταχθῶσιν «εἰς μίαν οἰανδήποτε τῶν τάξεων τούτων τὰ μοιρολόγια, τὰ ναναρίσματα (ἢ νανουρίσματα), τὰ τραγούδια τοῦ γάμου, τὰ κάλανδα καὶ τόσα ἄλλα ἁσματα» (σελ. 140) καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλ' ὡσαύτως ἐλέγχει καὶ τὴν ἱστορικὴν εἰσαγωγὴν του περὶ τῶν ἐκδόσεων τῶν δημοτικῶν ἁσμάτων ὡς «βρίθουσας ἀνακριβεῶν καὶ μετὰ παιδικῆς δὸς εἰπεῖν ἀφελείας καὶ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων γεγραμμένην», ἧς καὶ ἐξακολουθεῖ ἀταρτητῶν τὰς τοιαύτας ἀνακριβεῖας.

Ὁ δ' ἐκδότης τῆς «Φόρμιγγος» ἐναβρύνεται καὶ ἀκλίβεται διὰ τὰ ἐξῆς πιστοποιητικά, τὰ ὁποῖα πιθανῶς

κατ' αἰτησίην του τῷ ἐχορήγησεν ὁ κ. Ν. Γ. Πολίτης: Ἰον «Καὶ βεβαίῳναι μὲν ἡ διεύθυνσις (τῆς «Φόρμιγγος»), ὅτι ἡ μεταφορὰ (τῆς μουσικῆς τῶν ἁσμάτων εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν) εἶναι πιστή, ἀλλ' ἄς ἐπιτραπῇ ἡμῖν ν' ἀμφιβάλλωμεν περὶ τούτου (σ. 140).— 2ον) «Ἄλλ' οὐδεμίαν δυστιχῶς κατέβαλεν ὁ ἐκδότης προσοχὴν πρὸς τὴν ἀκριβῆ μεταγραφὴν τοῦ κειμένου (τῶν ἁσμάτων)» (σ. 151).— 3ον) «Ἄλλὰ τὰ παρατηρούμενα περὶ τὴν λέξιν ἀμαρτήματα πρέπει βεβαίως ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν τυπογράφον τῆς «Φόρμιγγος» (σελ. 153). [Μόνον αὐτὰ τὰ πιστοποιητικά ἀνεκαλύψατε, κ. Πολίτη; Πολὺ ἐπιεικῆς εἶσθε].

III. Αἱ κατὰ Πολίτην κατηγορίαι τῶν ἁσμάτων ν.— Ἡ ὑφ' ἡμῶν λοιπὸν διαίρεσις τῶν ἁσμάτων εἰς τρεῖς κυρίως κατηγορίας, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς εἰρημένης ἐπιθεωρήσεως, ἐλέγχεται ὡς ἀνεπιστήμων (πότε, ποῦ καὶ πῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ἢ Ἐπιστήμη, κ. Πολίτη); Ποῖα λοιπὸν εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ διαίρεσις τῶν ἁσμάτων; Τοῦτο δὲν λέγει ὁ κ. Πολίτης. Συμπεραίνομεν ὅμως ὅτι ὡς τοιαύτην θεωρεῖ μόνον τὴν ἰδικήν του. Καταλέγων οὗτος τὰ ἁσματα εἰς τὰ μνημεῖα τοῦ λόγου γράφει ταῦτα αὐτολεξεῖ:

«1) Ἄσματα. Πλὴν τῶν λυρικῶν, ἐπικῶν, θρησκευτικῶν, σατιρικῶν καὶ ἀστείων ἢ ἀσέμων καὶ τῶν εἰς τεταγμένας ἡμέρας ἢ περιστάσεις ἄδομένων (λ. γ. κάλανδα, τοῦ Λαζάρου, θρηνοὶ τῆς μεγάλης ἑβδομάδος, χελιδονίσματα, ἁσματα ἐπιλεγόμενα ἐν τισὶ παιδιαῖς, τραγούδια τῆς περπερούνας [ποῦ συνηθίζεται ἡ λέξις], τοῦ κλήδονα, τῆς αἰώρας, γαμήλια, μοιρολόγια), συμπεριλαμβάνονται εἰς ταῦτα τὰ δραματικά παίγνια, τὰ παιδικὰ ἁσματα (τὰ ὑπὸ παιδιῶν ἢ πρὸς παιδία ἄδομένα ἢ λεγόμενα) καὶ τὰ ἐργατικά (οἷον ἐρετικὰ, μυλικά, κ.τ.λ.), τὰ σκοποῦντα τὸν διὰ τοῦ ρυθμοῦ κανονισμόν τῶν κινήσεων τοῦ ἐργάτου ἢ ἀπλῶς τὴν διὰ τοῦ ἁσματος ἀνακούφισιν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐργασίαν»

Ἄλλ' ἡ διαίρεσις αὕτη ἴσως εἶνε ἡ πᾶσῶν ἀστοχωτέρα. Πῶς εἶνε δυνατόν νά θεωρηθῇ αὕτη ὡς ἐπιστημονική, ἀφοῦ τὸ μὲν ἀποκλείει τὴν κυριώτεραν κατηγορίαν τῶν ἁσμάτων, τὰ ὄρησιτικά, τὸ δὲ δέχεται καὶ ἐργατικά ἁσματα; [ἄρα καὶ ἀποπατητικά!], διότι καὶ κατὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὅταν μάλιστα λόγῳ δυσκοιλότητος τύχη νά εἶνε ἐπίτονος, σκοπεῖται ἡ ἀνακούφισις [!] τοῦ ἀποπατοῦντος διὰ τοῦ ἁσματος].

Ἐάν ὁ κ. Πολίτης κατενόει κάλλιον τὰ δημοδὴ ἁσματα, τὰ ὁποῖα μετέχουσι λυρισμοῦ, ἐποποιίας καὶ δραματικοῦ ἔτι χαρακτήρος, οὐ μόνον δὲν θὰ ἐπέκρινε, νομίζομεν, τὴν ἡμετέραν διαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ θὰ προετίμα ἴσως νά ἄφηνεν αὐτὰ ἀδιάκριτα καὶ μόνον ὑπὸ τὸν τίτλον δημοδὴ ἁσματα. Ἐάν ἔτι εἶχε σαφῆ ἰδέαν τῆς ἐποποιίας, ἧτις εἶνε παράστασις ὀλοκλήρου τοῦ βίου ἔθνους τινός, κατὰ δὲ τὴν Στάελ, φαινόμενον ἢ θαύμα,

τὸ ὅποιον εἶδε μόνη ἡ Ἑλλάς διὰ τῆς Ἰλιάδος, βεβαίως δὲν θὰ διέκρινε καὶ ἐπικὰ δημοδὴ ἁσματα. Ἐν τέλει δὲ δὲν θὰ ὀνόμαζε καὶ ἐπιστημονικήν! τὴν διαίρεσίν του ταύτην.

IV. Ἄλλαι παρατηρήσεις αὐτοῦ. Ὁ κ. Πολίτης εὐρίσκει «βραχυτάτην ἀναξίαν λόγου (τὴν ἡμετέραν) σημειῶσιν (ἢ περιγραφὴν ἢ ἐκθεσίαν) περὶ τῆς παιδικῆς παιδιᾶς τῶν χαρτίνων ἀετῶν». Ἄρα, ἐάν αὕτη περιεγράφετο μετὰ φληαρίας! ἢ ἦτο γεροντικὴ! παιδιὰ, τότε καὶ μόνον τότε θὰ εὕρισκεν αὐτὴν ἀξίαν λόγου!

Περὶ τῶν παροιμιῶν καὶ τῶν αἰνιγμάτων ἔσπευσε ν' ἀποφανθῇ, πρὶν ἰδεῖν καὶ τοὺς ἄλλους ἀριθμοὺς τῆς «Ε. Μούσης».

Τὸ ὑπολαμβάνειν δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Πολίτου τὰς λέξεις «νησιωτικόν» ἢ «συμβολικόν» (ἁσμα) ὡς κατηγορίας ἁσμάτων, τὸ ἔρωτᾷν τίνες οἱ λεβέντες καὶ τὸ ἀπορεῖν περὶ τοῦ ὅτι ἡ πολιτικὴ ἱστορία καὶ ἡ πρόοδος τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀνεκόπη ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1821 ἢ ὅτι τὰ δημοτικά ἁσματα ἐνέχουσι ἱστορίαν, ἦθη καὶ ἔθιμα τῆς φυλῆς ἡμῶν, ταῦτα πολὺ ἀστεία μᾶς φαίνονται, ἐκτὸς ἐάν οὗτος θέλῃ ν' ἀδίκῃ πολὺ τὴν νοημοσύνην καὶ τὰς γνώσεις του.

V. Σημασίαι τῆς λέξεως «λαογραφίας».—

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ κ. Πολίτης, καθηγητὴς αὐτὸς ὢν τῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς παρασύρει ἡμᾶς (τὸ ὑποτιθέμενον θῆμά του), νομικοὺς ὄντας, εἰς τὸ ἀνόμαλον ἔδαφος τῆς φιλολογικῆς συζητήσεως, διὰ νά μᾶς ἀποτελειώσῃ! Ἀνακαλύπτει ὅτι ἡ λέξις πατηνάδα γράφεται διὰ ι καὶ οὐχὶ διὰ η. Σπουδαιότη ἀνακάλυψις! ὄχι τόσον διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ η διὰ τοῦ ι, ὅσον διότι πᾶς ἄλλος ταύτην θὰ ἐθεώρει ἀνθαίρετον, ἄτε μὴ δυνάμενος τῆς δόξης καὶ τὸν λόγον περὶ τούτου. Ἡ δὲ ἰ γραφὴ τῆς πατηνάδας (ὅπως καὶ τῆς σατίρας) δικαιολογεῖται, ἐάν ἡ λέξις παραχθῇ ἀπὸ τῆς ξενικῆς **matina**. (Περὶ τοιούτων ἄλλως τε ἔχει ἀποφανθῇ πρὸ ἐτῶν ὁ γλωσσολόγος κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις. Ὅμοίως καὶ σάτιρα ἐκ τοῦ **satira** κλπ.) Ἡ ἀνακάλυψις του αὕτη μᾶς ἀποθαροῖνε τόσον, ὅσον καὶ ἡ πρὸ εἰσοσιπηταετίας ἐτέρα ἀνακάλυψις του περὶ τῆς λέξεως λαογραφίας, διὰ τὴν κυριολεξίαν τῆς, πρὸς παρὰστασιν τῶν ἠθῶν, ἐθίμων, ἁσμάτων, χοροῦ κλπ. τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀντὶ τῆς λέξεως ἠθογραφίας, τὴν ὁποῖαν ἡμεῖς μεταχειρίζομεθα. Καὶ μᾶς ἀποθαροῖνε ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε διστάζομεν νά ἐρωτήσωμεν αὐτόν, διὰ τί γράφει ἐλληνικήν ἢ λαογραφίαν (καὶ οὐχὶ, ὡς ἡμεῖς, ἠθογραφίαν) πρὸς παράστασιν τῶν ἠθῶν, ἐθίμων κλπ., ἐνῶ τὴν λέξιν ταύτην ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ μετεχειρίζετο ἀπὸ τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Ἀλεξανδρινῆς περιόδου διὰ νά σημάνη «τὴν καθ' ἐκάστην κεφαλὴν εἰσφορὰν», τὸν κεφαλικὸν φόρον, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Πολίτης παραδέχεται, ἢ τὴν καταγραφὴν τοῦ λαοῦ ἐν τῷ δημοσίῳ κώδικι, ὡς λέγουσι τὰ λεξικά; Ἄν διὰ τὰς ἀνακαλύψεις του ταύτας ὁ κ. Πολίτης δέχεται καὶ συγχαρητήρια, δὲν διστάζομεν νά ἀπευθύνωμεν αὐτῷ τοιαῦτα καὶ δημοσίᾳ.

Ὁ κ. Πολίτης ὡς ἐξῆς δικαιολογεῖ τὴν εἰρημένην ἀνακάλυψιν του: «Παρά τὴν διαφορὰν τῆς σημασίας, ἣν εἶχεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἡ λέξις (λαογραφία) εἶναι καταληλωτάτη πρὸς ὀνομασίαν μαθήσεως ἐχοῦσης ὑποκείμενον [ἀντικείμενον ὄχι] τὴν σπουδὴν τοῦ λαοῦ». Ἀλλὰ τότε κατὰ τοὺς γλωσσικοὺς κανόνας τοιαύτη ἔδει νά εἶνε, νομίζομεν, ἡ λέξις «λαομάθεια», κατὰ τὸ «χρηστομάθεια», καὶ οὐχὶ ἡ λαογραφία.

Συμπέρασμα.— Ὁ κ. Πολίτης, ἀπρὶς ἐχόμενος τῆς κυρίας σημασίας τῆς λέξεως «λαογραφίας», νομίζομεν ὅτι θὰ ἐτέλει ἔργον ὠφέλιμον καὶ προσήκον αὐτῷ καὶ τῇ Ἑταιρείᾳ, ἐάν περιορίζετο μόνον εἰς τὴν χρονολογικὴν καταγραφὴν τῶν διαφορῶν ἠθογραφικῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκδοτῶν.

Καὶ τώρα καλὴν ἀντάμωσιν μετὰ τὸ β' τεῦχος τοῦ Δελτίου τῆς ἑλλ. Λαογραφικῆς Ἑταιρείας, ὁπότε ἐλπίζομεν ὅτι αὕτη θὰ ἔχη ἀποπερατώσει ἕως τότε, οὐ μόνον τὴν καταγραφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν εἰς φορολογικὴν κλίμακα κατὰτάξιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰσπρασίαν τοῦ κεφαλικοῦ φόρου, διὰ τῆς ἀναγγελθείσης ἀνά τὴν Πελοπόννησον περιοδείας τοῦ καταλλήλου πρὸς τοῦτο θεωρηθέντος ἀντιπροέδρου κ. Γ. Ν. Νάζου.] X. Β.

ΣΧΟΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἐπὶ τῶν κατωτέρω Ἀσμάτων.

[Ἄσμα 14ον καὶ 15ον.— Τὸ πρῶτον 14ον, ἠδόμενον καὶ κατ' ἄλλον ἦχον, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον 15ον «ἢ Σταμούλω», ἕδονται καὶ χορεύονται ἐν Πιερῆ τῆς Μακεδονίας, κειμένη πρὸς βορρᾶν τῆς Θεσσαλίας. Αὕτη ἦτο περιφρῆμος τὸ πάλα διὰ τὴν ἐν αὐτῇ διατριβὴν τῶν Μουσῶν (ἐξ οὗ καὶ Πιερίδες Μοῦσαι) καὶ τοῦ Ὁρφέως. Λέγεται δ' ἐπίσης ὅτι Πιερίδες ὀνομάσθησαν ἀπὸ μακεδόνα τινὰ ὀνοματί Πίερον, ὅστις πρῶτος εἰσῆγαγε τὴν λαοεἰσὴν τῶν Μουσῶν εἰς τὰς Θεσσαλίας τῆς Βοιωτίας. Τῆς Σταμούλου; ἢ μελωδία ἐνέχει ἀρχαιοπρόπειαν, προσομοιάζουσαν μᾶλλον πρὸς τοὺς ἦχον; τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Ἡ μελωδία τοῦ πρῶτου στίχου τοῦ 14ον ἁσματος ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ πρῶτου στίχου τοῦ 16ον (ἠπειρωτικῶν)].

[Ἄσμα 16ον καὶ 17ον.— Εἰς τὸν προηγούμενον 2ον ἀριθμὸν τῆς «Ε. Μούσης» (σελ. 28), σχολιάζοντες τὰς κλεφτοποῦλας ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθμῶν 1ον, 8ον, 9ον καὶ 10ον ἁσμασιν, εἶπομεν ὅτι ἴσως δὲν πρόκειται περὶ μᾶς κλεφτοπούλας ἀλλὰ τριῶν καὶ ὅτι οἱ ἄρματωλοὶ καὶ κλέφται τὰς Κυριακάς, τὰς εορτὰς καὶ τὰς ἄλλας ἐπισήμους ἡμέρας, καθ' ἃς ἀναπαύοντο, κατεγίνοντο εἰς τὴν σπαθασκίαν, τὴν λιθασκίαν καὶ τὸ πῆδημα, τὸ ὁποῖον ἠπῆρε καὶ αἰτία ν' ἀποκαλυφθῇ τὸ γένος τῶν κλεφτοποῦλων. Νῦν τὸ κατωτέρω ἁσμα πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι τὴν ἀρματολικὴν ζωὴν ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν ὄχι μόνον κλεφτοποῦλοι ἀλλὰ καὶ κλεφτόπουλα, ὡς τὸ περὶ οὗ τῶν πρόκειται, τὸ ὁποῖον μετὰ τοσοῦτον πολλοῦ ἔρωτος καὶ ζήλου ἦτο ἀφωσιωμένον εἰς τὸ ἐνδοξον ἔργον τῆς κλεφτοποιίας, ὥστε προετίμα ν'

ἀσχολῆται διαρκῶς με τῶματα καὶ τὸ σπαθὶ του, δι' ὧν ἠτοιμάζετο νὰ μεγαλολογῆσῃ παρὰ νὰ παίζῃ, νὰ χορεύῃ καὶ νὰ γλεντᾷ μετὰ τῶν ἄλλων, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναπαύσεώς των

Τὸ ἦσμα τοῦτο ἐν Ἡπείρῳ ἔδεται καὶ χορεύεται κατὰ τὸν ἑπ' ἀριθ. 16ον ἦχον τοῦ μουσικοῦ παραστήματος ἐν δὲ τῇ Ἀκαρνανίᾳ, κατὰ τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἀντίληψιν, κατὰ δύο ἦχους, τὸν ἑπ' ἀριθ. 6ον (ἴδε προηγούμενον μουσικὸν παράστημα) τοῦ ἡσματος «πολλὲς νυχτὶς περπάτημα» καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν 17ον].

X. B.

12ον

[Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Intermezzo τῆς 2ας πράξεως τῆς «Ρέας», νέον μελοδράματος τοῦ κ. Σ. Σαμάρα, κατὰ τὸ δημοτικὸν ἦσμα «Ἀπόψε μ' ἐσοτῶσανε»]. (Ἔρα μουσικὸν παράστημα).

13ον

ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Κῶμος. Ἄδεται κυρίως κατὰ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα).

—Τὰχειλάκι σου, Τὸ μαγουλάκι σου Γιάτ' εἶνε κίτρινο, Καὶ ὄχι κόκκινο;

Μὴ μ' ἀρρώστησες; Μὴ μου θεομάθηκες; —Δὲν ἀρρώστησα, οὔτε θεομάθηκα.

Παρὰ ἢ μάννα μου, Παρὰ ἢ μαννούλα μου Μακρονά μ' ἐπάνδρωσε Καὶ μ' ἀρραβώνισσε.

14ον

ΜΑΛΩΜΑ ΑΝΘΕΩΝ (Χορὸς τσαμικός).

[Τοῦτο καὶ τὸ ἐπόμενον ἄδονται ἐν Σκοτίνα τοῦ Ὀλύμπου (Πιερίαις-Μακεδονίας). Μᾶς τὰ ἀπέστειλεν ὁ κ. Δ. Ὀλύμπιος πρόφην Γυμνασιάρχης, ὅστις καὶ μᾶς τὰ ἔψαλε].

Ὁ Δανάμος κῆθ Βασιλικὸς καὶ τὸ Μακεδονίσι, Τὰ τρία ἐμαλώσανε καὶ 'ς τὸν Κατὴ πηγαίνον

18ον Η ΝΕΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

(Σύγχρονον δημοτικὸν ἦσμα ἐκ τῶν «Παναθηναίων»)

Κάτω τὰ βέλα καὶ τὰ καπέλλα καὶ ἢ νουφὲς καὶ τὰ μωρά. Δὲν θέλω φοῦστες κορσέδες σοῦστες Καὶ δὲν πετῶ σὲ κορδελλίτσες τὸν παρῶ.

Ἔγὼ εἶμαι ἢ νέα γυναῖκα Ποῦ θὰ καπνίζω καὶ θὰ ψηφίζω

Κάθε μιά μας ἀξίζει γιὰ δέκα, Δὲν δίνει γι' ἄνδρες ἕναν παρῶ.

Δὲν θέλω τώρα λιλιά καὶ δῶρα. Δὲν εἶμαι πληρὰ παληοῦ καιροῦ νοικοκυρῶ. Μὲ ὑποσχέσεις ρουσφέτια θέσεις καὶ ψήφο θάχω καὶ τιμὰς καὶ τὸν παρῶ.

Ἔγὼ εἶμαι ἢ νέα γυναῖκα κλπ.

Γυρίζει ὁ Βασιλικὸς καὶ λέγει 'ς τὸν Ἀνάσμο: —Σωπάτε, βρωμολούλουδα, καὶ μὴν παραπαινεῖστε. Ἔγὼ εἶμ' ἕνας Βασιλικὸς καὶ πάλι δὲν παινεῖσθε. Ἦ τὴν Ἐκκλησιὰ δὲ λείπεται κῆρᾶ' τοῦ παπᾶ τὸ χέρι.

15ον

Η ΣΤΑΜΟΥΤΛΩ (Χορὸς συρτός)

Σταμούλω πάει γὰ νερό με τὴν καρδασοπούλα. Τὸν ἴσκω ἴσκω πάγαινε ποκάτ' ἀπὸ τὰ δένδρα, Μὴν τὴν λα' ἐν' ὁ κορνιαχτός, μὴν τὴν μαρισ' ὁ ἡλῖος. Στὸν δρόμον, ὅπου πάγαινε, στὸν δρόμον ποῦ παγαινε, Στανρώνει ἕνα κλεφτόπουλο με δνὸ σπαθιά σὰ χέρι.

— Ποῦ πᾶς, ποῦ πᾶς, πουλάκι μου, ποῦ πᾶς, δικό μου [ταῖρι;

— Πά' ναῦρω νερό πνευματικὸ νὰ μ' ἐξομολόγησῃ, Ποῦ ξεύρει κι' ἀπὸ λόγου του, νὰ μὴ με κανονίσῃ. Μικρὴ με καλογέρεψαν καὶ μέβαλαν τὰ ῥᾶσα.

Τῶρ' αὔξηνα καὶ τράνεψα, τώρα μοῦρθεν ὁ ροῦς μου. Τώρα ζηλεύω τὸ χορὸ, Ζηλεύω τὰ τραγουδιὰ, Ζηλεύω καὶ τῆς ὠμορφῆς ποῦ βάζουν τὰ καλά τους, Ζηλεύω τὰ ἐξάρια τους, τὰσημοζούναρά τους.

— Σῦρε, μικρὴ μου, χόρεψε καὶ ὄσο μπορεῖς ἀπίδα. Καὶ ὄπου σὲ καλογέρεψε, τὸ κοῦμά σου νὰ ἔχῃ.

— Σῦρε, στανροί μ', στοὺς οὐρανοὺς, βαγγέλια μ', σὰ [γῶρανα, Καὶ σεῖς, κομβολογάκια μου, σῦρετε στ' Ἄγιον Ὅρος. Κ' ἐγὼ θὰ πᾶ' νὰ παρδενθῶ, νὰ πάρω ἕνα λεβέντη.

16ον καὶ 17ον

ΤΟ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΟΝ

(Πανελλήνιος τσαμικός χορὸς. Ἄδεται κατὰ δύο καὶ τρεῖς ἦχους).

Χορεύουν τὰ κλεφτόπουλα καὶ παίζουν τὰ καυμένα, [τὰ λεροφορεμένα]. ἢ «γλεντᾶνε τὰ καυμένα», ἢ «καὶ ῥίχνουν στὸ σημάδι».

Ὅλα παίζουν καὶ χαίρονται, παίζουν καὶ καμαρώνουν, Κ' ἕνα μικρὸ κλεφτόπουλο δὲν παίζει δὲ χορεύει ἢ «δὲν παίζει δὲ γλελάει».

Με τῶματα του μάλωνε με τὸ σπαθὶ του λέγει: ἢ, «Μόν' τῶματα σπύριξε καὶ τὸ σπαθὶ τροχάει». —Σπαθακί μου περήφανο, ντυνφέκι καρνοφύλλι, Πολλὲς φορὲς μ' ἐσώσανε ἢ «πολλὲς φορὲς μ' ἐγλύτωσης» κηράκόματου' τὴν ὦρα. Κηρᾶν δὲν σᾶς ντύσω μάλαμα, κηρᾶν δὲν σᾶς ντύσ' ἀσημί...

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ο ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΗΣ»

[Ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ, τὸ σθεγαρόν δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῶν Πατριαρχείων Κων] πόλεως, ἔχουσα ὑπ' ὄφιν τῆς καὶ τὸν 2ον ἀριθμὸν τῆς «Ἐθνικῆς Μούσης» πρὸς ἐμπύχωσιν ἡμῶν καὶ τοῦ Συλλόγου γράφει τὰ ἐπόμενα εἰς τὸ φύλλον τῆς 17ης Ἰουνίου ἐ. ἔ., ἀποκαλοῦσα ἅμα τὸν ἀγῶνα ἡμῶν καὶ τῶν μεθ' ἡμῶν συνεργαζομένων γιγάντειον].

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΟΥΣΙΚΑΙ. — Πρὸ τίνος ἐξεδόθη καὶ τὸ δεύτερον τεῦχος τῆς «Ἐθνικῆς Μούσης», περιοδικοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, οὗ τὸ πρῶτον τεῦχος πρὸ διμηναῖα ἐκδοθέν ἀνηγγελάμεν. Ἐὰν δὲ καὶ σήμερον ἀγγέλλωμεν τοῦ δευτέρου τεύχους τὴν ἐκδοσιν, πρῶττον τοῦτο καὶ πρὸς σύστασιν τοῦ περιοδικοῦ πᾶσι τοῖς μερμινῶσι πρὸς διάσωσιν καὶ γνωστοποίησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ δημόσιου ἐλληνικῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἐλληνικῆς ἠθογραφίας καὶ πρὸς ἐμπύχωσιν τῶν ἐν τῷ Συλλόγῳ καὶ διὰ τοῦ περιοδικοῦ ἐργαζομένων διότι ἀνέλαβον οὗτοι γιγάντειον ἀγῶνα, ὑλικῶν κεφαλαίων ἀπαιτοῦντα συνάθροισιν. Ἐν τῷ δευτέρῳ τεύχει μελέτης ἀξίας δείχνεται ἢ «περὶ ἔθνικῆς ποιήσεως καὶ μουσικῆς» διατριβὴ τοῦ ἔλλογ. δικηγόρου κ. Ν. Παπαλεξανδρῆ, γεγραμμένη εἰς ὁμαλὸν καὶ κανονικὸν λεκτικὸν ἴδιωμα, ὅπερ ἐπήνεσαν οἱ ἔλλογ. καθηγηταὶ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου κ. κ. Μιστριώτης καὶ Χατζιδάκις.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ. — [Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐν Σῶρῳ ἐκδιδόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἐπισκόπου κ. Ἀθανασίου Λεβεντοπούλου διευθυνόμενον ἀξιόλογον θεολογικὸν περιοδικὸν εἰς τὸ φύλλον αὐτοῦ τῆς 1ης Ἰουνίου γράφει τὰ ἐπόμενα].

Ἐθνικὴ Μοῦσα. — Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἤρατο ἐσχάτως ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ἀξιόλογον περιοδικὸν, ὄργανον τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου.

Κρίνοντες ἐκ τῶν δύο πρώτων τευχῶν, ἅτινα ἔχομεν ὑπ' ὄφιν, δυνάμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἢ Ἐθνικὴ Μοῦσα θὰ ἀποτελέσῃ τὸ μοναδικὸν καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ καθ' ἅσασιν τὴν Ἀνατολὴν Ἑλληνικὸν μουσικὸν καὶ ἠθογραφικὸν περιοδικόν. Ἡ ἔψη αὐτοῦ εἶναι λιαν ἐκλεκτὴ καὶ πλουσιωτάτη, διότι πλὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἠθογραφικῶν, τῆς Ἐθνικῆς μουσικῆς καὶ τοῦ ἐν τέλει δημοσιευομένου μουσικοῦ παραστήματος ὁ ἀναγνώστης τῆς Ἐθνικῆς Μούσης ἔχει νὰ ἐντυφίῃ καὶ εἰς τὰς ἐν αὐτῇ δημοσιευομένας πολλὰς καὶ τοικίλας παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, εἰς γνωμικά, αἰνίγματα, παιγνίδια, μύθους κλπ.... Τὴν τοιοῦτον ἐθνικὸν σοκτὸν ἐπιδιώκουσαν Ἐθνικὴν Μοῦσαν θερμοῦς συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΦΩΣ. — [Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐκδιδόμενον ἐν Χαρίους ἀξιόλογον θεολογικὸν περιοδικὸν εἰς τὸ φύλλον τῆς 15 Ἰουνίου γράφει τὰ ἐπόμενα].

Ἐθνικὴ Μοῦσα. — Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἤρατο ἐκδιδόμενον τὸ κάλλιστον τοῦτο περιοδικόν, ὄργανον τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, τοῦ ἀποσκοποῦντος τὴν διάσωσιν τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἁσμάτων (τῶν ἔθνικῶν τούτων κεμηλίων, δι' ὧν οὐ μόνον ἡ ἱστορία καὶ τὰ ἔθιμα τῆς φυλῆς ἡμῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας διήκουσιν, ἀλλὰ καὶ διαλάμπει ὁ εὐγενὴς χαρακτῆρ, ἢ φλογερὰ πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν Πατρίδα ἀγάτη, ὁ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωσ, καὶ ἡ ἀλήθια τῶν προγόνων ἡμῶν), τὴν μελέτην καὶ ἔρευναν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων ἔτι δὲ τὴν δημιουργίαν ἔθνικῆς Μουσικῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μελωδιῶν τῶν τε δημοτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ἁσμάτων (ἐν οἷς εἰσι κεκρυμμένοι ἐκ παραδόσεως περιοσθέντες οἱ ἀρχαῖοι ρυθμοὶ καὶ αἱ μελωδία). Ἡ Ἐθνικὴ Μοῦσα δημοσιεύουσα καὶ πᾶν ὅ,τι σχετίζεται πρὸς τὴν ἠθογραφίαν τοῦ λαοῦ, οἷον παροιμίας, γνωμικά, αἰνίγματα, λαϊκοὺς μύθους κλπ.... θέλει καταστῆ ἑπαγωγὸν ἀνάγνωσμα διὰ πάντα Ἑλληνα.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ.

Ὡς ἐκ τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῶν Καταστημάτων Α. Κωνσταντινίδου, ὅπου ἐξετυπούτο ἢ «Ε. Μοῦσα», αὕτη βραδύνασα ἐκδίδεται ἤδη εἰς διπλᾶ τεύχη.

Σπ. Σαμάρας. Ἀπὸ δύο μηνῶν διατρίβει ἐνταῦθα ὁ εὐρωπαϊκὸς φημὴς ἀπολαύων Ἑλλῆν μουσουργὸς καὶ πρόεδρος τοῦ β' τμήματος (ἐπεξεργασίας-δημιουργίας) τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἡμετέρου Ε. Μ. Συλλόγου κ. Σπύρος Σαμάρας, ἐλθὼν χάριν τοῦ ριζικοῦ μετασχηματισμοῦ τοῦ ἐνταῦθα Δημοτικοῦ Θεάτρου εἰς λυρικὸν τοιοῦτον. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ κ. Σαμάρας συνεργάσθη μετὰ τῶν μελῶν τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του β' τμήματος τῆς Ε. Μ. τὴν δὲ 10ην π. μ. Μαΐου προσεκάλεσε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἡμετέρου Ε. Μ. Συλλόγου καὶ ἄλλα ἔγκριτα μέλη τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινῆς, μετὰ τῶν ὁποίων παρεβρέθησαν καὶ οἱ κ. κ. Ἄλ. Σούτσος, Δ. Ἡλιόπουλος, Π. Κ. Καραπάνος κ. ἄ., ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὅπου διαμείνει, ὅπως συσχεθῆ μετ' αὐτῶν περὶ τῆς ἀνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Μουσικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συλλόγου.

Ἀποῦ ἀντηλλάγησαν πολλὰὶ σκέψεις περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐν τέλει πάντες ἔμειναν σύμφωνοι ὅπως αἱ ἐργασίαι αὐταὶ ἀρξῶνται μετ' ὀλίγους μῆνας, ὅτε θὰ ἔχῃ ἀποπερατωθῆ καὶ ἡ διαρρύθμισις τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου, καὶ ὅπως ὁ κ. Σαμάρας θὰ δώσῃ μίαν παράστασιν τοῦ νέου μελοδράματός του, τῆς «Ρέας»,

ὕπερ τοῦ σκοποῦ τούτου συγχρόνως δὲ θέλει συντελέσει ὕπερ τοῦ σκοποῦ τούτου καὶ μεγάλη Ἐπιτροπή, συγκροτούμενη ὑπὸ τῶν καλύτερων παρ' ἡμῖν προσώπων.

Ἡ Μουσική τοῦ μέλλοντος. — Ὡς κυριαρχήσῃ ἡ μελωδία κατὰ Πουτσίνην.

Ὁ Μουσουργγὸς Πουτσίνι εἰς συνέντευξιν δημοσιογραφικὴν ἣν ἔδωκεν ἐν Λονδίῳ εἶπεν ὅτι: «Μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι ἐτῶν ἡ μελωδία θὰ κυριαρχῇ, ὅπως καὶ πάντοτε ἐκυριαρχήσεν. Ἡ μελωδία εἶνε κατ' ἐξοχὴν Ἰταλική. Ἐκτιμῶ τὰς προσπάθειάς τῶν μουσικοδιδασκάλων τῆς νέας σχολῆς, ἀλλὰ φρονῶ ὅτι οἱ παράδοξοι καὶ νέοι συνδυασμοὶ τῶν ἤχων καὶ τῶν ἀπελευτητῶν μεσοταίβη δὲν ἀποτελοῦν ὀλόκληρον τὴν μουσικὴν. Τὸ αἶσθημα, αἱ παραστάσεις, τὰ γεγονότα ἀλλάσσοι διηγεῖσθε διὰ τοῦτο εἰς μελοδράμα, τὸ ὅποιον ἐκπροσωπεῖ τὴν ζωὴν, πρέπει νὰ γίνηται χρήσις διαφορῶν μελωδιῶν, ἕνεκα δὲ τῆς διαφόρου αὐτῶν ἐντάσεως εἰς τὴν ἔκφρασιν, τὸ κοινὸν τὰς ἐνθυμηταῖα ἐκκολώτερον, τὰς ἐκλέγει καὶ τὰς ἀποκρυσταλλώνει εἰς ἄσματα».

Χορὸς εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν. [Ἀπὸ τὸ ἐν Χανίοις ἐκδιδόμενον ἀξιόλογον περιοδικὸν «Χριστιανικὸν Φῶς» (Ἔτος Β' ἀριθ. 51) παραλαμβάνομεν τὰ ἑξῆς περίεργα περὶ χοροῦ μετὰ μουσικῆς καὶ κροτάλων ἐν τοῖς ναοῖς τῆς Ἰσπανίας].

«...Σήμερον δὲ ἡ μεγαλοπρεπεστέρη λιτανεία (εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς Ἁγίας Δωρεᾶς) τελεῖται ἐν Ἰσπανίᾳ τῆς Ἰσπανίας. Ἰδιάζον δὲ χαρακτηριστικὸν τῆς τελετῆς ταύτης εἶναι ὁ ρυθμικὸς χορὸς, ὁ ὁποῖος γίνεται ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου ὑπὸ νέων καὶ νεανίδων, ἐνδεδυμένων μεσαιωνικῆν στολῆν, εἰς ἀνάμνησιν ἰσως τοῦ χοροῦ τοῦ προφητᾶνακτος Δαβὶδ ἐνώπιον τῆς κιθαρῆς τῆς Διαθήκης. Τὴν μαγευτικὴν δὲ θέαν τῆς τελετῆς ταύτης ἐξωραίζει ἐτι μᾶλλον, ὅχι μόνον τὸ ποικιλόχρον τῶν μεσαιωνικῶν στολῶν, ἡ εὐρυθμὸς κίνησις τῶν νέων καὶ νεανίδων, ἣτις ἄρχεται μόλις δοθῆ τὸ σύνθημα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἁρμονικοῦ συνδυασμοῦ τῆς ψαλμοδίας τῶν τρωφερῶν ἐκείνων χορευτῶν πρὸς τοὺς γλυκυτάτους ἤχους τῆς μουσικῆς ἀποτελουμένη μελωδία προσλαμβάνουσα εἰς τὸ ἰδιόρρυθμον ἐκ τοῦ κρότου τῶν κροτάλων, τὰ ὅποια κροτοῦντες κροτοῦσιν οἱ χορευόντες.

Τὴν ἐπιδεικτικὴν ταύτην τελετὴν χαρακτηρίσας ὡς θεατρικὴν καὶ ἀπᾶδουσαν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας εἰς ἐκ τῶν Παπῶν ἀπεπειράθη νὰ καταργήσῃ, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐκτεθῇ εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν Ἰσπανῶν, τῶν ὁποίων εἶχεν ἀνάγκην, ἐπέτρεψε εἰς τὰ τέκνα τῶν Ἰσπανῶν νὰ χορεύωσιν, ἕως ὅτου φθάρωσιν ἐντελῶς αἱ μεσαιωνικαὶ των στολαί. Οἱ κληρικοὶ ὅμως τῆς Ἰσπανίας ἀνανεοῦσι κατ' ἔτος τὰ φθάρετα μέρη τῶν στολῶν καὶ τοιοῦτοτρόπως οὐδέποτε αἱ στολαὶ θὰ εὐρεθῶσι τελείως ἐφαρμέναι καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ τέκνα τῶν Ἰσπανῶν πάντοτε θὰ χορεύωσιν».

ΣΥΝΑΓΑΙΑ ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ.—Τὴν 7ην Ἰουνίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου τούτου ἔλαβε χώραν ἡ ἐτήσια συναυλία τῶν μαθητῶν τῆς Βυζαντιακῆς Μουσικῆς Σχολῆς. Εἰς τὸ α' μέρος ἐψάλθησαν διάφορα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα. Εἰς τὸ β' μέρος ἕξι στίχοι ἐκ τοῦ πολυελαίου «ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βαβυλῶνος» τοῦ Χουρμουζίου Χαροφύλακος τῆ συνοδείᾳ ὀρχήστρας καὶ εἰς τὸ γ' μέρος τὰ ἑξῆς δημοτικὰ ἄσματα: 1) «Ἡ Πη-

νεῖα» (ποιμενικόν), 2) «Ἡ Κουμπάρες» (ἠπειρωτικόν), 3) «Ἡ Παπαδοχρίσταινα» (πελοποννησιακόν) ὑπὸ τοῦ μαθητῆ Π. Δουκάκη, 4) «Τὰ κλεστόπουλα» (τσαμίκον) καὶ 5) Ἄσμα νυμφικόν (Μιτυληναϊκόν).

Παρατηρήθη ὅτι ἡ ὀρχήστρα δὲν ἤκουστο εὐάριστος συνοδεύουσα τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πολυελαίου, εἰς δὲ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἁσμάτων ἡ μουσικὴ ἐμπνευσις δὲν ἦτο προσέτι καὶ ἐπιτυχής. Ἡ «Παπαδοχρίσταινα» ἤρπασεν.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ.—Ὡδεῖον Ἀθηνῶν. Κατὰ τὸ λήξαν σχολικόν ἔτος ἐφοίτησαν ἐν τῷ Ὠδεῖῳ τούτῳ 542 ἐν ὅλῳ μαθηταὶ καὶ μαθήτριά. Κατὰ δὲ τὰς ἐξετάσεις ἀπενεμήθησαν ἐν συνόλῳ δέκα διπλώματα, ἦσαν ἕξ κλειδοκυμβάλου, δύο μονωδίας καὶ δύο ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Κλειδοκυμβάλου διπλώμα ἔλαβον αἱ ἐξῆς: 1) Ἦθη Πανῆ, 2) Ἀρτεμῖς Σαχορράφου, 3) Ἀρτεμῖς Σταματιάδου, 4) Εὐγενία Πρωίου, 5) Μίνα Μπόνη καὶ 6) Ἐλένη Βοργίδου. Μονωδίας δ' αἱ 1) Κε Εὐρήνη Σκαίπερ (τὸ γένος Πλέσκα) καὶ 2) Ἀναστασία Λυμπεροπούλου. καὶ Ἱεροφάντου (ἐκκλ. μουσικῆς) οἱ 1) Ν. Παπῆς καὶ 2) Κ. Πολένας.

Ἀπενεμήθησαν δὲ καὶ βραβεῖα, τὰ ὅποια προσεκέλευσαν πλείστας ἀντιρρήσεις καὶ ἐπικρίσεις. Τὰ βραβεῖα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ἀπενεμήθησαν τῇ προτάσει μόνον τοῦ διδάσκοντος αὐτῆν! Δηλαδή Γιάννης κερνᾷ καὶ Γιάννης πίνει, κατὰ τὴν παροιμίαν.

Ὠδεῖον Λόττνερ. Τούτο πρὸ πολλοῦ ἔχει καταργηθῆ τὰς ἐξετάσεις, ἀνθ' ὧν ἐπολλαπλασίασε τὰς μουσικὰς ἀσκήσεις, ἃς θεωρεῖ ὠφελιμωτέρας.

Διαδόμπευσις Βυζαντιακῆς Μουσικῆς.—Μετὰ πενταετῆ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς (Βυζαντιακῆς) Μουσικῆς ἐν τῷ ἐνταύθα Ὠδεῖῳ, ἐδέχθη ἐπὶ τέλους νὰ ἐμφανισθῇ κατὰ πρώτην φορὰν καὶ χορὸς μαθητῶν τῆς Σχολῆς ταύτης, ὅστις ἐψάλεν ὀλόκληρον τὴν λειτουργίαν κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Τυφλοῦ ἐν τῷ ἐνταύθα ἱερῷ ναῷ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης. Δὲν ἐπιδοκιμάζομεν ὅμως τὸν τρόπον τῆς ἐμφανισεῶς του καὶ τὰ δι' αὐτὴν μέσα, ὧν ἐγένετο χρήσις, ὡς θεατρικῶτατα: πρᾶγμα ἀσυμβίβαστον δι' Ἐκκλησίαν, ἡ ὅποια εἶνε οἶκος Θεοῦ. Ὅχι μόνον προσκλήσεις καὶ παρακλήσεις ἔγγραφοι καὶ προφορικαὶ καὶ δημοσιογραφικαὶ ἀνακοινώσεις εἰς ἃς καὶ μόνον ὠφελον οἱ διοργανοῦνται τοῦ χοροῦ τούτου νὰ περιορισθῶσιν, ἀλλ' ἀτυχῶς καὶ προγράμματα θεατρικὰ ἐξεδόθησαν καὶ ὀργανικὴ μουσικὴ ἐκ χαλκίνων ὀργάνων καὶ τυμπάνων ἐπαίξεν ἐξωθι τοῦ ναοῦ, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν περιέργειαν τῶν ἀγνοσιπαιδῶν καὶ τῶν διαβατῶν! Σκηνὴ ὅμοια πρὸς ἐκείνας, καθ' ἃς οἱ κήρυκες περιφερόμενοι καθ' ὁδὸν διαλαλοῦσι: «Ὅριστε, κύριοι, νὰ ἴδῃτε ἐντός τοῦ ναοῦ τὸ ἀξιοπεριέργον θέαμα τῆς Βυζαντιακῆς μουσικῆς!» Τοιαύτη διαδόμπευσις θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἴσως, ἂν ἐγένετο εἰς τὴν χώραν τῶν Ζουλοῦ. Ἀς ἐλπίσωμεν ὅμως, ὅτι παρομοίᾳ ἀτυχῆς ἐμπνευσις δὲν θὰ ἐπαναληφθῇ ἐν τῷ μέλλοντι.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ ἐκτέλεσις τῆς βυζαντιακῆς μουσικῆς κατὰ τὴν λειτουργίαν ταύτην ὑπῆρξε καλὴ καὶ ἀψογος. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι τοιαύτη ἀψογὸς ἐκτέλεσις παρατηρεῖται καὶ εἰς πολλοὺς ναοὺς ἐνταύθα καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις.

ΣΙΑΛΕΞΕΙΣ.—Κατὰ τὴν ἐπομένῃν περιόδον τῶν διαλέξεων τοῦ Ε. Μ. Συλλόγου θέλει διαπραγματευθῇ περὶ τῶν ἠθρογραφικῶν τῆς Κυνοουρίας (Τσακωνιάς) ὁ φίλος δικηγόρος κ. Ἀγγελος Ροζάκις.

ΧΟΡΟΙ.—Συνιστῶμεν τὴν ἐξ Ἀτταλείας ἀνταπόκρισιν τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου. Ὡς γνωστὸν ἐκ προηγουμένως ἀνταποκρίσεως, γνωστοὶ χοροὶ ἔχει ἦσαν μόνον ὁ καρδιλαμῆς καὶ ὁ ζειμπέκικος· χάρις ὅμως εἰς τὴν πρόνοιαν τοῦ Ε. Μ. Συλλόγου ἐπιδάχθησαν ἐκεῖ ὅλοι οἱ ἑλληνικοὶ χοροὶ.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

ΛΙΓΙΟΝ.—[Ποίησις, μουσικῆς, χορὸς]. Τὸν παρελθόντα μῆνα Μάρτιον ἐν τῇ ἐνταύθα αἰθούσῃ τῆς σχολῆς τοῦ Λαοῦ ἐδόθη μουσικοφιλολογικὴ ἐσπερίς, καθ' ἣν ὠμίλησεν ὁ ἀπὸ τοῦ Μουρᾶ ἱατρός καὶ μουσικὸς κ. Δημητρίος Περιστέρης περὶ ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὀρχήσεως. Ἡ διάλεξις ἦτο παραπλησία σχεδὸν πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν διάλεξιν τοῦ κ. Ν. Παπαλεξανδρῆ ἐπ' ὀνόματι τοῦ «Ε. Μ. Συλλόγου». Ἐν ἀρχῇ πρὸς τὴν ποιήσει ἐξήρθε τὴν δύναμιν τῆς μουσικῆς, ἣτις, κατὰ Πίνδαρον, καὶ τὸ θεῖον αὐτὸ παροργιζόμενον καταπραῖνει. Ἐπειτα δὲ τοῦ λόγου γενομένου περὶ τῆς ὀρχίσεως εἶπε τὰ ἑξῆς πολυμῆρα: «Προσιμῶ νὰ χαρακτηρισθῶ διεστραμμένος παρὰ τῶν ἀλλοφρόνων, μαϊνόμενος ἢ ἡλίθιος χορεύων τὸν πανάργιον, τὸν εὐστρημον, τὸν ἀδολον καὶ ἠρωικὸν τῶν πατέρων μου χορὸν ἢ νὰ φαίνομαι πολιτισμένος ἀνέδην στροβιλιζόμενος ἐν ἀγκάλαις μετ' ἐξώμων καὶ ἡμιγύμων γυναικῶν, ὅπερ ἀνὰ μυστον ἐλευθεροὶ ἀνδράσι καὶ ὑπονομευτικὸν τῆς ἀγνότητος τῶν ἑλληνικῶν ἠθῶν». Εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν χορὸν εἶπεν ὅτι βλέπει μόνον «τὴν παροσαύθησιν καὶ ποιητικὸν τῶν ἀισχροῦ ἐρωτικῶν πάθους ἐκπόρνευσιν». Ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τοῦ νόμου τῶν Συρακουσῶν, καθ' ὃν, αἱ τε γυναῖκες ὠφελον ν' ἀποφεύγῃσι τὸν ὑπερβολικὸν κόσμον καὶ τὰς πολυτελεῖς ἀμφιέσεις, ἐὰν ἤθελον νὰ μὴ θεωρῶνται κοινὰ ἐταίραι ἢ μοιχαλίδες, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως νὰ μὴ καλλωπίζωνται καὶ χρῶνται ἐσθήσεσι περιέργοις, ἐὰν ἐπεθύμουν νὰ μὴ ὑποτεθῶσι μοιχοὶ ἢ κίναδοι.

[Ὡς ἑξῆς ἐκθέτει ὁ ἀνταποκριτὴς μας τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰς Ἀτταλείαν ἀποστολῆς τοῦ χοροδιδασκάλου τοῦ «Ε. Μ. Συλλόγου» κ. Ἀνδρέοπούλου].

Ἡ ἐπέτειος ἐορτὴ τῶν Σχολῶν τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Κοινοῦτητος Ἀτταλείας. — Οἱ ἔθνικοι χοροὶ καὶ ὁ «Ε. Μ. Σύλλογος».

ΑΤΤΑΛΕΙΑ, 12 Ἀπριλίου.—Τὰ Σχολεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς Κοινοῦτητος Ἀτταλείας ἐόρτασαν τὴν Κυριακὴν τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦτιοῦ Παρθεναγωγείου τὴν ἐπέτειον ἐορτὴν αὐτῶν. Κόσμος ἀπειρος συνέβησεν εἰς τὴν ἐορτὴν ταύτην, ἔκ τε τοῦ ὧραίου καὶ ἀνδρικοῦ φύλου, ἐν ᾧ διεκρίνοντο ἰδιὰ ὁ Διοικητὴς τῆς πόλεως Ἀχιφ βέης, ὁ στρατιωτικὸς Διοικητὴς, ὁ Ἱεροδικαστὴς, οἱ Πρόεδροι τοῦ Ποινικοῦ καὶ τοῦ Ἐμποροδικείου, οἱ Πρόξενοι Γαλλίας καὶ Ἑλλάδος κλπ. Ἡ τελετὴ ἤρξατο δι' ὕμνον πρὸς τὸν Θεὸν ψαλέντος ὑπὸ τῶν μαθητῶν, μεθ' ὃ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστικῆς σχολῆς ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας καὶ αἱ μεν μαθήτριά τῆς ἀνωτέρας ἐβδόμης τάξεως ἐν καταλλήλῳ περιβολῇ παρέστησαν λίαν ἐπιτυχῶς τὸ δρᾶμα «Ἀνδρόκλειαν», βαβύτατα συγκινησασαὶ καὶ καταγοητεῦσασα τὴν ἐπιγεφυρίν, ἣτις ἐπανειλημμένως καὶ παταγωδῶς ἐχειροκρότει ἐκάστην ἐπιτυχίαν αὐτῶν ἐν τῇ ζωηρᾷ καὶ πιστῇ ἐκ-

φράσει τοῦ τε ἥθους καὶ τοῦ ὕψους, αἱ δὲ μαθήτριά τῶν λοιπῶν τάξεων ἀπήγγειλαν διαφόρους μονολόγους καὶ διαλόγους καὶ ποιήματα καὶ ἔψαλαν διάφορα ἄσματα ἐναλλάξ μετὰ τῆς ἀρτισυστίτου Φιλαρμονικῆς διακρατήσασα τὴν ἐπιγεφυρίν ἐπὶ 4 συνεχεῖς ὥρας ἐν διαρκεί συγκινήσει καὶ θαυμασμῷ διὰ τὴν ἐπιτευχθεῖσαν ὑπὸ τῶσιν μικρῶν τουρκόφωνων κορασιῶν πρόδον τὸσον ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ ὅσον καὶ ἐν τῇ μαθησί τῆς Ἑλληνίδος γλώσσης. Μία δὲ μαθήτριά, Ἀγγ. Χριστοφορίδου τουρκόφωτος, ἀπήγγειλεν ἐκ στήθους ἐν τῇ τουρκικῇ, με ἐξινίζουσαν σχεδὸν ἡδιδάτην προφορὰν καὶ τῶσιν εὐφραδῶς, λογύδριον πλῆρες ἐνοιῶν, ὥστε ὁ Διοικητὴς συνεχάρη αὐτὴν θερμότατα καὶ ἀφορμὴν λαβὼν ἐντεῦθεν ὠμίλησεν ἐξάρας γλαφυρῶ τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας.

Ἄλλ' ὅτι κυρίως ἐξεπλήξε, κατέλεξε καὶ συνεκίνησε τὴν ἐπιγεφυρίν εἶνε οἱ ἔθνικοι χοροὶ, ὅς αἱ μαθήτριά τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων ἐχίρσευσαν ἐπιχαρίτως καὶ ἐν γραφικῷ συμπλέγματι συνάδουσαι μετ' ἀγαστῆς ἁρμονίας ὑπὸ τὴν ἐπιβλέψιν καὶ ὀδηγίαν τοῦ ἀπεσταλμένου χοροδιδασκάλου τοῦ «Ε. Μ. Συλλόγου» κ. Ἀγγ. Ἀνδρέοπούλου, ὅστις ἐργάσθη τῇ ἡλικίᾳ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἔχων βοθειαν γνώσει τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ καὶ ἐν βραχεί χρόνῳ διαστήματι κατώρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ ταῖς ἀπειροὶς μαθητῆσιν τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἔθνικόν χορὸν καὶ τὸν ζῆλον πρὸς ἐκμάθησιν αὐτοῦ διδάξας αὐταῖς καὶ ἀπὸδῶσας ὅλον τὸ ἰδιάζον κάλλος αὐτοῦ. Δι' ὃ δικαίως τὸ σεβαστὸν κοινὸν μαγευθὲν ἐκ τῆς θέας καὶ τῆς ἐπιτυχῆς ἐκτελέσεως τοῦ χοροῦ κατηχηχρίστησε τὸν χοροδιδάσκον καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τὸν Ε. Μ. Σύλλογον διὰ χειροκροτημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ ἔθνικῃ ὑπερφανείᾳ, ἡσάκις ἐβλεπεν ἄπασαν τὴν ἐπιγεφυρίν νὰ παρακολουθεῖ μετὰ προσοχῆς καὶ θαυμασμοῦ τοὺς ἐρρυθμούς κυματισμούς τῶν καλλισύρων ποδῶν καὶ τὰς χαριέσσας στροφὰς τῶν πτεροεσσῶν δεσποινίδων.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ χοροῦ ὁ ἐκ τῶν ἐορῶν κ. Γεώργιος Εὐσταθιάδης, ἱατρός, προσεφώνησε καὶ ὑχάρησθη πρῶτον τὴν εὐγενὴ καὶ φιλόμουσον ἐπιγεφυρίν καὶ εἶτα τὸν χοροδιδάσκον τοῦ «Εθ. Μουσικοῦ Συλλόγου» κ. Ἀγγ. Ἀνδρέοπούλου, ὁ ὁποῖος ἄρας σήμερον σμικρὸν τὸν πέπλον τῆς ἀρχαιότητος ἀπεκάλυψε ἡμῖν ἔθνικόν θησαυρὸν, τὸν ἔθνικόν χορὸν, ὅσον χορευόντες δὲν θὰ ἐρυθριώμεν, ἀλλὰ τούναντίον θὰ γυμνωθῶμεν καὶ θὰ υπερηφανευώμεθα, διότι τοιοῦτον ἐχορευόν οἱ πρόγονοι ἡμῶν χορὸν, αὐτὸν δὲ θὰ χορεύσωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, θεωροῦντες τοῦτον ἔθνικὴν τιμὴν καὶ ἔθνικόν καθήκον.

Τὸν λόγον ἔλαβε κατόπιν ὁ ἐκ τῶν δημογερόντων κ. Φίλ. Νικολαΐδης εἰπὼν τουριστὶ περὶ Πατρίδος. Ὁ Διοικητὴς ἐξ ὅλου τοῦ οὕτως ἐκτυλιχθέντος λαμπροῦ θεάματος ὑχάριστήθη καὶ συνεκινήθη τῶσιν ὥστε ἀποστεινόμενος πρὸς τὸ κοινὸν ἔλεξε μετὰ τρεμούσης φωνῆς τάδε:

«Ἡ ὀρθ. Χριστ. κοινότης Ἀτταλείας ἀποτελεῖ τὸ πέμπτον περίπου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως συμποσυσμένης εἰς 30 χιλ. ψυχῶν, πλὴν ἡ πνευματικὴ πρόδοσις ἧς μάρτυς ἐγενόμενη σήμερον δὲν εἶναι ἡ πρόδοσις τῶν ἐξ χιλ. κατοίκων ἀλλ' ἡ ἀναλογουσα μᾶλλον εἰς ὅλον τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τούτῳ συγγαίρω τὴν κοινότητά, τὰ σωματεῖα αὐτῆς καὶ τὴν διευθύντην τοῦ παρθεναγωγείου κυρίαν Κλειῶν Δρά-

κου. Μεθ' ὃ ἔληξεν ἡ ὥραία αὐτὴ ἑορτὴ τοῦ Σχο-
λείου διαρκέσασα ἐπὶ 4 συνεχεῖς ὥρας· δι' ὃ ἀξίως συγ-
χαρητηρίων τυγχάνουσιν οἱ ἑσποροὶ τῶν Σχολῶν κ. κ.
Γ. Εὐσταθιάδης, Κ. Σερεφετινίδης, Γ. Ἀντωνιάδης,
Σ. Πηλιάδης καὶ Ι. Ἀρσπογλοῦς.

Κλεάνθης Δ. Πολύτιμος

[Οἱ ἐν Δελφοῖς δύο ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα.

Τοῦ ἐτέρου τούτων ἡ παρασημαντικὴ ὁμοία
πρὸς βυζαντιακὴν. — Τὰ δημοτικὰ ἄσματα.]

ΔΕΛΦΟΙ. — Τὸ ζήτημα τῆς μουσικῆς εἶνε ζήτημα
ζωτικώτατον καὶ ὡς ἐκ τούτου πᾶς ὁστικὴ ἐξετάζει τοῦτο
εἶνε ἀξίως δημοσίου ἐπαίνου. Φρονῶ, ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλλη-
νες ἔχομεν μουσικὴν ἰδικήν μας. Ἦ δὲ βυζαντιακὴ μου-
σικὴ εἶνε ἀξία σπουδῆς καὶ μελέτης. Πρέπει νὰ σπου-
δάσωμεν τὴν βυζαντιακὴν παρασημαντικὴν, ἢ λαδὴνὰ
μελετήσωμεν τὴν ἐθνικὴν μας μουσικὴν. Ὡς εἶνε
ὕμιν γνωστὸν, εἰς τὰς ἀνασκαφὰς τῶν Δελφῶν εὐρέθη-
σαν δύο ὕμνοι τοῦ Ἀπόλλωνος με παρασημαντικὴν.
Ἦ παρασημαντικὴ τοῦ ἐνὸς φέρει γράμματα τοῦ ἄλ-
φαβήτου ὡς μουσικὰ σημεῖα τοῦ δὲ ἐτέρου ὕμνου
σημεῖα μουσικὰ ὅμοια καὶ ἀπαράλλακτα με τὰ μουσικὰ
σημεῖα τῆς βυζαντιακῆς μουσικῆς.

Καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐξετασθῆ καὶ νὰ μελετηθῆ ἡ παρα-
σημαντικὴ ἀπὸ καλοῦς μουσικοῦς καὶ τῶν δύο ὕμνων
τῶν Δελφῶν. Ὁ κ. Θεόδωρος Ράϊνακ τοῦς ἐτόνισεν εἰς
τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἀπέτυχε
καὶ ὅτι ἡ παρασημαντικὴ τῶν ὕμνων μᾶλλον προσαρ-
μίζεται με τὴν παρασημαντικὴν τῆς βυζαντιακῆς μου-
σικῆς.

Πρέπει συντόμως καὶ ταχέως νὰ ἐξετασθῶσι τὰ
δημοτικὰ ἄσματα, ἐν οἷς ἀκόμη ἐνυπάρχει τὸ ἀρχαῖον
μέλος. — Πρὸς Θεοῦ, διατι νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν Ἐκ-
κλησίαν μας ἡ τετραφωνία, ἐνῶ ἔχομεν ἐξαίρετον καὶ
λαμπρὰν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν; Ὅταν σπουδά-
σωμεν καὶ μελετήσωμεν τὴν μουσικὴν τῶν δημοτικῶν
ἡμῶν ἁσμάτων, τότε θὰ δυναθῶμεν νὰ κατανοήσωμεν
τὴν μουσικὴν μας. Ὅπως ἔχομεν γλῶσσαν, ἔχομεν
καὶ εἶχομεν καὶ μουσικὴν. Καὶ ὅπως ἡ γλῶσσά μας
διεφθάρη ἔνεκα τῶν ξενισμῶν, οὕτω καὶ ἡ μουσικὴ μας
πιθανῶς διεφθάρη, διότι εἰσεχώρησαν εἰς αὐτὴν καὶ στοι-
χεῖα βάρβαρα μουσικὰ. Πρέπει νὰ γίνῃ ὅπως ἡ περισυλ-
λογὴ καὶ διάσωσης τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἁσμάτων. Πρέπει
ταῦτα νὰ τονισθῶσι, ὅπως οἱ χωρικοὶ τὰ ψάλλουσι, καὶ
ἐν γένει νὰ δημοσιευθῆ τὸ Corpus, τὸ Σύνταγμα
δηλαδή, τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἁσμάτων. Πρέπει νὰ
γίνῃ μελέτη καὶ ἔρευνα ἐπὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μου-
σικῆς μας καὶ νὰ μάθωμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὅτι ἡ
βυζαντιακὴ μουσικὴ εἶνε ἡ ἐθνικὴ μας μουσικὴ, ὡς καὶ
ἡ μουσικὴ τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ἁσμάτων εἶνε ὄντως
ἡ ἐθνικὴ μας μουσικὴ.

Προχθὲς ἐξέδραμεν ἕως ἐνταῦθα τὸ Γυμνάσιον Ἀμφί-
σης καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ ὁ κ. Γιαννοῦτσος, Καθηγητὴς τῶν
ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἀπήγγειλε τὸν ὕμνον τοῦ Ἀπόλ-
λωνος εἰς τὴν βυζαντιακὴν μουσικὴν καὶ ὅλοι ἔμειναν
εὐχαρισημένοι, διότι εἰς ἀρχαῖος ὕμνος ἐτονίσθη εἰς τὴν
βυζαντ. μουσικὴν. Τὸ ἔργον σας, ἀξιότιμε κ. Βλάχε,
εἶνε ἔργον ἐθνικὸν καὶ πιστεύω ἡ Ἐθνικὴ Μοῦσα σας
νὰ λύσῃ πολλὰ σκαστενὰ σημεῖα τῆς μουσικῆς μας καὶ
νὰ καθαρισθῆ αὕτη ἐκ τῶν ξενισμῶν.

Ἀλέξανδρος Ἐμμ. Κοντολίων

ΚΟΝΙΑ. — Συγγαίρω ὑμῖν διὰ τὸ ἐθνικὸν καὶ μέγα
ὄντως ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνελάβατε. Κατ' ἐμὴν παπει-
νὴν γνώμην πᾶς Ἕλληὴν ἔχει μέγα καθήκον καὶ υπο-
χρέωσιν νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοιού-
τους ἐθνωφελοῦς καὶ λαμπροῦ σκοποῦ, ὃν διὰ τοῦ Συλ-
λόγου ὑμῶν καὶ τοῦ ὄργάνου αὐτοῦ, τῆς Ἐθνικῆς Μου-
σῆς, ἐπιδιώκετε. Ἄλλεξ. Ἀναγιάνης

ΚΩΝ]ΠΟΛΙΣ. — Μέλος τῆς ἱεράς Συνόδου τῆς
Μ. τοῦ Χ. Ἐκκλησίας ἐν Κ)πόλει ἐξελέγη ὁ σεβασμ.
μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἰερώνυμος ἀντὶ τοῦ ἀπο-
βιώσαντος μητροπολίτου Κυζίκου Ἀθανασίου, Μητρο-
πολίτης δὲ Κυζίκου ὁ τέως Σερρῶν κ. Γρηγόριος, καὶ
Ἀγγιλίου ὁ τέως Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντίνος.

— Μητροπολίτης δὲ Σερρῶν ἐχειροτονήθη ὁ τέως Ἀρ-
χιγραμματεὺς τῆς ἱεράς Συνόδου Κ)πόλεως κ. Ἀθα-
νάσιος Παπέρης καὶ ἀντὶ τούτου ὁ ἀρχιμ. κ. Ἀπόστολος.

— Πρόεδρος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλ-
λόγου Κων)πόλεως εἶνε ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολί-
της Προικονήσου κ. Σωφρόνιος, Συνδοχικός.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ. — † Εὐστράτιος Γ. Παπαδό-
πουλος. Ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς ἡλικίαν
62 ἐτῶν. Ἦτο ἐκ τῶν μᾶλλον μεμορφωμένων ἱεροψαλ-
τῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, βαθὺς γνώστης τῆς Βυ-
ζαντιακῆς Μουσικῆς, καλλίφωνος καὶ πρὸς τὸν χαρα-
κτῆρα. Ἐγίνωσκε δὲ καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν παί-
ζων ἄμα καὶ κλειδοκύμβαλον καὶ βιολίον. Ἐθαυμάζετο
δὲ ἰδίᾳ διὰ τὴν καταπληκτικὴν μνήμην του, ψάλλον
ἄνευ διωθέρας καὶ μετ' ἀκριβοῦς διάφορα ἐκκλησιαστικὰ
ἄσματα. Ἐν Ἀθήναις κατέστη γνωστότατος ἀπὸ πεν-
ταετίας περίπου, ὅποτε ἐπὶ τῆ ἰδρύσει ἐνταῦθα Ἐκκλη-
σιαστικῆς Βυζαντιακῆς Μουσικῆς Συλλογῆς ἐν τῷ ἐν
ταῦθα Ὁδεῖῳ ὑπὸ τῆς Ι. Συνόδου τῆ πρωτοβουλία τοῦ
σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Θεοκλήτου, ὑπεδείχθη
οὗτος ὑπὸ τοῦ νῦν Πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἐξ
ὄλων τῶν ἐν Κων)πόλει ἱεροψαλτῶν ὡς ὁ μᾶλλον με-
μορφωμένος καὶ ἱκανὸς νὰ διδάξῃ καὶ μεταδώσῃ εἰς τοὺς
μαθητὰς τῆς Συλλογῆς τὸ ὕψος τῆς ἐκεῖ ψαλλομένης ἱε-
ράς μουσικῆς κατὰ τὴν σφαιρομένην παράδοσιν. Ἀτυχῶς
ὅμως δὲν ἀπεδέχθη τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ὡς ἐκ τῶν
πολλῶν συμφερόντων τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐν Κων)πόλει, ὡς
ἐλέγχθη.

ΛΑΜΙΑ. — I. Ἄσματα καὶ χορὸς διατι θεὸν
νὰ διασωθῶσι. — II. Ἡ Ἑλλάς ἀρχαιοτάτη καὶ
ὀνομαστοτάτη. Οἱ νῦν πολιτικοὶ αὐτῆς. — III.
Γλῶσσα, ἥθη, παιδεία κινδυνεύουσιν. Αἷτιοι οἱ
πολιτικοὶ καὶ οἱ πλούσιοι. — IV. Ἡ Γυμναστικὴ
καὶ ἡ Μουσικὴ ὡς παιδευσίς. — V. Καὶ πάντα
τᾶλλα παιδεύματα πρέπει νὰ ὦσιν ἐλληνικὰ. Διατι.
— VI. Μόνον τότε θὰ καταστῆ καὶ αἰθεὶς μεγάλη
καὶ εὐκλεὴς ἡ γλυκεῖα Ἑλλάς. —
Ἀξιότιμε κ. Χ. Βλάχε, χαῖρος.

I. Ἄσμενοι ἐκομισάμεθα τὰ δύο τεύχη τοῦ α' τό-
μου τῆς Ἐθνικῆς Μούσης, οὐ σμικρὰν δὲ χάριν ἔχο-
μεν τῷ ἡμῶν μητροβέντῃ, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐλάχιστα συμ-
βαλοῦμεθα εἰς τὸ τοῦ συλλόγου ἐλληνικὸν ἔργον.
Ἐπαίνου δὲ πλείστου εἰσὶν ἀξίοι οἱ τὸν μουσικὸν
σύλλογον καταστήσαντες, ἵνα τὰ τε ἀσταχυῶ ὑπὸ
τοῦ λαοῦ ἀδόμενα ἄσματα καὶ αὐτὸν τὸν ἐλληνικὸν

χορὸν μὴ μόνον διασώσωσιν, ἀλλὰ καὶ κοινὰ πᾶσι τοῖς
Ἕλλησι καταστήσωσιν. Καὶ πάλαι μὲν ἔδει τοῦ πράγμα-
τος ἐπιμέλειαν γενέσθαι, ἀναγκαιότατον δὲ νῦν μάλιστα
ἐστίν, ὅτε πολλοὶ τοῖς παντός ἐλληνικοῦ ἐχθροῖς ἐαυ-
τοὺς πεπρακότες ἐτοιμοὶ εἰσι προσέβαι ὅ,τι ἐλληνικόν,
τὸ παραπίνα συμφύρον ἀντὶ τοῦ αἰδίου αἰσχύους ἀλ-
λαττόμενοι.

II. Ἀπὸ πολλοῦ δὲ τὰ τῆς Ἑλλάδος κυβερνᾶ νοῦς
οὐχ ἐλληνικός, οὐ γὰρ ἂν πάντες ὡς ἐπος εἰπεῖν οἱ πολι-
τικοὶ ὑπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τοῖς τῆ γλυκεῖα πατρίδι
ἐπιβουλεύουσιν, ἐκλάζον γὰρ ἂν, μᾶλλον δ' ἂν δίκην
τὴν προσήκουσαν ἐλάβανον παρὰ τῶν τὰ τῆς ἡμετέ-
ρας πατρίδος προπινόντων τῆς παραπίνα ἡδονῆς καὶ
χάριτος. Ἄηλον δὲ πάντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι τὸ αὐτῶν
γένος, εἰ μὴ εἰς πλείους, εἰς δύο γε ἢ καὶ ἕνα ἐπιφανῆ
πάππον χείρουσιν ἀναφέροντες, καὶ ἦν μὴ δύναται,
φροντίζουσιν, ὅπως καὶ ἀπωτέρω γένει εὐρύθουσι τινα
εὐ γεγόνητα, ἵνα μὴ ἄνευ γένους ἐπιφανοῦς ὦσι. Καὶ
τὰ ἐθνη αὐ τὸ αὐτῶν γένος ἀναφέρει ὡς τὰ πολλὰ εἰς
θεοὺς ἢ εἰς ἡμίθεοις, οὕτω δὲ σεμνὸν τὸ εὐ γεγόνηται.
Ἡμῖν δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐστί παρὰ ἀρχαιοτάτη τε καὶ
παρ' ἅπασιν τοῖς ἀνθρώποις ὀνομαστοτάτη, ἡ γλυκεῖα
Ἑλλάς, ὃ μόνον δὲ οἱ ἡμέτεροι χρηστοὶ πολιτικοὶ οὐκ
ἐθέλουσι μαθεῖν, οὐ γὰρ ἂν εἴων τοὺς ἐαυτοὺς πεπρα-
κότες ὑβρίζειν εἰς πᾶν ἐλληνικόν, ἐφ' ᾧ πάντες Ἕλ-
ληνες σεμνυνόμεθα.

III. Οὐδένα δὲ λαθάνει, ὅτι οὐδὲν οὕτω συνάγει
τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς ἐν συνέξει, ὡς ἡ γλῶσσα, τὰ
ἦθη, ἡ παιδεία. Ταῦτα τὸ ἡμέτερον ἔθνος διασώσαν ἐν
τῇ μακρᾷ καὶ χαλεπῇ δουλείᾳ κινδυνεύει νῦν ἐλευθε-
ρον δὲ ἀποβαλεῖν διὰ τὴν τῶν πολιτικῶν ὀλιγωρίαν
πρὸς ὅ,τι ἐλληνικόν. Ὅρωντες γὰρ, ὅτι ἡμέτεροι πάντες
ὡς ἐπος εἰπεῖν κινδυνεύομεν ξένους ἔχειν παντός ἐλ-
ληνικοῦ καὶ ἐλληνικῆς στέρεσθαι ἀγωγῆς, οὐ μόνον
οὐδένα λόγον αὐτοῦ ποιοῦνται, ἀλλὰ καὶ ἀφροντιστοῦν-
τες οὐ σμικρὸν συμβάλλονται εἰς τὴν καταφρόνησιν
παντός ἐλληνικοῦ. Περί πλείστου οὖν ποιούμεθα παι-
δεύειν τὰ παιδία καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν πλάττειν παντά-
πασι ξενικῶς, ἐξ οὗ κινδυνεύομεν καλεῖσθαι μὲν Ἕλλη-
νες μὴ εἶναι δέ, διανοούμεθα γὰρ καὶ διαλεγόμεθα ἄλ-
λοι ἄλλως, ἐκαστος ἡπερ ἐκ παίδων τρεφόμεθα τε καὶ
παιδεύόμεθα. Αἷτιοι δ' αὐτοῦ ὅ,τι πολιτικοὶ καὶ οἱ
χρημασι δυνατοὶ, οἱ μὲν γὰρ οὐδαμῶς οὐδέποτε ἐβου-
λεύσαντο περὶ τῆς ὄντως ἐλληνικῆς τροφῆς καὶ παι-
δείας τῶν νέων, οἱ δ' αὖ ἐπίδειξιν τοῦ πλοῦτου ποιού-
μενοι παραιδόασιν τὰ παιδία ξένους ἀνθρώποις διδάσκειν
καὶ παιδεύειν παντάπασι ξενικῶς. Οὕτω δὲ οἱ παίδες
παιδεύομενοι ὀλιγῶρος μὲν ἔχουσι παντός ἐλληνικοῦ
καὶ γλώττης καὶ ἐθῶν καὶ μουσικῆς καὶ χοροῦ, φά-
σοντες ὑπηρεταῖς ταῦτ' εἶναι καὶ ποιήσιν, ἐαυτοῖς δὲ
κιταβίζειν καὶ χορὸν χορεύειν, οὐ ἀρετῆ τοὺς μὲν ἄν-
δρας τὰς αὐτῶν γυναῖκας πρὸς ἀλλήλους μαστροπεύειν,
τοὺς δὲ νέους τὰς αὐτῶν ἀδελφὰς — ὀλιγῶρος μὲν οὖν
ἔχουσι παντός ἐλληνικοῦ, ὀλιγῶρος δ' ἔχουσι τῆς πα-
τρίδος, ἐξ οὗ καὶ ἡ νῦν τῶν πραγμάτων κατάστασις.

IV. Ἐπίσης δὲ παιδεία ἢ μὲν ἐπὶ σώματι γυμνα-
στικῇ, ἢ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσικῇ. Οὐ γὰρ σμικρὸν συμβάλ-
λεται εἰς προφῆν καὶ παιδευσιν τῶν νέων ἡ μουσικὴ
διὸ καὶ τῶν μαθημάτων ἐν εἶναι ἐνόμιζον αὐτὴν οἱ
ἡμέτεροι πρόγονοι. Ἡμεῖς δὲ τῆς μὲν μουσικῆς, τῆς
ἐλληνικῆς, οὐ μόνον ὀλιγωροῦμεν, ἀλλ' οὐδ' ἀκούσαι
περὶ αὐτῆς ἀξιούμεν, οὕτω πᾶν ξένον ἐτυφλώθη-
μεν περὶ δὲ τῆς γυμναστικῆς εἴ τι γίγνεται, τοῦτο

ὄσις ἔνεκα γίγνεται, τὸ γὰρ τέλος ἐπίδειξις. Καίτοι
ἀμφοτέρω οὐ σμικρὸν συμβάλλεται εἰς προφῆν καὶ παι-
δευσιν τῶν νέων. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡ μὲν γυμναστικὴ
ρῶννυσι τὰ σώματα καὶ ἐκπαγῆ καθίστησιν, ἡ δὲ
μουσικὴ, ὃ σκληρὸν καὶ ἄγριον ἀνθρώπων ἐντικτεῖ, τοῦτο
εἰς πραύτητα καὶ φιλάνθρωπιαν μεταβάλλει. Ἐπειτα ἡ
μὲν γυμναστικὴ σώματα τὰ σώματα πλάττει καὶ
εὐρωστα ἀπεργάζεται, ἡ δὲ μουσικὴ τάξιν ταῖς κινή-
σειν αὐτῶν καὶ εὐρυθμίαν παρέχουσα καλὰ καὶ χα-
ρίεστα ἀποδείκνυσιν. Εἰ δὲ τὸ ἦθος τοῖς ἀνθρώποις κατὰ
λόγον εἴη τῆς τῶν σωμάτων εὐκρασίας, οὐδὲν ἄλλο
ἔχομεν ἂν εἰπεῖν, ὅτι οὕτω δικαίαν τὴν εὐκρασίαν ἀπ-
εργάζεται, ὡς ἡ μουσικὴ καὶ ἡ γυμναστικὴ.

V. Δεῖ δὲ καὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γυμναστικὴν
καὶ τὰς παιδίας καὶ πάντα ἄλλα ἐλληνικὰ εἶναι, οὔτε
γὰρ φυτὸν, μὴ τυχὸν θεραπείας τῆ αὐτοῦ φύσει προ-
σκούσης, τοὺς οἰκείους καρποὺς ἂν ἐνέγκοι, οὔτε ἄν-
θρωπος ξενικῶς παιδευθεὶς σώζοι ἂν τὰ τοῦ αὐτοῦ ἔθ-
νους ἦθη καὶ ἔθη. Ὡσπερ γὰρ οἱ καπνοὶ τοῦ μὴ κατὰ
τὴν αὐτοῦ φύσιν θεραπευθέντος φυτοῦ ψευδεῖς τινες ἂν
εἶναι, οὕτω καὶ τὰ τοῦ ξενικῶς παιδευθέντος ἦθη ψευδῆ
τινα καὶ νόθ' ἂν εἴη, οὐδένα δὲ τρόπον συμφέρει ἔθνει
τοὺς πολίτας αὐτοῦ ξενικῶς ἦθεσι καὶ ἔθσει τρέφεσθαι
καὶ παιδεύεσθαι, ἀλλὰ μὴ γνησίως τοῖς αὐτῶ τῷ ἔθνει
προσῆκουσι. Φροντίσωμεν οὖν ἀλλὰ νῦν γε, ὅπως μὴ
μόνον ὅ,τι ἡμῖν ἐστὶν ἐλληνικόν, τοῦτο μὴ ἀποβάλλο-
μεν, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι διὰ τοὺς καταράτους προδότας κιν-
δυνεύομεν ἀπολέσαι, τοῦτο διασώσωμεν.

VI. Τελευτώντες δὲ συγγαίροντες τοῖς τὸν μουσι-
κὸν σύλλογον καταστήσαντι, εὐχόμεθα αὐτοῖς ταχὺ
ἐφικέσθαι οὐ στοχάζονται, ἵνα τὸ ἡμέτερον ἔθνος Ἕλλη-
νικῶς καὶ μόνως παιδευόμενον καὶ τρεφόμενον μεγάλῃ
αἰθεὶ καὶ εὐκλεῖ καταστήσῃ τὴν γλυκεῖαν Ἑλλάδα.

Ἐρρῶσο

Κρατῆνος Ἀποστολίδης (γυμνασιάρχης).

[Οἱ δημοδιδάσκαλοι εἶνε οἱ μόνον ἐνδεδειγμέ-
νοι. — Ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ εἰς τὸ μέλλον].

ΛΑΡΙΣΑ. — Ἐλαβον τὴν Ἐθνικὴν Μοῦσαν. Πολὺ
ὥραία, καλοτυπωμένη καὶ με ὕλην πλουσίαν καὶ
ποικίλην. Ἐλπίζω νὰ ὑποστηριχθῆ καὶ νὰ δυναθῆτε
οὕτω ν' ἀναπτύξητε βασιμῆδον καὶ καλλιεργήστη εἰς
τὸ Πανελλήνιον τὰς ἰδέας τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσικοῦ
Συλλόγου, καὶ πραγματοποιήσητε τὴν ὑμετέραν ἐπιθυ-
μίαν, ἣν παιδιῶν ὀνειροπολήσατε.

Ὁραία ἡ ἰδέα τοῦ Συλλόγου ν' ἀποπαθῆτε πρὸς τοὺς
Ἕλληνας δημοδιδασκάλους καὶ διὰ τούτων νὰ μετα-
δώσητε τὰς ἀρχὰς σας ἐπικαλούμενοι τὴν φιλοπατρίαν
τοῦ. Οἱ δημοδιδάσκαλοι εἶνε οἱ μόνον ἐκείνοι, οἵτινες
παραλαμβάνοντες τὰ τέκνα ἀπὸ τοὺς ἐαυτῶν γονεῖς δύ-
νανται νὰ τοῖς ἐμπνεύσωσι καὶ τὴν λατρίαν τῆς ἐθني-
κῆς αὐτῶν μουσικῆς διὰ τῶν δημοτικῶν μας ἁσμάτων,
τῶν ἐλληνικῶν χορῶν καὶ τῶν σχετικῶν διδασκαλιῶν
των.

Εὐχομαι, κ. Βλάχε, ἐκ μέσης ψυχῆς, ἵνα ὦσον οἶον
τε τάχιστα ἐκληρωθῆ ὁ ἐθνικὸς σκοπὸς τοῦ Συλλόγου
καὶ δυνάμεθα εἰς τὸ μέλλον νὰ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἰδίαν
γνησίαν ἐλληνικὴν μουσικὴν, τὴν μόνην προσήκουσαν
εἰς τὸς ἔξεις μας καὶ τὴν ἔνδοξον καταγωγὴν μας.

Ἄλ. Μιχαηλίδης

Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ. Εἰς τὸ ἐν Λαρίσῃ
ἄριστα λειτουργοῦν ἰδιωτικὸν Λύκειον τοῦ κ. Ἀθανα-

σιου Τσερέπη εισήχθη και το μάθημα της Έκκλησιαστικής μουσικής, η δε διδασκαλία ανετέθη εις τον ιεροψάλτην κ. Γ. Γερόπουλον. Ο κ. Τσερέπης είνε αξιος συγγραφεύων δια τούτο.

ΔΕΥΚΑΣ.— Χειροθεσία ιεροψαλτών. Ο πανιερώτατος Έπίσκοπος Ίθάκης και Λευκάδος κ. Δανιήλ Σουλίδης χειροθέτησε αναγνώστας τους ιεροψάλτας Λευκάδος, δια να θεωρώνται κληρικοί και υπάγονται του λοιπού εις την δικαιοσύνην του, διοριζόμενοι και απολυόμενοι παρ' αὐτοῦ.

ΔΕΥΚΟΣΙΑ (Κύβρου). — Φίλε κ. Βλάζε. Συγχαίρω ἐπι τῇ ἐνάρξει τῆς ἐκδόσεως τῆς «Εθνικῆς Μούσης» και εὐχομαι ἵνα τὸ ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς ἀρξάμενον μέγα ἐθνικὸν ἔργον γιγαντωθῇ και ἀπενέγκῃ καρπὸν τὸς προσδοκώμενος ἀγλαοὺς καρπούς. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ θὰ βοηθῶμαι ὑμῖν πάσῃ δυνάμει.

Χαρίλαος Ι. Παπαϊωάννου

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ.— Πολὺ ἐχάρημεν ἐπι τῇ ἐπιτυχεί ἐκδόσει τῆς «Ε. Μούσης». Εὐχόμεθα μεγαλυτέρας προσόδους, και τὸ ἐλπίζομεν, διότι ὁ σκοπὸς τῆς «Ε. Μούσης», εἶνε μέγας και ὑψηλός, τὸν ὅποιον και ἐγὼ θὰ προσπύσω, κατὰ δύναμιν, να ὑποβοηθῶ δια τῆς συνεργασίας μου. Ἐπι τοῦ παρόντος ἀποστέλλω σειρὰν τινὰ ποιημάτων, προσεγγὼς δὲ ὅ' ἀποστέλλω και διάφορα ἄλλα.

Εὐάνθια Ν. Γκινοπούλου

Ἡ «Ε. Μούσα» ἀγγέλλει πᾶν ἔργον οὗ ἀντίτυπον ἀποστέλλεται αὐτῇ.]

ΕΚΔΟΣΕΙΣ.— Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφικῆς Ἑταιρείας, κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδόμενον. Τόμος α', τεύχος α'.

Περιέχει μελέτην περὶ Λαογραφίας και Ἐρωτοκρίτου ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου, ἄλθανικά παραμῦθια και ἐν τέλει σύντομον περίληψιν τῶν ἠθογραφικῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ περιοδικοῦ τύπου.

Ἡ λέξις ὁμοῦ Λαογραφία ἀντὶ τῆς Ἠθογραφίας, τὴν ὅποιαν ἡ «Εθνικὴ Μούσα» μεταχειρίζεται, εἶνε ὅλως ἀκατάλληλος, νομίζομεν, δια να σημάξη τὴν μελέτην τοῦ βίου, τῶν ἠθῶν ἐθίμων και παραδόσεων τοῦ λαοῦ. Διότι ἄλλως ἡ Ἑλληνικὴ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία πρέπει να ἐπιδοθῇ εις τὴν ἀπογραφήν ἢ καταγραφήν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸ εἰσπραξίν κεφαλικοῦ φόρου, δια να εἶνε ἡ ἐργασία αὐτῆς σύμφωνος πρὸς τὴν ἐννοίαν τῆς λέξεως, ἐκτὸς ἐὰν μετονομασθῇ εις Ἠθογραφικὴν. (Ὅρα περὶ τούτου και εις τὰ «ΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ» σελ. 9).

«Μανώλης Καλομοίρης.— Τραγοῦδια για μιὰ φωνὴ με πιάνο». — Ὑπὸ τοιοῦτον τίτλον ἐξεδόθη ἐν Λειψία και ἐκυκλοφόρησεν ἐνταῦθα ὡραιότατος μουσικὸς τόμος περιέχων τρία ποιήματα τοῦ κ. Μαλακάση ἀπὸ τὰς «Ὁρας» του και ἕτερα ἑπτὰ τοῦ κ. Α. Πίλλη ἀπὸ τὸν «Ταμπουρᾶν και Κόπανον» με μουσικὴν τοῦ κ. Μ. Καλομοίρη. Πρώτυπον φιλοκαλίας εἶνε κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν ὁ τόμος οὗτος. Κατὰ δὲ τὰ λοιπά, ἐὰν ἐξαίρεση τις τὸ μαλλιαρικὸν ἰδίωμα τῆς γλώσσης τοῦ κειμένου, ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Καλομοίρη ἐνέγει πρωτότυπον ἐμπνευσιν, και χάριν πολλήν.

Θ. Πολυκράτους. «Ἀρμονικὴ». Ἐξεδόθη και τὸ γ' και δ' τεύχος. Περιεχόμενα: Συνέχεια περὶ μετατροπῶν, ἄρθρα 7. Περί ἀρμονικῶν κινήσεων. Μέρος Β'. Περί διαφώνων συγχορδιῶν, ἄρθρα 2. Περί συγχορδιῶν τῆς ἐβδόμης, ἄρθρα 3. Περί συγχορδιῶν τῆς ἐνάτης, ἄρθρ. 1, μέχρι σελ. 136. Ἐπεται συνέχεια.

Υγίεια.— Μηγιστὸν περιοδικὸν ὑγιεινῆς και πρακτικῆς ἰατρικῆς ὑπὸ Ἀγ. Γ. Ἀρμοδίου ἰατροῦ. Έτος 4, τεύχος δ'. Γραφεῖα: Πλουτάρχου 11.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ὉΡΑ

[Ἐκ μακροῦς ἀνταποκρίσεως δημοτικιστοῦ ἐξ Ἀταλίας ἀποσπῶμεν τὰ ἐξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν γλῶσσαν τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Παπαλεξανδροῦ. Σημειώτοιν δὲ οὗ ὅ ἡρόφων εἶνε ὁ μόνος ὅστις διετύπωσε τοιαῦτα παραπονα].

ΑΤΤΑΛΕΙΑ.— [Καθαρεύουσα και δημοτικὴ γλῶσσα]. — «... Ἀπορῶ ἐν τούτοις μετὸν ῥήτορα. Ἐκθειάζει τὴν δημοτικὴν Μούσαν και ἀποφενύγει ὡς τὸν διάβολόν του τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν. Ἀπορῶ τοῦ θὰ εἶρῃ ὁ νεώτερος ποιητὴς γλῶσσαν κατὰλληλον δια να γράφῃ ἔστω και μίαν παρωδιαν τοῦ δημοτικοῦ τραγοῦδιου

«Κάτω ἔς τὸν κάμπο τὸν πλατὺ, τὸν ἔμορφο τὸν τόπο» κτλ.

Θὰ μ' ἐρωτήσητε τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς μου; Ἀπλουστατος. Ἐπειδὴ ἐπικροτῶ τὸ ἔργον σας και ἐνδιαφέρομαι περὶ αὐτοῦ, φρονῶ οὗ δια τὴν «Εθνικὴν Μούσαν» εἶνε ὀλασδιόλου ἀκατάλληλος ἡ ἐπιμεμημένη γλῶσσα τοῦ κ. Παπαλεξανδροῦ, διότι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς κατορθώνουν να ἐντυφίησιν μόνον οἱ ἀριστοῦχοι τοῦ κ. Μιστριώτου, ἡμεῖς δὲ, ἀφοῦ μετὸ διαβάξει και ξαναδιάβαξει και μηδὲν χαμπάριζε, κουράσομεν τὰ μάτια μας, ἀφίνομεν ἡσυχῶς τὸ φύλλον ἀπὸ τὰς χεῖράς μας, διότι μᾶς πᾶνει ὁ ἔπνος... Ἡ δημοτικὴ μοὶ φαίνεται μελωδική, ἀπαλή, εὐρυθμὸς, γλυκεῖα και λαλομένη και γραφομένη...»

Θ. Σ. Κεχαγιόγλου

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ.— Ὁ καθηγητὴς τοῦ κλειδοκρυβάλου ἐν τῷ Ὁδείῳ κ. Μιχ. Βελουδιῶς ἀντήλλαξε δακτύλιον ἀρραβῶνος μετὰ τῆς μουσοτραφοῦδος Ἀρτέμιδος Σαχορράφου, διπλωματοῦχου διδασκαλίσσης κλειδοκρυβάλου. Ἡ «Ε. Μούσα» τοῖς εἶχεται ταχεῖαν στέφιν.

Ἀφίκετο ἐκ Παρισίων μετ' ἐμβροθεῖς σπουδᾶς εἰς τὴν παιδιατρικὴν και Μαιευτικὴν ὁ φίλος κ. Παναγ. Ροζάκις ἰατρός, ἀδελφὸς τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Α. Ροζάκι, και ἀνεχώρησεν εἰς Ἀσωνίδιον.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Κατὰ τὴν θερινὴν ταύτην θεατρικὴν περίοδον εἰς τὰ ἐξῆς θέατρα διδάσκονται μολοδραμάτια (operettes).

ΝΕΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ. Θιασάρχης και πρωταγωνιστῆς ὁ κ. Γ. Παπαϊωάννου, πρωταγωνίστρια δ' ἡ δις Μ. Κολυβά.

Θ. ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ. Θιασάρχης και πρωταγωνιστῆς ὁ κ. Ε. Παντόπουλος, πρωταγωνίστρια δὲ ἡ κ. Ἄο. Κυριακίση.

Θ. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ. Θιασάρχης ὁ κ. Νίκας, πρωταγωνίστρια δὲ ἡ κ. Ροζαλία Νίζα.

ΚΗΠΟΣ ΑΡΝΙΩΤΟΥ και Θ. ΦΑΛΗΡΟΥ ξένοι θιασοι.

— Δραματικά δὲ και ζωμυζὰ ἔργα εἰς τὰ ἐξῆς:

Θ. ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ (Βαριετέ). Πρωταγωνίστρια Κυβέλη Ἀδριανοῦ-Θεοδορίδου.

Θ. ΝΕΑΣ ΣΚΗΝΗΣ. Θιασάρχης ὁ κ. Σαγιώφ, πρωταγωνίστρια δ' ἡ δις Μ. Κοτοπούλη.

Θ. ΑΘΗΝΑΙΟΝ. Πρωταγωνίστρια ἡ δις Βασιλεία Στεφάνου, και

Θ. ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ. Θιασάρχης ὁ κ. Μ. Γ. Ἰακωβίδης, πρωταγωνίστρια δ' ἡ δις Φωφὸ Γεωργιάδου.

ΑΣΜΑΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ*

La minore. Andante.

Musical score for voice and piano. The score is in 4/4 time and consists of three staves. The lyrics are: Δι - ψῶν' οἱ κά - μποι, Ροῦ σα μ', γιὰ νε - ρὸ και τὰ βου - νὰ γιὰ χιὸ - νια δι - ψάει κ' ἡ δό - δι - ψάει κ' ἡ δό - λια, Ροῦσα μ', ἡ Ἀ - μωρ' ἡ Ἀ - ρε - τῆ η

12ον.

INTERMEZZO

[Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Intermezzo τῆς 2ας πράξεως τῆς «Ρέας», νέον μελοδράματος τοῦ κ. Σ. Σαμάρα, κατὰ τὸ δημοτικὸν ἔπος «Ἀπόρη μ' ἐσοκτώσανε»].

Musical score for two flutes and piano. The score is in 3/4 time and consists of three systems. The first system is marked '2 Flauta' and 'Largo'. The lyrics are: tr... tr... tr tr tr tr tr... 6 6 6 3

* ΣΗΜ. Τὰ ἐν τῷ μουσικῷ τούτῳ παρατήματι ἄσματα συνελέγησαν και παρεσημάνθησαν παρὰ Χριστοῦ Γ. Βλάγου.

tr *mf* tr *mf*

tr *mf*

ff

p *dim.* *pp*

13ον.
 ΟΛΥΜΠΙΑΣ Η
 ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

(Κῶμος. Ἄδεται κυρίως κατὰ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα).

Ἦχος α' Πσ η̇ Κε - Γα.

π $\frac{4}{4}$ q

Τά- χει- λά- κι σου, τὸ μα- γου- λά- κι
 σου για- τ'εἶ- νε κι- τρι- νο και ὄ- χι κόκ- κι- νο;

La

Μὴ μ'ἄ- ρώ- στη- σεις; μὴ μου θερ- μά- θη- κες; (ὄχ) Δὲν ἄρ-
 ρώ- στη- σα, οὐ- τε θερ- μά- θη- κα.

14ον.
 ΜΑΛΩΜΑ ΑΝΘΕΩΝ (Χορὸς)

Ἦχος πλ. δ' Γα - Γα.

$\frac{3}{4}$

Ὁ δ'υό- σμος κὴ ὁ βα- σι- λι- κός και τὸ μα- κε- δο- νί- σι,
 και τὸ μα- κε- δο- νί- σι.

Ὁ δ'υό- σμος κὴ ὁ βα- σι- λι- κός και τὸ μα- κε- δο- νί-
 σι και τὸ μα- κε- δο- νί- σι.

15ον.

Η ΣΤΑΜΟΥΛΩ

[Ἄδεται καὶ χορεύεται ὡς χορὸς οὐρτὸς ἐν Πιερίᾳ τῆς Μακεδονίας. Τοῦτο ὡς καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 14 ἦσμα, παρουσημάνθησαν κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν Δημ. Ὀλυμπίου πρώην Γυμνασιάρχου, ἐκ Πιερίας].

Ἦχος πλάγιος δ'. ἐκ τοῦ Νῆ — Do

Musical notation for the first system of 'Η ΣΤΑΜΟΥΛΩ', including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: Στα-μού-λω πά-ει για νε-ρό με τὴν κα-αρ-δα-ρο-πού-λα ἔρ τὸν ἱ-σκίον ἱ-τὸν ἱ-σκίον ἔ-τὸν ἱ-σκίον ἱ-σκίον πά-γαι-νε.

Musical notation for the second system of 'Η ΣΤΑΜΟΥΛΩ', including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: Στα-μού-λω πά-ει για νε-ρό με τὴν κα-αρ-δα-ρο-πού-λα ἔρ τὸν ἱ-σκίον ἱ-τὸν ἱ-σκίον ἱ-τὸν ἱ-σκίον ἱ-σκίον πά-γαι-νε.

16ον.

ΤΟ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΟΝ

[Ἄδεται καὶ χορεύεται ἐν Ἠλείῳ. Παρουσημάνθη κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ἡπειρωτοῦ Ἀλκ. Τσακμάκη, δικηγόρου].

Ἦχος πλ. δ' Γα — Fa.

Musical notation for the first system of 'ΤΟ ΚΛΕΦΤΟΠΟΥΛΟΝ', including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: Χο-ρέ-μω-ρέ χο-ρέ- (ν)εύ-ουν τὰ κλε-φτό-που-λα (να) χο-ρεύ-ουν τὰ κλε-φτό-που-λα χο-ρεύ-ουν τὰ καῦ-μέ-να χο-ρεύ-ουν τὰ καῦ-μέ-να

Musical notation for the first system of the second piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: (να)χο-ρέ-μω-ρέ χο-ρέ- (ν)εύ-ουν τὰ κλεφ-τό-που-

D. C. al segno

Musical notation for the second system of the second piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: λα (να) χο-ρεύ-ουν τὰ κλε-εφ τό-που-λα χο-ρεύ-ουν

D. C. al segno X

Musical notation for the third system of the second piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: τὰ κα-αῦ-μέ-να χο-ρεύ-ουν τὰ κα-αῦ-μέ-να.

17ον.

(Τὸ αὐτὸ ὡς ἄδεται καὶ χορεύεται ἐν Ἀχαρῶνι).

Ἦχος πλ. δ' χρωματικὸς ἐπὶ Γα. — Fa.

Musical notation for the first system of the third piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: Μω-ρέ χο-ρεύ-ουν τὰ (να) χο-ρεύ-ου-ουν

Musical notation for the second system of the third piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: τὰ (να)κλεφ-τό-που λα λα (να) χο-ρεύ-ουν

Musical notation for the third system of the third piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: τὰ κλεφ-τό- (vo) που-λα γλε-εν-τά-νε τὰ καῦ-

Musical notation for the fourth system of the third piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: μέ-να γλε-εν-τά-νε τὰ καῦ-μέ-να χο-να

Musical notation for the fifth system of the third piece, including vocal line and piano accompaniment. Lyrics: Μω-ρέ κ'ε-να μι-κρό (vo) κ'ε-να μι-κρό (vo) κλε-

1η | 2α

τό που - λο λο (νο) κ' ε - να μι - κρο κλεφ -

το (νο) που - λο δε - εν παι - ζει δε γε - λα - ει δεν

1η | 2α

παι - ζει δε γε - λα - ει (νει) κ' ε - ει

ΣΥΧΡΟΝΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

18ον.

Η ΝΕΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

[Η μουσική του ήματός τούτου εκ του συγχρόνου σατυρικού θεατρικού έργου των «Παραθηραίων». Ήε Ιταλική, κατά την «Birbantella». Από του παρελθόντος δ' έτους κατέστη δημόδης ένταύθα εφαρμοσθείσα επί ποιήματος του άνωτέρω έργου. Παροσημάνθη δέ παρ' ήμων και εις την βυζαντιακήν σημειογραφίαν, ώς έπεται].

Ηχος πλ. α'. Κε - Λα.

2/4

Κά - τω τὰ βέ - λα και τὰ κα - πέλ - λα και
Δέν θέ - λω φου - στες κορ - σέ - δες σου - στες και

τὰ φτε - ρά και ή νου - ρές και τὰ μω - ρά.
δέν πε - τώ σέ κορ - δε - λί - τρες τόν πκ - ρζ.

Ε - γώ ει - μι ή νέ - α γυναι - κα που θα κκ - πνι - ζω
και θα ψη - φι - ζω κκ - σε μιá μας ά - ξί - ζει για δέ - κκ δεν δι -

1η | 2α

νει γι' αν - δρε - ες ε - νων πκ - ρζ ες ε - νων πκ - ρζ α α.

Allegretto | 8α

Κά - τω τὰ βέ - λα και τὰ κα - πέλ - λα

και τὰ φτε - ρά και ή νου - ρές και τὰ μω - ρά δεν θέ - λω φου - στες κορ - σέ - δες

σου - στες και δέν πε - τώ σέ κορ - δε - λί - τρες τόν πα - ρά. Ε - γώ ει - μι ή

νέ - α γυ - ναι - κα που θα κα - πνί - ζω και θα ψη - φι - ζω κά - θε

μά μας ά - ξί - ζει για δέ - κα δέν δί - νει γίαν - δρες έ - ναν πα - ρά

1909.

ΧΙΩΤΙΚΗ ΑΓΑΠΗ (Χορός συρτός)

[Τό ἔσμα ἠκούσαμεν ἠδόμενον ἐν Πελοποννήσῳ (χωρίῳ Πέρονι τῶν Πατρῶν) ἀπὸ φιλόμουσον γέροντα]

Ἦχος α' ἐκ τοῦ Κε — Ια

Βαῖ - ζού - λα 'ρ γε - (ζη) ἄ - μάν ἄ - μάν
Βαῖ - ζού - λα 'ρ γε - τ' ἄ - πό τῆ Χιῶ

Τὴν ἄκρον ἄκρη τὸ γυαλό.
Καὶ φέρνει μέσα Χιώτισσες.
Καὶ φέρνει τὴν ἀγάπη μου,
Τὸ ἔταϊρι, τὸ ἔταιράκι μου.

ΚΙΝΙΝΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΔΙΘΕΙΓΓΗ, ΥΔΡΟΧΛΩΡΙΚΗ, ΤΑΝΝΙΚΗ

Φάρμακον ἠγγυημένης καὶ ἀρίστης ποιότητος, τοῦ ὑποίου ἢ χρῆσις παρέσχεν εἰς ὅλους τοὺς ἰατροὺς λαμπρά καὶ ἀνεπίδεκτα ἀμφισβητήσεως ἀποτελέσματα.

Πωλεῖται χονδρικῶς εἰς ποσότητα 50 τοῦλάχιστον γραμμαρίων ἢ λιανικῶς κατὰ μικρὰς δόσεις.

Ἐκαστον κυτίον κινίνης εἰς δισκία ἢ σακχαρόπηκτα (κουφέτα) περιέχει **δέκα γραμμάρια κινίνης**. Ἐκαστον δισκίον ἢ σακχαρόπηκτον περιλαμβάνει τρεῖς κόκκους κινίνης καὶ κἄτι (0,20 γραμμ.).

Τὸ κυτίον τῆς μὲν διθεικῆς κινίνης πωλεῖται πρὸς μίαν δραχμὴν, τῆς δὲ ὑδροχλωρικῆς καὶ ταννικῆς πρὸς 1 δραχ. καὶ 25 λεπτά. Τιμὴ χονδρικῆς πωλήσεως τῆς διθεικῆς κινίνης 65 λεπτά, τῆς ὑδροχλωρικῆς 80 λεπτά καὶ τῆς ταννικῆς 1 δραχμῆ.

Ἡ χονδρικὴ πώλησις φυσιγγίων κινίνης τοῦ Κράτους ἐνεργεῖται μόνον πρὸς ἰατροὺς καὶ φαρμακοποιούς.

Ἡ λιανικὴ πώλησις εἶνε ἐπιτετραμμένη εἰς πάντας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ

ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ ΖΑΝΝΟΣ, ΕΠ. ΧΑΡΙΛΑΟΣ, ΕΠ. ΡΩΣ

Ἡ πρώτη καὶ σπουδαιότερα ἐπιτυχία τῆς Ἑλληνικῆς Βιομηχανίας εἶνε ἀναμφιβόλως ὁ διὰ μετουσιωμένου οἴνοπνεύματος ἐκ σταφίδος

ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΩΤΙΣΜΟΣ

ὁ ὁποῖος ὑπὸ ὑγιεινῶν ἐποψῶν ἀποτελεῖ τὸ καλύτερον σύστημα φωτισμοῦ ἐξ ὅλων τῶν γινομένων διὰ τῶν ἄλλων συνήθων φωτιστικῶν ὑλῶν καὶ μάλιστα τοῦ πετρελαίου.

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν

ΦΩΤΙΣΜΟΥ

ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

ΚΙΝΗΣΕΩΣ

καὶ διαρκῆς ἐκθεσις ἐν τῷ κεντρικῷ καταστήματι τῶν ὁδῶν

Σταδίου καὶ Κολοκοτρώνη

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς Τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσὸν ἤτοι φρ. καὶ λίρας στερεῖνας ἀποδοτέας εἰς ὁρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληροῦνται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς δ' ἐγένετο ἢ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chéque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογούχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληροῦνται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων

1	1/2 τοῖς 0/0	κατ' ἔτος διὰ καταβ. 6 μηνῶν
2	» 0/0	» » » 1 ἔτους
2	1/2 » 0/0	» » » 2 ἐτῶν
3	» 0/0	» » » 4 ἐτῶν
4	» 0/0	» » » 5 ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐπιλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστί ἢ ἀνώνυμοι.

ΔΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 1909

Β' ΚΛΗΡΩΣΙΣ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1909

ΔΡΑΧ. 90000 ΚΕΡΔΗ

4 δραχμαὶ ἕκαστον Μία δραχμὴ ἕκαστον γραμμάτιον ἰσχύον διὰ τὰς μάτιον ἰσχύον διὰ μίαν κληρώσειν.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ

1	Μέγα κέρδος	ἐξ 100,000	Δραχμῶν
1	Κέρδος	ἐξ 25,000	»
1	Κέρδος	ἐκ 10,000	»
3	Κέρδη	ἐκ 5,000	»
5	Κέρδη	ἐκ 1,000	»
411	Κέρδη	ἐξ 100	»
578	Κέρδη	ἐκ 50	»

1000 ἐν ὄλῳ Κέρδη ἀξίας δραχ. 225,000.

Γραμμάτια πωλοῦνται: Εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Τραπεζάς, εἰς τοὺς σταθμάρχας καὶ στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων πρὸς **δραχμὴν μίαν** ἕκαστον γραμμάτιον, ἰσχύον διὰ μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον τοῦ Ἑθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθήνας.**

Ἐπιτεθὲν Τμηματάρχῃς
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν 31 Μαΐου 1909

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	31 Μαΐου 1909	30 Ἀπριλίου 1909
Ταμείων { Εἰς μεταλλικὸν Δρ. 3,914,885 31		3,597,909 68
• τραπεζικὰ γραμμάτια Ἴονικῆς Τραπεζῆς	486,595.—	523 175 —
• κερματικὰ γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα	1,360,387 —	1,015,261 —
Ἐξωτ. λογαριασμοί Ἀντίτιμον μεταλ. Τραπ. εἰς τὸ ἔξωτερικόν	44,459, 28 01	40,25 211 67
Προῶν ἐκδοθ. Ἐθν. δανείου εἰς χρ. ἑλλην. Σιδ. 4 ο/ο τοῦ 1902	487,939 83	538,867 83
Δάνειον πρὸς τὴν ἑλλ. Κυβέρν. ἐπὶ ἀναγκ. κυκλ. τρ. γραμμ.	61,778,575 42	61,788,575 42
• • • διδράχμων καὶ μονοδράχμων	10,500,000 —	10,500,000 —
Ἄομολ. Ἐθνικῶν δανείων : . . . Εἰς χρυσὸν . . . 26,881,587.—		
• • • τραπεζ. γραμμ. 32,764,361 25	59,6 5,948 25	59,838,650 50
Ἔντοκα γραμμ. Ἑλλην. Δημοσίου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια . . .	5,150,9 3 82	5,150,103 82
Προεξοφλήσεις	23,446 800 14	23 415 213 49
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων	3,704 314 66	3,231 063 26
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λῆσμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρω χρηματογράφων	21,46 179 21	22,220,046 42
Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρω ἐμπορευμάτων	5,880,1 9 16	6,657,488 73
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λῆσμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ	68,734,36 09	68,268,8 8 97
Δάνεια εἰς δήμους, λιμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα	45,470 173 22	45,416 063 72
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας	14 614 048 65	14, 43,3 5 95
Καθυστ. χορηγ. εἰς γεωροκτ.	5,15 764 36	5,187,682 26
Μετοχαὶ εἰς ἐγχωρίους εταίριαις	7,415 638 20	7,415,638 20
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης	1,250,000 —	1,250,000 —
Ἄομολ. λαχειοφ. δαν. ἔσθ. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος	764,883 5	796,626 75
Καταστήματα Τραπ. καὶ κτήματα ἐξ ἀναγκαστ. ἐκποιήσεων	9,229,1 5 96	9,202, 15 98
Ἀπαιτήσεις ἐπισηφαεῖς	3,534,007 16	3,348,969 35
Ἐξόδα ἐγκαταστ. (ἰδίως δαπάνη κατασκευῆς τρ. γραμματίων)	1,502 94 09	1,50 407 74
Διάφοροι λογαριασμοὶ	2,059 361 94	1,797,8 2 79
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἔξωτερικῷ	595 902 71	6,572,221 10
Λογαριασμοὶ ἐξαγορᾶς συμμετ. Κυβ. εἰς κέρδη ἐκ τρ. γραμμ.	1,146 880 —	1, 46 880.—
Ἐξαγορὰ προνομίου Προν. Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας	640,000 —	640,0 0.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου εἰς τραπεζ. γραμμάτια.	100,000.—	100,000.—
Διάφορα	1,769,706 37	1,106,09 95
Δρ.	406,254,355 82	406,775,277 58
ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ		
Μετοχικὸν κεφάλαιο	20,000,000.—	20,000,000.—
Ἀποθεματικὰ κεφάλαια	13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :		
I. διὰ λογαριασμοὺν τῆς Κυβερνήσεως Δρ. 61,778,575 42		
II. • Τραπεζῆς 46, 46,266 23	108,024, 78 65	110,648,127 71
Κερματικὰ γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα	10,500,000.—	10 500 000 —
Καταθέσεις ἄνευ τόκου εἰς μεταλλικὸν	12,909,707.—	7,941,233 74
Καταθέσεις ἄνευ τόκου	21,341,738 63	2,063,116 61
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι	1,099,992 45	1,070 41 58
Μερίσματα πληρωτέα	175,585.—	188,195.—
) (λ)σμοὶ καταθέ- (Εἰς χρ. δρ. 345,757 94		
Διεθ. Οἶκ. Ἐπιτροπῆ (ἔσθων ἐκ δημοσ.) τρ. γρ • 6,951,030 33	7,346 788 27	7,598,117 80
) ὑπερ. προσόδων (
Ἐπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς χρυσὸν	835,909 35	8 6,040 85
Ἐπηρεσία Ἐθνικῶν δανείων εἰς τραπεζ. γραμμάτια	248,728 75	274 766 99
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσὸν	29,660 83	129 660 83
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτια	1,712,193 40	12, 98 40
Ἔντοκ. κατ. Δημ. εἰς χρ. διὰ τὴν κατ. Σιδ. Περ.-Δεμ.-Συνόρ.	485,939 83	538,869 83
• • • τρ. γρτ.ια	16,501 24	261,8 72 21
Καταθέσεις ἔντοκοι	125,303,327 36	123,829,741 09
Λαχειοφόρ. δάνειον Τραπεζῆς 3 ο/ο εἰς χρυσὸν	41,180,040.—	41,180 040 —
• • • 2 1)2 ο/ο εἰς τραπεζ. γραμμάτια	20,371,100.—	20 371 100.—
Ἐπηρεσία λαχειοφ. δανείου Τραπεζῆς 3 ο/ο εἰς χρυσὸν	1,176,363.—	1,300, 22.—
• • • 2 1)2 ο/ο εἰς τρ. γραμμ.	311,930.—	357,645.—
Καταθέσεις ταμειουτηρίου	13,090,234 61	12,9 7,800 40
Διάφορα	6 594,324 48	6,110 632 54
Δρ.	406,254 355 81	406,7 5, 977 58

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Ἰουνίου 1909

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ